

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

— Intrarea Jd. Timiș, D. 10
SALA DE LECTURĂ

RITMICITATEA PLANULUI

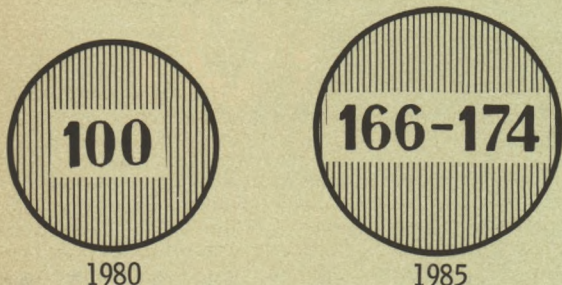
IMPULSUL INVESTIȚIONAL
ȘI DINAMICA CREȘTERII

DEZVOLTAREA PRODUCȚIEI ÎN RAMURI DE VÂRF ALE PROGRESULUI TEHNIC

" Dispunem astăzi de o industrie modernă, dotată cu mijloace de producție avansate, capabilă să rezolve cele mai complexe probleme ale progresului tehnic contemporan, să asigure înzestrarea tuturor ramurilor cu mașini și utilaje de înalt randament. "

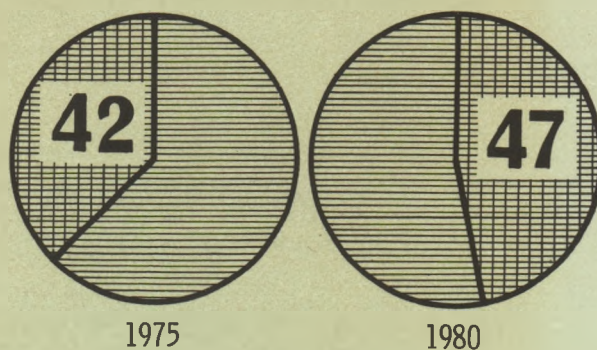
NICOLAE CEAUȘESCU

DINAMICA INDUSTRIEI CONSTRUCȚIILOR DE MAȘINI
- în procente -

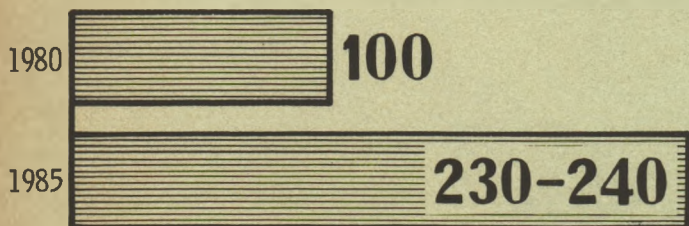

● Industria construcțiilor de mașini se va dezvolta, în cincinalul 1981-1985, într-un ritm mediu anual de aproape 12%, asigurând circa 80% din utilajele și instalațiile necesare programului de investiții, precum și o creștere de peste 1,8 ori a exportului.

PONDEREA CONSTRUCȚIILOR DE MAȘINI ȘI CHIMIEI
ÎN VOLUMUL PRODUCȚIEI INDUSTRIALE
- în procente -

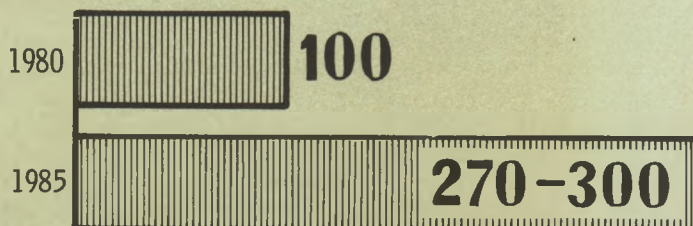

DINAMICA INDUSTRIEI ELECTRONICE
- în procente -

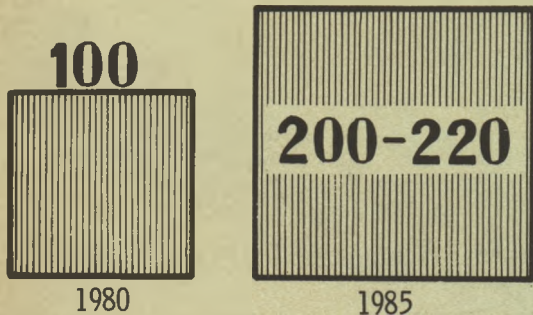
● Industria electronică va fi orientată cu precădere spre dezvoltarea producției mijloacelor de automatizare și a tehnicii de calcul, a microprocesoarelor, echipamentelor de electronică industrială și componentelor electronice.

DEZVOLTAREA INDUSTRIEI DE MECANICĂ
FINĂ
- în procente -

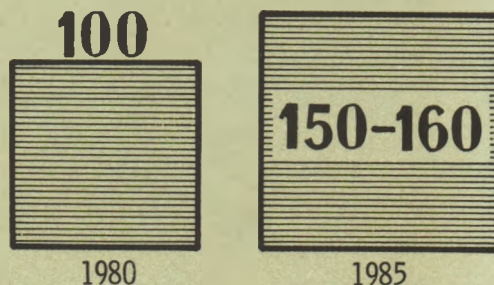
● Se va asigura, practic, întregul necesar de echipamente hidraulice și pneumatice, precum și elementele pentru cibernetizarea întregii producții.

PRODUCȚIA DE MAȘINI-UNELTE AȘCHIETOARE
- în procente -

● Se va acorda prioritate fabricației mașinilor grele și agregat multifuncționale, mașinilor-unelte de prelucrat metale prin electroeroziune, electrochimie și alte procedee moderne, mașinilor-unelte cu comandă-program.

PRODUCȚIA DE UTILAJ TEHNOLOGIC
- în procente -

● În cincinalul 1981-1985, producția de utilaj tehnologic va fi orientată mai hotărât spre realizarea de linii de înaltă complexitate.

Democrație și învățămînt

INSTRUIREA ȘI EDUCAREA tinerei generații, într-un cadru și spirit larg democratic, constituie o problemă de cea mai mare însemnătate pentru viitorul fiecărei națiuni, pentru însuși destinul lumii de miine. În România socialistă pregătirea tinerei generații reprezintă o coordonată fundamentală a politicii partidului și statului, o preocupare de prim ordin a întregii noastre societăți. Așa cum se arată și în Programul partidului, „dezvoltarea economico-socială în ritm înalt a țării impune măsuri hotărâte pentru ridicarea nivelului general al învățămîntului, pentru pregătirea forței de muncă, creșterea calificării și organizarea reciclării oamenilor muncii din toate domeniile de activitate. De realizarea acestor măsuri depinde însăși înfăptuirea programului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerea spre comunism”.

În spiritul umanismului socialist ce caracterizează întreaga politică a partidului și statului nostru, care situează în centrul operei de făurire a noii societăți omul, satisfacerea tot mai deplină a nevoilor sale materiale și spirituale, școala — ca principal factor de cultură și civilizație — este concepută să asigure educarea socialistă a oamenilor muncii, pregătirea tinerei generații pentru muncă și viață, cultivarea în rîndurile acesteia a pasiunii pentru ceea ce este nou în știință și tehnică, a datoriei de a-și consacra energia și capacitățile creatoare edificării societății socialiste și comuniste, înfloririi multilaterale a patriei.

Învățămîntul nostru are în același timp misiunea nobilă de a forma pe viitorii cetățeni ai țării, de a pregăti tineretul pentru viața politică și obștească. Constituind un factor de bază al pregătirii forței de muncă, a cadrelor necesare dezvoltării societății socialiste, învățămîntul românesc influențează pozitiv nu numai producția bunurilor materiale, progresul civilizației și culturii, științei și tehnicii, ci și gradul participării oamenilor muncii la viața publică, la conducerea conștientă a întregii activități economico-sociale, la înfăptuirea politicii partidului în toate domeniile, constituie un cadru de înfăptuire și învățare a democratismului socialist.

NIVELUL instrucției și educației influențează în același timp amploarea și calitatea participării democratice, idealul și aspirațiile de libertate și fericire ale maselor. Învățămîntul acționează în țara noastră pe plan democratic mai ales în sfera realizării egalității șanselor, a accesului echitabil al tuturor cetățenilor la valorile culturii și civilizației, fără de care nu există democrație autentică, deplină.

Profunzimea democratismului unei orînduirii sau regim politic depinde însă și de măsura în care a fost democratizat învățămîntul însuși, cultura în genere. Caracterul formal al democrației burgheze, al drepturilor cetățenești se evidențiază cu prisosință în domeniul învățămîntului, care rămîne în societatea capitalistă contemporană profund discriminatoriu pe criterii de clasă, oricît ar perora propaganda burgheză despre lumea „liberă” a drepturilor și libertăților omului pe care aceasta ar reprezenta-o. În țările capitaliste școala contribuie mai degrabă la reproducerea deosebirilor sociale și a șanselor inegale decît la diminuarea și egalizarea acestora. Și această situație va rămîne astfel atîta timp cît nu va fi asigurat caracterul gratuit al instrucției, plata taxelor mari nefiind la îndemina oricărei familii în condițiile în care posibilitățile materiale și veniturile oamenilor cunosc puternice discrepanțe între cei bogați și cei săraci.

Profundul democratism al învățămîntului din societatea noastră socialistă se exprimă în primul rînd în **asigurarea gratuității lui**, deschizîndu-și larg porțile tuturor fiilor oamenilor muncii fără nici

un fel de discriminare. Statul nostru socialist asigură condiții materiale pentru exercitarea dreptului la învățătură și accesul neîngrădit al cetățenilor, fără deosebire de naționalitate, rasă, sex sau religie la învățămîntul de toate gradele, corespunzător cerințelor dezvoltării economice și sociale neîntrerupte a țării, precum și dorințelor și aptitudinilor fiecăruia. În acest scop se alocă, prin buget, importante mijloace financiare pentru garantarea exercitării acestui drept uman fundamental. Taxele școlare cu devenit pentru țara noastră o amintire a unor vremi apuse. Statul suportă toate cheltuielile cerute de asigurarea personalului didactic și a bazei tehnico-materiale necesare desfășurării unui învățămînt modern, de cea mai înaltă calitate. Elevii din învățămîntul primar, gimnazial, liceal și profesional primesc în mod gratuit manualele școlare. O mare parte a elevilor și studenților beneficiază de burse și alte forme de sprijin material.

Desființînd orice discriminare în ceea ce privește accesul la toate formele de învățămînt, socialismul a imprimat școlii un caracter consecvent democratic și echitabil. Acest lucru se oglindește în compoziția socială și națională a populației școlare care reflectă în linii generale structura socială și națională a țării noastre. Pentru a ilustra consecvența democratică a politicii în domeniul învățămîntului în România socialistă menționăm că în 1978-1979 existau 3 292 unități și secții la învățămîntul de zi, cuprinzînd 319 611 elevi aparținînd naționalităților conlocuitoare și 11 417 de studenți, fapt ce demonstrează cu prisosință dreptul și accesul nestingherit al tuturor fiilor patriei, fără deosebire de naționalitate, la toate treptele învățămîntului.

OEXPRESIE a caracterului democratic al învățămîntului în România socialistă este și caracterul său **deschis**, absolutivii oricărei forme de învățămînt avînd posibilitatea să continue studiile în forme superioare. Se poate afirma deci că școala românească de toate gradele constituie o pirghie fundamentală de promovare a egalității și echității în relațiile dintre oameni, exercită funcția unei instanțe de distribuire echitabilă atît a fondurilor sociale alocate învățămîntului cît și a șanselor, de contracarare a unor inegalități care se mai mențin pe planul venturilor și posibilităților materiale între indivizi, face posibilă dezvoltarea optimă a tuturor membrilor societății, în raport cu nevoile sociale și cu capacitățile specifice fiecăruia.

Dar ceea ce dă o și mai deplină realitate democratismului orînduirii noastre este faptul că dreptul nelimitat la învățătură se împletește cu **garantarea dreptului la muncă**, cu asigurarea pentru toți absolvenții diverselor trepte de învățămînt, potrivit pregătirii profesionale obținute, a locurilor de muncă, care să le permită profesarea meseriei și manifestarea în activitate a capacităților lor creatoare și, pe această bază, realizarea unor condiții de viață tot mai bune.

Exercitarea funcției de distribuire cît mai echitabilă a șanselor indivizilor depinde însă în mod hotărîtor de asigurarea unei pregătiri temeinice în toate școlile din toate mediile și zonele, de realizarea legăturii strînse a procesului de învățămînt cu producția și practica socială și a unei orientări și pregătiri profesionale corespunzătoare nevoilor de muncă ale societății și posibilităților și aptitudinilor tinerilor. Această funcție a școlii românești este asigurată prin așezarea la temelie ei a **principiului politehnizării, a imbinării strînse a învățămîntului cu munca și cercetarea**.

Prin ampla cuprindere a tineretului, începînd cu învățămîntul preșcolar și pînă la cel universitar, prin generalizarea școlii la 10 ani, prin gratuitatea sa, prin concepția științifică și revoluționară privind conținutul învățămîntului și integrarea acestuia cu cercetarea și producția, prin șansele egale acordate și garantate tuturor:

tinerilor, precum și prin crearea condițiilor ca naționalitățile conlocuitoare să-și desfășoare un învățământ în limba maternă, România se situează între țările cele mai avansate în acest domeniu, oferind atât o experiență originală, cât și un exemplu de modul în care orinduirea socialistă rezolvă una din problemele vitale ale progresului societății, pregătirea temeinică a tinerei generații și asigură un învățământ pe deplin democratic.

Perfecționarea continuă a democrației socialiste și lărgirea cadrului participării maselor la conducerea societății, cu deosebire după Congresul al IX-lea al partidului din 1965, a fost determinată atât de progresul general al societății noastre, cât și de ridicarea nivelului de instrucție, calificare și pregătire profesională a maselor de dezvoltare a conștiinței socialiste a acestora. Referindu-se la nivelul participării, la discuțiile purtate în marele forum democratic pe care l-a reprezentat al II-lea Congres al Frontului Democrației și Unității Socialiste, ținut în luna ianuarie a.c., tovarășul **Nicolae Ceaușescu** remarca faptul că „ar fi greu să spunem că ele se deosebesc din punct de vedere al nivelului politic, teoretic și ideologic al competenței”, aceasta demonstrând atât „creșterea uriașă a conștiinței socialiste a întregului nostru popor, faptul că și muncitorii și țărani și intelectualii stăpinesc pe deplin problemele actuale ale României, știu să judece cu răspundere și competență”, cât și progresele obținute pe plan democratic în actul exercitării efective a puterii politice și economice de către poporul însuși.

RELAȚIA dintre democrație și învățământ este însă reciprocă, interdependentă, în dezvoltarea societății noastre. Democrația ca act, ca praxis, exercită asupra individului atât o funcție de **integrare și socializare**, de identificare a acestuia cu interesele și aspirațiile colectivității, de racordare și valorificare în sens social a capacităților sale creatoare, cât și de **diferențiere și individualizare**, de remarcare, stimulare și realizare efectivă, pentru ceilalți, a calităților individuale. Manifestarea activă a individului în colectivitate, armonizarea proiectelor și acțiunilor sale cu ale colectivului și participarea sa în cunoștință de cauză la actul democratic de conducere a treburilor obștești fructifică și amplifică nemăsurat calitățile și capacitățile creatoare ale omului.

Practica democrației socialiste constituie în manifestarea ei cotidiană una din pirghiile de rezolvare, pe planul dezvoltării conștiinței și educației comuniste, a contradicției permanente dintre vechi și nou, cadrul de manifestare activă a criticii și autocriticii, de înlăturare a moravurilor și mentalităților înapoiate și de promovare a comportamentelor și modelelor înaintate, a noului în întreaga noastră viață social-politică.

Tocmai de aceea, în viziunea partidului nostru, școala trebuie să pună — în cea mai mare măsură — accentul pe participarea activă a elevilor și studenților la procesul de învățământ, pe stimularea activității independente sub îndrumarea profesorilor, prin practică și cercetare, care să dezvolte aptitudinile de învățare, muncă, inovare și gândirea proprie. Aceste cerințe puse în fața școlii noastre, a tehnologiilor didactice urmăresc îmbunătățirea metodelor participative, sporirea contribuției sale la pregătirea tinărului pentru activă și responsabilă sa prezență în viața democratică a țării.

PORNIND de la concluzia că integrarea socială activă a omului și participarea sa, în cunoștință de cauză, la viața colectivității și conducerea societății sint în legătură dialectică cu gradul de pregătire profesională, de cultură generală și politico-ideologică și apreciind că dezvoltarea democrației socialiste reprezintă o direcție fundamentală de acțiune pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, Programul Partidului Comunist Român evidențiază faptul că aceasta se va amplifica și adânci în viitor „pe măsura ridicării gradului de pregătire și competență a oamenilor muncii, lărgirii orizontului de cunoaștere și nivelului lor ideologic și politic”. În conceperea strategiei dezvoltării societății socialiste partidul nostru pleacă astfel de la o **corelație dialectică dintre procesul democratic și nivelul instrucției și educației maselor**. Participarea oamenilor muncii la activitatea de conducere a vieții de stat, economice și sociale implică însușirea și cunoașterea temeinică a politicii partidului, a obiectivelor și sarcinilor construcției socialiste în fiecare etapă, cu deosebire a sarcinilor concrete ce decurg din prevederile generale pentru domeniul în care fiecare colectiv și cetățean acționează.

Sistemul de învățământ din țara noastră, mai ales pe treptele sale superioare, inclusiv formele de perfecționare a întregului personal muncitor, urmăresc, totodată, **formarea unor deprinderi democratice de participare a maselor la conducerea proceselor economico-sociale**, însușirea unor metode și tehnici moderne în domeniul conducerii și organizării științifice a producției și a muncii, a societății în ansamblul ei. Un rol deosebit acordă partidul nostru în realizarea acestei sarcini **studiului științelor sociale** în întregul învăț-

țământ, care are menirea să asigure însușirea de către tinerele generații a ideologiei și politicii partidului, să contribuie la cultivarea în rîndurile acestora a trăsăturilor conștiinței socialiste, a idealurilor și convingerilor comuniste, la formarea lor ca militanți activi pentru progresul și prosperitatea patriei, pentru pace și dreptate socială și națională în lume. Ele-și sporesc valoarea educativ-politică pe plan democratic prin introducerea autoconducerii și autogestunii economice în întreprinderi, care reprezintă o etapă nouă, superioară în dezvoltarea democrației socialiste în țara noastră.

În armonie cu dezvoltarea generală a democrației socialiste, în țara noastră a fost pusă totodată pe baze democratice însăși conducerea întregului învățământ, a tuturor verigilor sale. Afirmarea pe scară largă în viața școlii a principiilor democrației socialiste a contribuit la accelerarea procesului de perfecționare a învățământului pe diferitele sale trepte, la legarea sa mai strînsă de viață, de activitatea productivă, de cerințele actuale și de perspectivă ale dezvoltării economico-sociale a țării, ale științei și culturii. Sintetizînd realizările în participarea maselor la conducerea treburilor școlii, Legea educației și învățământului reglementează în mod unitar conducerea tuturor instituțiilor de învățământ pe baza principiului muncii și conducerii colective, participarea largă a personalului didactic, elevilor și studenților, a organizațiilor de copii și tineret, a reprezentanților oamenilor muncii din fabrici și uzine, din alte unități socialiste și a comitetelor cetățenești de părinți.

IN ACEST COMPLEX de forme democratice organizatorice, instituirea **Congresului educației și învățământului**, ca cel mai larg for democratic în acest domeniu, constituie expresia participării slujitorilor școlii, a celor ce muncesc, a elevilor și studenților, la conducerea activității în învățământ. Congresul are înalta misiune să analizeze și să soluționeze problemele fundamentale ale dezvoltării și perfecționării învățământului de toate gradele, să stabilească căile și mijloacele de îndeplinire a sarcinilor ce revin școlii, din Programul partidului, din hotărârile de partid, să dezbată planurile și programele de învățământ, problemele perfecționării pregătirii cadrelor didactice, ale dezvoltării bazei materiale, constituind totodată o înaltă tribună a schimbului de experiență dobîndită în munca de pregătire și formare a tinerei generații. Primul Congres al educației și învățământului ce urmează să se desfășoare în curînd constituie un eveniment de seamă în viața politică și democratică a României socialiste, aducînd un nou impuls procesului de perfecționare a structurilor conducerii democratice a învățământului, de îmbunătățire a conținutului și modalităților sale de angrenare în viață, în concordanță cu cerințele progresului culturii și civilizației socialiste.

Este de remarcat faptul că acest sector important al activității sociale, dispune la toate nivelurile și verigile sale de un adevărat sistem de organisme și forme democratice de conducere și îndrumare a instrucției și educației din componența cărora fac parte nu numai cadre de conducere din acest domeniu, ci, în primul rînd, acei oameni de bază ai școlii — cadre didactice (2/3 din totalul organelor colective de conducere existente în institutele de învățământ) —, precum și acei care, într-o viziune pedagogică învechită, erau considerați doar simplu obiect pasiv al procesului de învățământ — elevii și studenții — care sînt reprezentați în proporție de 6-10%, respectiv 12-15% în aceste organisme colective ale conducerii democratice în acest sector. Dacă adăugăm acestui cadru democratic, activitatea organizațiilor de copii și tineret, înscrisă în principiile generale ale democrației socialiste, putem afirma că **întregul nostru învățământ se afirmă totodată ca o școală puternică a exercitării și învățării actului democratic al conducerii și autoconducerii socialiste și comuniste**.

În dezvoltarea și perfecționarea învățământului este interesat întregul nostru popor, de calitatea pregătirii și educației tinerei generații depinzînd progresul și viitorul patriei, realizarea obiectivelor făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerea țării noastre în perspectivă la comunism. Este de aceea firesc ca în conducerea învățământului să fie antrenati, alături de slujitorii școlii, reprezentanți ai tuturor categoriilor de oameni ai muncii. Aceasta întărește caracterul realist al învățământului, legătura sa strînsă cu viața practică, cu cerințele progresului multilateral al societății românești, ale formării omului nou, a omului bogat din punct de vedere moral-politic și spiritual, capabil de împlinire în creație, demnitate și libertate. Democrația și libertatea se învață și se deprînd ca orice operă umană, aceasta fiind nobila misiune a învățământului într-o societate în care asemenea idealuri au devenit, din aspirație, însuși mod de existență, ax al comportamentului și firii unui întreg popor, ale tuturor fiilor săi.

prof. dr. I. FLOREA

În întâmpinarea alegerilor de deputați de la 9 martie

Dezvoltarea producției ramurilor de vîrf ale tehnicii

ÎN DOCUMENTELE Congresului al XII-lea al P.C.R. se subliniază necesitatea perfecționării continue a mașinilor, instalațiilor și utilajelor, a tehnologiilor de fabricație, ca unul din obiectivele esențiale ale creșterii continue a competitivității și eficienței economice a acestora. Această orientare este determinată de faptul că în economia contemporană cuceririle științei și tehnicii constituie elementele cele mai active în creșterea productivității muncii sociale.

Nivelul tehnic al mașinilor și utilajelor, al proceselor tehnologice determină în esență eficiența investițiilor, costurile de exploatare, calitatea produselor și competitivitatea lor. De aceea, este evident că soluțiile tehnice ale dezvoltării industriei condiționează în măsură hotărâtoare eficiența economică, iar alegerea lor implică o mare răspundere. Opțiunile în acest domeniu cer nu numai cunoașterea temeinică a tot ceea ce este nou în prezent pe plan mondial, ci și a tendințelor în perspectivă. „Construcția de mașini — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al XII-lea al P.C.R. — va continua să fie ramura cu cea mai dinamică dezvoltare, crescînd într-un ritm de aproape 12% anual. Industriile electronică și electrotehnică vor cunoaște o creștere de 13% anual, iar producția de mașini-unelte va spori pe cincinal, de 2,2 ori”.

Privită din acest punct de vedere industria constructoare de mașini-unelte joacă un rol deosebit de important, deoarece de nivelul realizării ei depinde gradul de înzestrare tehnică al majorității ramurilor și subramurilor economiei naționale. În cele ce urmează ne propunem să analizăm stadiul actual al dezvoltării acestei industrii, încotro se cer îndreptate eforturile pentru a ține pasul cu progresele pe plan mondial, pentru a satisface în condiții de eficiență ridicată atît nevoile economiei naționale cît și exportul.

ANALIZELE EFECTUATE atestă faptul că industria constructoare de mașini-unelte din țara noastră cunoaște una dintre cele mai spectaculoase dezvoltări. Așa cum rezultă din tabelul nr.

1. producția de mașini-unelte în actualul cincinal este de 3,48 ori mai mare decît cea realizată în perioada 1971—1975. După volumul producției de mașini-unelte, țara noastră se situează pe locul 11 în lume, urmînd ca prin realizarea obiectivelor cincinalului următor să se situeze pe locurile 6—8; în 1985 România se va situa, din acest punct de vedere, înaintea unor țări cu tradiție în domeniul respectiv, între care Franța, R.D.G., Cehoslovacia, Polonia. Numărul de tipodimensiuni existente în fabricație în 1980 este de peste 400, adică de circa 2 ori mai mare decît în 1975. Numai în actualul cincinal se asimilează circa 290 de tipodimensiuni de produse noi între care: strunguri frontale cu comandă numerică, strunguri paralele grele cu diametrul maxim de prelucrare 1250 mm cu comandă numerică, strunguri de copiat, strunguri Carusel grele cu diametru de 8,10 și 16 m. cu comandă numerică, mașini orizontale de aiezat și frezat grele (180—200 mm), cu afișaj de cote și cu comandă numerică, mașini de frezat longitudinal cu lățimea mesei de 2200—3100 mm, centre de prelucrare, mașini de prelucrat uc capete multiple etc.

Diversificarea și creșterea complexității producției de mașini-unelte determină îmbunătățirea valorificării metalului inclus. Dacă în 1965 valoarea specifică a mașinilor-unelte era de 26,1 lei/kg, în anul 1978 a ajuns la 67,20 lei/kg, urmînd ca în 1985 să fie de 112,30 lei/kg.

În cincinalul 1981—1985 industria constructoare de mașini-unelte va cunoaște o nouă dezvoltare. Producția de mașini-unelte și accesorii va fi în 1985 de circa 2 ori și jumătate mai mare față de producția planificată la nivelul anului 1980 (tabelul nr. 2). Un alt element interesant se cere relevat, și anume că la sfîrșitul cincinalului următor gradul de asigurare din țară a necesarului de mașini-unelte va crește la aproape 86% față de 58% în 1980.

În privința diversificării și creșterii complexității mașinilor-unelte, a lărgirii gamei de produse și a valorificării metalului inclus, exprimată prin prețuri specifice, se va ajunge în 1985 la valori

Tabelul nr. 2

	1980	1985	1985	
			1980	
PRODUCȚIE				
Total (m.u.a.)	mil. lei	10 488	25 750	2,45 ori
Mașini-unelte	mil. lei	9 838	24 050	2,45 ori
Accesorii	mil. lei	650	1 700	2,61 ori
Grad de asigurare din țară	%	58	85,9	1,48

majorate cu circa 100% la prețul mediu pe mașină și cu aproape 60% la prețul specific pe kg față de anul 1980.

Programul de asimilare pentru cincinalul viitor prevede punerea în fabricație a unui mare număr de mașini-unelte noi și agregate cu grad înalt de complexitate și automatizare, dotate cu tehnică nouă. Dintre acestea sînt de menționat mașinile de găurit în coordonate, mașinile de rectificat dantura roților dințate, mașinile de rectificat găuri în coordonate, strungurile automate multiax, mașinile de rectificat speciale, roboți mecanici cu comandă numerică, sisteme elastice de mașini, utilaje și instalațiile de prelucrare prin procedee neconvenționale.

Dotarea economiei naționale cu aceste noi tipuri de mașini-unelte va conduce

Tabelul nr. 3

la strungurile :	SNB—400	SNA—500	DRT—32—40
— axe principale	0,39	0,43	0,39
— inele și buceșe distanțiere	0,35	0,30	0,30
— roți dințate cu butuci	0,43	0,41	0,40
— bături pentru strunguri	0,69	0,72	0,65

la introducerea și extinderea celor mai moderne tehnologii în industria construcțiilor de mașini. Dintre aceste procedee tehnologice sînt de menționat prelucrarea pe mașini-unelte cu comandă numerică de conturare, prelucrarea pe mașini automate cu mai multe posturi de lucru, prelucrarea pe sisteme elastice de mașini cu utilizarea calculatoarelor de proces și a roboților, prelucrarea prin electroeroziune, prelucrarea prin ultrasunete, prelucrarea prin deformarea cu viteze mari etc. În vederea traducerii în fapt a hotărîrilor Congresului al XII-lea al P.C.R. de valorificarea superioară a materiilor prime, programul de asimilare și fabricație pentru mașini-unelte de deformare plastică prevede că la nivelul anului 1985 să se afile în fabricație un număr de 220 tipodimensiuni.

Dintr-o scurtă analiză a acestor procedee rezultă că ele reprezintă în principal calea spre o creștere importantă a productivității muncii, precum și

Dezvoltarea producției de mașini-unelte în perioada 1970—1980

U/M	1970	1975	1980	Total		Creștere	
				1971—1975	1976—1980	1976—1980	
						1971—1975	
Volumul producției de mașini-unelte	mil. lei	940	3 580	11 950	10 124	36 749	3,48 ori
din care :							
Mașini-unelte așchiatoare	mil. lei	216	3 018	10 109	8 718	30 424	3,49 ori
Mașini de presare și forjare	mil. lei	92	234	978	706	2 970	4,20 ori
Accesorii	mil. lei	32	328	863	700	3 355	4,76 ori

spre o reducere substanțială a consumurilor de materiale și de energie. Cu toate acestea se impun măsuri care să contribuie mai rapid la îmbunătățirea structurii producției prin diversificarea mașinilor-unelte grele și prin creșterea ponderii mașinilor complexe și cu preț ridicat, astfel încât să se ajungă în 1985 la o medie de 7—8 mii\$/t față de 3—4 mii\$/t în 1979. Trebuie asigurată creșterea ponderii mașinilor de rectificat,

Tabelul nr. 4

Indici de utilizare a metalului la unele tipuri de mașini-unelte

Produsul	Materialul	Coeficientul de utilizare în 1979	
		Planificat	Realizat
Strunguri normale cu diametrul până la 600 mm	laminat	0,8473	0,8597
Strunguri normale cu diametrul peste 600 mm	"	0,7150	0,7246
Strunguri carusel	"	0,7216	0,7423
Mașini de roluț și bordurat tabia	"	0,6004	0,7500
Mașini pentru prelucrarea lemnului	"	0,7477	0,7601

lepuit, honuit, superfinisat și ascuțit în totalul fabricației de mașini-unelte așchietoare, în variante de mare produc-

Evoluția gradului de valorificare a metalului (în prețuri medii și specifice)

		1965	1970	1975	1980	1985
Preț mediu mii lei/mașină	Total mașini-unelte	43,4	56,2	130,0	252,2	485,8
	mașini de așchiere	44,1	57,4	130,9	253,3	494,1
Preț specific lei/kg	mașini de presare și forjare	36,3	53,3	121,2	242,5	484,1
	Total mașini-unelte	26,7	31,3	41,3	70,2	112,3
Preț specific \$/kg	mașini de presare și forjare	28,3	34,2	43,6	74,1	118,8
	Total mașini-unelte	15,2	19,2	25,7	43,7	74,3
		1,47	1,74	2,3	3,9	

Sursa: Fabricația de mașini-unelte în perioada 1981—1985, Studiu ICSIT-Titan, 1979.

tivitate, cu prețuri ridicate și greutate specifică mică. De asemenea, se cer introduse mai repede în fabricație mașinile de prelucrat prin procedee neconvenționale (mașini de prelucrat prin electroeroziune, cu fascicol de electroni, cu ultrasunete, cu laser etc.), care au prețuri specifice mult mai ridicate decât mașinile-unelte existente (1 000—2 000 lei/kg față de 60—120 lei/kg).

DIN ANALIZA COEFICIENTILOR DE UTILIZARE A METALULUI, realizați la execuția unor piese sau tipuri de mașini-unelte (tabelele 3 și 4) rezultă că mai sînt încă

unele cazuri cînd acești coeficienți au valori scăzute sub nivelul celor medii planificați, ca efect direct al utilizării unor tehnologii învechite. Aceste tehnologii conduc la execuția unor piese turnate și forjate, cu adaosuri de prelucrare mai mari decît sînt necesare și prevăzute în standarde,

dr. ing. Barbu Gh. PETRESCU
*director general adjunct
 al Institutului central de cercetări
 economice*

(Continuare în pag. 8)

REALIZĂRI DE PRESTIGIU ALE CREAȚIEI TEHNICE ROMÂNEȘTI

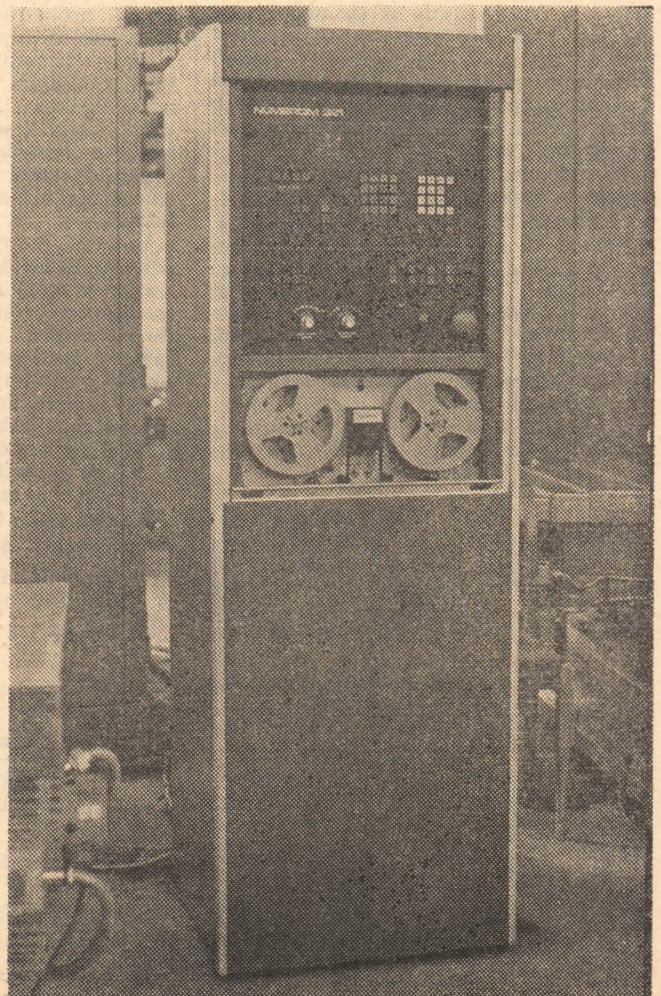
Echipamente NUMEROM de foarte mare precizie și complexitate

ESTE cunoscut faptul că mașinile-unelte execută fidel orice operație de mare complexitate și rafinament. Dar ele nu pot lucra singure; au nevoie să fie conduse, în permanentă, de un „cap” bine organizat, atent și prompt în luarea deciziilor. O rezolvare în acest sens a adus și Institutul de proiectări-automatizări din București, care a pus la punct două serii de echipamente NUMEROM (300 și 400) de afișare a cotei și de comandă numerică de conturare la mașinile-unelte așchietoare și pentru procesele neconvenționale. Aceste echipamente se caracterizează prin asigurarea unor performanțe de vîrf în cadrul unei tehnologii moderne, bazată pe utilizarea circuitelor integrate M.S.I., I.S.I. și V.I.S.I. tip microprocesor, a circuitelor integrate logice T.T.L., ca și a circuitelor integrate liniare.

Echipamentele NUMEROM din generația a treia, seriile 300 și 400, au fost concepute și realizate ca ansamble coerente, unitare, de complexitate funcțio-

nală diferită de la afișajele simple de cotă (NUMEROM-303) și pînă la cele de cotă pe 2 axe și 2 1/2 axe (NUMEROM-460), la mașinile-unelte complexe, strunguri și centre de prelucrare.

Varietatea funcțiilor pe care le asigură, precizia corespunzătoare unei rezoluții de 0,001 mm, înaltă fiabilitate rezultată dintr-o tehnologie modernă conferă membrilor acestei generații prestigiul unei realizări de vîrf în cadrul industriei de automatizări. Datorită folosirii circuitelor integrate, gabaritul acestor echipamente este mult mai mic, iar costul mai redus decît al acelor din generația a doua bazată pe o tehnologie mai puțin evoluată, cea a componentelor electronice discrete. Disponind de sisteme integrate de măsură, echipamentele NUMEROM din generația a 3-a asigură un caracter obiectiv măsurărilor, eliminînd erorile operatorului și grăbind realizarea operațiilor prin excluderea controalelor interfațate.

„R. E.“ în sprijinul scurtării duratei de execuție pe mari șantiere de construcții

O NOUĂ OPTICĂ ÎN REALIZAREA PLANULUI DE INVESTIȚII

REALIZAREA integrală la termen a importantului program de investiții din acest an, a obiectivelor întrecerii socialiste care se desfășoară în întreaga țară, face necesară intensificarea eforturilor pentru accelerarea ritmului de lucru pe toate șantierele de construcții. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu „Un program de construcții de asemenea amploare presupune aplicarea pe scară largă a unor soluții constructive superioare, pregătirea temeinică a lucrărilor, mecanizarea și industrializarea într-o proporție mult mai mare a construcțiilor-montaj, folosirea mai eficientă a utilajelor și mijloacelor de transport, a forței de muncă“.

În lumina acestor sarcini de mare însemnătate, în cadrul **Trus-tului de construcții industriale și agrozootehnice (T.C.I.Az.)** București se desfășoară în acest an acțiuni complexe pe multiple planuri pentru mai buna pregătire a lucrărilor, promovarea de tehnologii moderne de organizare și de construcții-montaj, creșterea calificării personalului muncitor.

Ele urmăresc să asigure: ● creșterea cu circa 30% față de realizările anului 1979 a volumului de construcții-montaj; ● sporirea productivității muncii cu aproape 34% calculată la producția netă; ● punerea în funcțiune a peste 100 noi capacități de producție printre care: platforma chimică Giurgiu I, Întreprinderea de mașini și utilaj greu Giurgiu, dezvoltarea capacității de producție la Întreprinderea de țevi „Republica“ București, complexul frigorific Buftea-Ilfov ș.a.

Componenta-pregătire în domeniul investițional

ANALIZA activității de realizare a investițiilor pune în evidență faptul că, **pentru respectarea termenelor de punere în funcțiune a noilor capacități esențial este modul în care a fost și este realizată pregătirea investițiilor.** Așa cum s-a stabilit la ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 5 februarie a.c., **nu va trebui să se mai aprobe deschiderea de șantiere și, respectiv, începerea lucrărilor, decît în condițiile asigurării tuturor mijloacelor necesare, a utilajelor, a materiei prime și forței de muncă** astfel încît să se scurteze la maximum perioada de punere în funcțiune. Pentru că dacă nu se respectă aceste cerințe, apar probleme care diminuează eficiența tuturor încercărilor ulterioare de scurtare a duratei de execuție și de creștere a productivității muncii.

● O primă cerință este ca la toate lucrările cuprinse în plan să fie asigurate integral condițiile pentru ca execuția să poată începe și să se desfășoare operativ și ritmic în conformitate cu datele cuprinse în grafice. Este o condiție a cărei importanță deosebită este unanim recunoscută de către toți factorii implicați. Și totuși pînă acum, unii beneficiari (dezvoltarea de capacitate la întreprinderile de țevi „Republica“, Suveica“ etc.) au insistat și au obținut introducerea în planul de construcții a unor lucrări care nu îndeplineau toate condițiile de pregătire a

execuției; cu toate că necesitatea asigurării acestor condiții este clar prevăzută în actele normative în vigoare.

Este evident că **beneficiarii care au rămas în urmă cu asigurarea condițiilor de pregătire a unor lucrări noi au presat cu toate forțele pe toate căile pentru a le introduce totuși în planul de construcții-montaj.** Pentru că este mai ușoară o transferare a răspunderii pe seama constructorului și „fabricarea“ unor justificări ulterioare în cazul — destul de probabil în astfel de situații — a nerealizării și, mai ales, al nepunerii la termen în funcțiune a capacităților de producție prinse în plan.

Mai greu de înțeles este însă ușurința, uneori pasivitatea, cu care constructorul acceptă lucrări nepregătite — în dauna propriilor interese și ale economiei naționale. Și totuși explicații există. Uneori „a cedat“ mai ușor organul ierarhic superior al trustului constructor și a admis introducerea în plan a lucrărilor nepregătite deoarece nu cunoștea stadiul concret al pregătirii tuturor lucrărilor, iar alteori motivul l-a constituit goana după un volum de lucrări cît mai mare. Tot atît de adevărat este că și unitățile de construcții atacă lucrări care nu au întrunit toate condițiile necesare, pentru a forța deschiderea finanțării lucrărilor și de a-și crea — chiar dacă temporar — numeroase fronturi de lucru.

Apariția unor astfel de situații poate fi evitată și prin prezența în mai mare măsură și mai activă a reprezentanților trusturilor de construcții la discutarea la nivelul titularilor de investiții a sarcinilor de plan, prin refuzarea lucră-

rilor care nu îndeplinesc condițiile legale. Tot în acest scop ar putea sta, în atenția specialiștilor faptul că, alături de numeroase efecte pozitive, aprecierea activității de investiții prin indicatorul volum de investiții realizat de beneficiari îi determină, uneori, pe aceștia să forțeze cheltuirea fondurilor alocate chiar dacă acest lucru se realizează fără o pregătire adecvată a lucrărilor fără șanse certe de materializare a lor în stadii fizice la termenele programate și, deci, cu o eficiență scăzută. În acest context, se impune a se acorda o mai mare atenție în aprecierea eficienței activității de investiții, prin completarea indicatorului volum valoric al investițiilor cu indicatori fizici ca durata de materializare a investițiilor în fonduri fixe, fonduri fixe noi puse în funcțiune ș.a.

Eficiența – între dispersarea și mobilizarea forțelor

CONCENTRAREA potențialului de lucru existent pe obiectivele principale este o cerință cu atât mai necesară cu cât, în prezent, numă-

rul lucrărilor relativ mărunte se menține destul de ridicat. De ce se dispersează forțele constructorului? Pentru că uneori beneficiarii (Combinatul de articole din cauciuc Jilava, I.P.R.S. Băneasa de exemplu) insistă ca multe lucrări relativ mărunte de dezvoltare de capacități să le execute unitățile specializate de construcții, deși ele prezintă caracteristici care le situează în mod categoric în registrul lucrărilor ce ar putea fi executate în regie proprie de către însăși unitățile cărora le aparțin noile capacități de producție.

De ce? Din comoditate, din lipsă de inițiativă și de organizare uneori, altele pur și simplu din obișnuința de a lăsa orice fel de lucrări de construcții-montaj pe seama unităților specializate. Grad redus de asumare a unor responsabilități în înfăptuirea unor sarcini se întâlnesc însă și la unii dintre conducătorii șantierelor trustului care în loc să caute rezolvarea problemelor dificile prin forțe proprii și cu sprijinul beneficiarilor le trimit spre rezolvare la nivelul grupurilor de șantiere sau al trustului.

Astfel de situații, a căror com-

plexitate nu depășește competența și atribuțiile beneficiarilor sau ale șantierelor, se cer abordate cu mai mult curaj și rezolvate chiar de către aceștia printr-un efort organizatoric și creativ sporit fără a se aștepta ajutor din afară.

La fundamentarea și urmărirea mai eficientă a măsurilor din cadrul programului de creștere a productivității muncii s-a trecut la perfecționarea, deplasarea și generalizarea serviciilor sistemului informațional SICOP (subsistemul Prometeu) la toate grupurile de șantiere. Aceasta are ca finalitate nu numai o mai bună pregătire tehnologică a lucrărilor, a programării, lansării și urmării operative a executării producției ci și ridicarea gradului de utilizare a fondului de timp de lucru prin diminuarea unor trepte intermediare și creșterea gradului de calificare, de perfecționare a întregului personal.

Gh. DRĂGHICI
B. PADURE

(Continuare în pag. 19)

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Maculatura — importantă materie primă

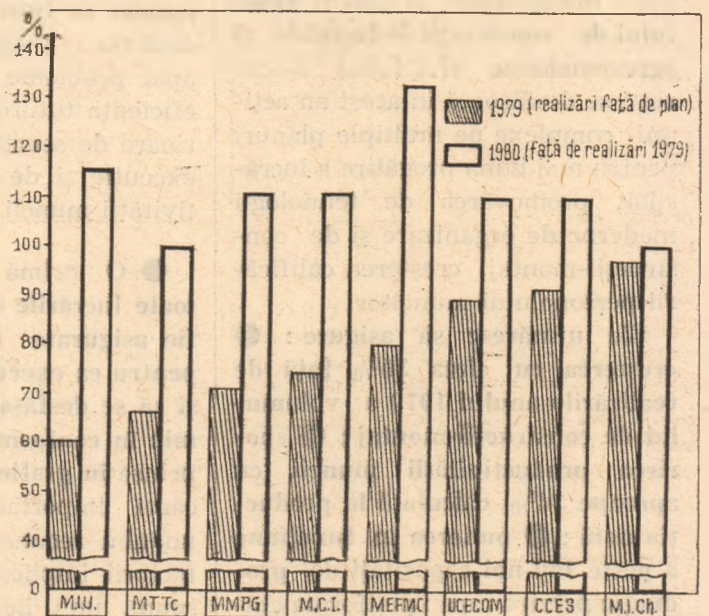
RESURSA ce poate fi pusă mai larg în valoare este cea a maculaturii (deșeurii de hirtie și cartoane) care înlocuiește cu succes lemnul în producția anumitor sortimente de hirtie și cartoane. Pe plan internațional, preocuparea pentru reciclarea hirtiei s-a intensificat în urma deficitelor din ce în ce mai accentuate ale lemnului, ale hirtiei. Astfel, în țările membre ale Pieței comune, deșeurile de hirtie și carton au acoperit în ultimii ani circa 42% din necesarul de materie primă al industriei hirtiei, și se preconizează să se ajungă la 58% în primii ani ai deceniului următor. Avantajele „reciclării” hirtiei sînt evidente: 1 tonă de maculatură economisește 3-4 mc lemn, 800 kWh energie electrică, 250 kg combustibil convențional.

Rezultatele obținute în țara noastră în reciclarea hirtiei, deși meritorii, sînt posibile de a fi îmbunătățite mai ales în sectorul unităților socialiste. Realizările din 1979 arată faptul că planul de colectare, pe total, a fost îndeplinit doar în proporție de 73%, înregistrându-se o restanță de peste 50 mii tone maculatură, echivalentul unei cantități de circa 200 mii mc material lemnos. Cele mai mari nerealizări se localizează la:

Ministerul Industriei Ușoare (peste 6 mii tone), Ministerul Comerțului Interior (peste 5 mii tone), Centrocoop (3,5 mii tone), Consiliul Culturii și al Educației Socialiste (peste 1,3 mii tone), Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor (peste 1,2 mii tone), UCECOM (peste 700 tone), Ministerul Industriei Construcției de Mașini (peste 500 tone) ș.a.

La neîndeplinirea cantitativă a planului de predare s-a adăugat și nerealizarea proporției de maculatură din clasele de calități superioare (cl. I și II) cu depășirea proporției la clasele inferioare. Cauza principală a acestei stări de lucruri rezidă din lipsa de preocupare pentru colectarea cu grijă și simț de răspundere a acestei importante materii prime și predarea ei la organele de achiziție. Se constată uneori cazuri în care maculaturii i se dă foc, sau este dată la gunoi, sau este arhivată, în mod inutil, sau pur și simplu este abandonată și uitată cu anii prin dulapuri. Se înțelege că fără eliminarea unor asemenea practici, sarcinile de predare a maculaturii pe 1980 nu vor putea fi îndeplinite.

O altă mare resursă de maculatură, este cea aflată la populație. Pe anul 1979, sarcina de achiziții nu a fost îndeplinită.

Gradul de realizare a planului de colectare a deșeurilor de hirtie pe anul 1979 și sarcina de plan pe 1980, la principalii consumatori

O intensificare a colectării maculaturii de la populație este posibilă și necesară. Pentru aceasta, organele de colectare vor trebui să ia unele măsuri printre care menționăm: creșterea numărului de centre vo-

lante, permanentizarea propagandei în rândurile populației, angrenarea în mai mare măsură a elevilor și a comitetelor de blocuri în această acțiune cit și alte asemenea acțiuni.

**Reducerea eforturilor țării în domeniul
procurării materiilor prime și energiei implică**

RECONDIȚIONAREA ȘI REUTILIZAREA PIESELOR ȘI SUBANSAMBLELOR UZATE

UNA DIN NUMEROASELE căi care face posibilă economisirea unor însemnate cantități de materii prime, energie și manoperă o constituie reutilizarea pieselor și subansamblelor scoase din uz — prin recondiționare. Procedul, deși nu este nou, a căpătat extindere mai ales în ultimii ani. Prin aducerea la parametrii prescriși a pieselor uzate — prin încărcarea lor cu sudură sau prelucrare mecanică și chimizare pentru a fi aduse la cote mai mici pentru alte utilități — se ajunge să se realizeze economii importante cu efecte pozitive asupra reducerii consumurilor de materii prime, energie și a costului reparațiilor.

Din experiența unităților noastre rezultă că nu există piesă sau reper care să nu poată fi recondiționate. Firește se cer studii, experimente pentru ca soluțiile de recondiționare alese să asigure, din punct de vedere tehnic și economic, toate cerințele. În unitățile Centralei mecanice de material rulant activitatea de refolosire a pieselor și subansamblelor uzate prin recondiționare a căpătat dimensiuni largi. Au fost organizate în întreprinderi colective de ingineri, tehnicieni și muncitori care să abordeze studiul diverselor teme de recondiționare, iar la nivelul centralei s-au nominalizat serviciile și sarcinile ce le revin pentru coordonarea și dezvoltarea acestei activități. În același context au fost determinate și modalitățile de acționare în alegerea soluțiilor de recondiționare pentru diferitele grupe de piese și subansamble, pentru selectarea acelor ce urmează a fi folosite fără nici o prelucrare etc. Se are în vedere **extinderea tehnologiilor clasice de recondiționare** (în special sudură) la un număr și volum, tot mai mari de reperi luându-se în studiu absolut toate piesele ce se pretează la această operație; **introducerea unor tehnologii noi**, cunoscute în țară sau în străinătate, aplicate în alte domenii, cu valabilitate și la piesele de material rulant sau, în unele cazuri, cercetate și determinate de instituturile noastre de cercetări și inginerie tehnologică; în fine, **extinderea cercetării și studiului unor posibilități de refolosire a subansamblelor și pieselor uzate, fără intervenția unor prelucrări mecanice,**

chimice, fizice sau termice, ci numai prin simpla reconsiderare a lanțului de dimensiuni și toleranțe în condiții de siguranță și anduranță la fel de bune cu cele noi.

Prin aplicarea acestor acțiuni și soluții, dinamica numărului și a valorii de piese și subansamble recondiționate pe perioada 1977—1981 în cadrul întreprinderilor centralei noastre a căpătat o largă extindere așa cum reiese de altfel și din tabelul ce-l prezetăm.

Dinamica recondiționărilor

Obiectul	Anii		Realizări			Prevederi	
	1977	1978	1979	1980	1981		
Numărul de reperi la care s-au stabilit tehnologii de recondiționare	80	110	147	200	250		
Valoarea pieselor de schimb recondiționate în I.M.M.R.-uri (milioane lei)	85	147	207	398	450		

O opțiune de mare eficiență : unități specializate pe grupe de reperi și subansamble

DE O DEOSEBITĂ importanță în activitatea de readucere la o nouă viață a pieselor și subansamblelor uzate este, după părerea noastră, soluția și tehnologia aleasă. Nu în toate cazurile una și aceeași soluție și tehnologie poate da rezultatele scontate. **Din practica unităților noastre a rezultat clar necesitatea specializării lor în activitatea de recondiționare în funcție de tehnologiile stabilite pe diferite grupe de reperi și subansamble.** Astfel, datorită eforturilor conjugate ale specialiștilor din întreprinderi cât și din institute de cercetări și proiectări tehnologice în transporturi s-a reușit să se realizeze **recondiționarea inelelor de rulmenți**, reper care prin uzura sa la interior face inutilizabil rulmentul de osie. Prin aplicarea **tehnologiei de cro-**

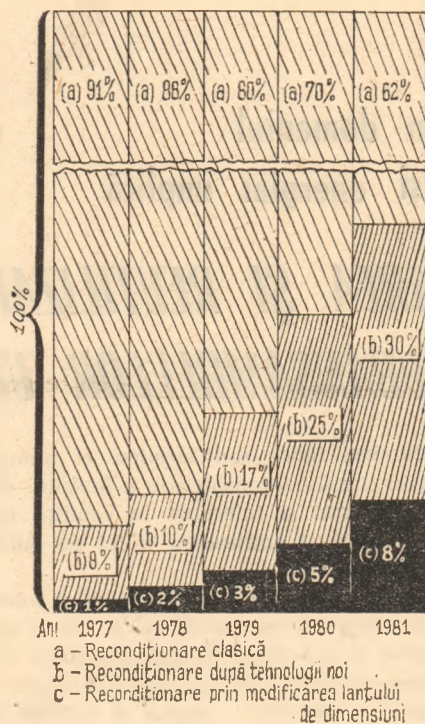
mare dură urmată de o prelucrare și control de mare precizie, la I.M.M.R. „Grivița Roșie”, se recondiționează în prezent, centralizat, toți rulmenții de osie. În 1980 numărul acestora se ridică la cel puțin 10 mii bucăți.

Dar această tehnologie rezolvă numai parțial recondiționarea rulmenților. Pentru o altă mare parte de reperi componente cum sînt rolele, cămășile, căile de rulare etc, cu uzuri mari se impuneau găsite tehnologii adecvate de recondiționare. Pentru această s-a apelat la specialiști din cadrul Academiei Militare, care au acumulat în decursul vremii o experiență în domeniul respectiv. Cu ajutorul lor s-a reușit să se elaboreze o **tehnologie de dezmembrare, reîmperechere și reasamblare a tuturor elementelor ce compun rulmentul**, astfel ca jocurile obținute să se încadreze în toleranțele preserise de norme. În baza noii tehnologii s-a organizat la I.M.M.R. Roșiori de Vede un sector centralizat de recondiționare a rulmenților, dotat cu aparatură modernă, la nivelul unităților constructoare de mașini. Dacă avem în vedere că în 1980 se vor recondiționa aici peste 8 000 bucăți rulmenți, economiile ce vor rezulta se ridică la circa 5 200 000 lei.

O altă tehnologie de recondiționare cu o mare eficiență ce se aplică în prezent — avînd ca efect reducerea considerabilă a consumului de metal, energie și manoperă — este cea a **metalizării pieselor și subansamblelor uzate, respectiv pulverizarea unor metale incandescente pe suprafețele metalice în prealabil pregătite**, în scopul revenirii la dimensiunile și calitatea inițială. Rod al cercetării unui grup de specialiști din Institutul de cercetări și proiectări tehnologice în transporturi, tehnologia respectivă se aplică la o gamă tot mai mare de reperi de la locomotivele Diesel și de la vagoane. De menționat că atît tehnologia, cît și utilajele au fost concepute și realizate de acest colectiv de cercetare. Ca o exemplificare a eficienței aplicării acestei tehnologii, este metalizarea fuselor osiilor de vagon. Acest ax, în greutate

de circa 350 kg, pînă nu de mult era expedit la fier vechi în cazurile în care uzurile apărute la fus (în capete), conjugate cu uzurile rulmentului, nu mai asigurau serajul prescris de tehnologie. Prin organizarea la I.M.M.R. „Grivița Roșie“ a unui sector centralizat de metalizare a fusurilor, s-a reușit ca acestea să fie redată în circuitul exploatarei, economisindu-se însemnate cantități de metal, carburanți și ore manoperă. **Numerai în acest an prin procedeu respectiv se vor recondiționa peste 1 000 osii, economisindu-se 350 tone metal, iar costurile de producție se vor reduce prin utilizarea lor în locul altora noi, cu circa 3 000 000 lei.**

Trecînd în domeniul recondiționării pieselor de locomotive trebuie arătat că centrala și întreprinderile sale au fost confruntate cu o serie de probleme deosebit de grele, dat fiind complexitatea pieselor utilizate, cîmpurile de toleranțe strînse în exploatare, aliajele speciale folosite etc. Lipsa unor piese noi, în special pentru motoarele termice de mare putere, a condus la

accelerarea ritmului de recondiționare, de multe ori studiul sau cercetarea făcîndu-se direct pe piesele introduse în motoarele reparate și date în exploatare. Au fost definitivate în asemenea condiții o serie de tehnologii în premieră pe țară, cu efecte economice deosebit de însemnate. Astfel, prin **incălzirea suprafețelor pieselor uzate cu pulberi metalice sau electrozi prin procedeu „CASTOLIN“** s-a reușit recondiționarea și redarea lor în exploatare. Din aceste piese enumerăm: axele cu came, supapele, bolțurile, pistoanele, carterele, chiulasele etc. Economia totală obținută astfel la costurile de producție pe centrală la nivelul unui an se ridică la peste 4 milioane lei, iar reducerea consumului de metal exprimată numai prin folosirea unor piese recondiționate prin această metodă se ridică la 53 tone metale feroase și 8 tone metale neferoase.

Tehnologia respectivă, poate fi aplicată și la alte repere ce intră în componența unor ansamble ca transmisia hidraulică, reductor inversor etc., dar pentru aceasta se cer unele măsuri speciale.

Multe căutări au fost efectuate și în cazurile unor piese mai complicate pentru a li se determina soluția sau teh-

Ponderea principalelor grupe de tehnologii în total recondiționări

Dezvoltarea producției ramurilor de vîrf ale tehnicii

(Urmare din pag. 4)

la pierderea unor importante cantități de metal prin așchierarea unor porțiuni din piese, lucru ce poate fi evitat prin utilizarea unor procedee tehnologice ca matrijarea sau deformarea plastică etc. Așa cum rezultă din datele tabelului nr. 5 va trebui ca în continuare să se acorde mai mare atenție gradului de valorificare a metalului.

Pe de altă parte, se mai produc mașini-unelte care au greutatea mai mari

decît ale unor produse similare realizate în alte țări (tabelul nr. 6). De asemenea mai sînt menționate în fabricație unele tipuri de mașini-unelte cu nivel tehnic scăzut, cu prețuri mici de vânzare și deci cu o slabă valorificare a metalului inclus. Dintre aceste mașini se pot menționa șepingurile (SH—425 și SH—700) și mașinile de găurit cu coloană (GCO—25 și GCO—40), care mai sînt vîndute chiar și la export, cu prețuri mici (1,47—3,04 \$/kg).

Tabelul nr. 6

Greutatea netă a unor tipuri de mașini-unelte în comparație cu produsele similare realizate în alte țări (1977—1979)

Caracteristicile principale	U/M	Produs România	R.S.C. SN 50 B	U.R.S.S. 1 A 625	R.D.G. OLZ—500 IVL	R.F.G. WELPERT WP 500	Franta CAZENEUVE HB 500
Strung normal SNA 500×1 500							
Diametrul de trecere peste batiu	mm	500	500	500	500	535	500
Puterea motorului principal kW	kW	7,5 (10)	5,5	10	5,5 (7,5)	5,5 (14,7)	8,9 (5,2)
Greutatea totală a mașinii	kg	3020	1715	2625	2650	2940	1950
Caracteristicile principale	U/M	Produs România	R.D.G. DAR 46	R.S.C. A 40 B	U.R.S.S. 1 b 140	R.F.G. INDEX B 42	Anglia HERBERT BSA 138L
Strung revolver SARO 42							
Diametrul maxim al barei de prelucrat	mm	42	46	42 (50)	40	42	41
Puterea motorului principal kW	kW	5,5	7,5	5,5	7,5	5,5	5,5
Greutatea netă a mașinii	kg	2500	2500	2100	2390	2200	2130
Caracteristicile principale	U/M	Produs România	R.P.P. KUB 160	U.R.S.S. 1 516	R.S.C. SK 16	R.F.G. FROMEP VE 14	
Strung carusel SC 17 (SC 1 600)							
Diametrul maxim de prelucrare	mm	1 700	1 600	1 600	1 700	1 600	
Puterea motorului principal kW	kW	45	55	30	37	38,2	
Greutatea netă a mașinii	kg	21 450	20 000	19 200	18 500	16 800	

Itată, de ce, se impune ca pe viitor să se țină seama de necesitatea reproiectării unor mașini, precum și a introducerii și aplicării mai rapide de tehnologii moderne pentru reducerea consumului de metal, cum sînt forjarea de precizie, forjarea și laminarea în trepte a arborilor, trecerea la construcția sudată a unor piese cu forme complexe, execuția unor piese de forma bușelor și inelelor distanțiere din bronz sinterizat, extrudarea la rece a unor piese cu pereți subțiri, înlocuirea unor piese metalice cu piese din mase plastice, asimilarea unor tipuri de mașini-unelte complexe și automatizate cu o valoare specifică superioară ș.a.

Pentru valorificarea la un nivel superior a materiilor prime și a materialelor și realizarea unor indici ridicai tehnico-funcționali ai mașinilor-unelte, este imperios necesar să se aibă în vedere cîteva direcții de acțiune:

- dezvoltarea accelerată a producției de subsansamble hidraulice, domenii în care există încă unele rămăneri în urmă;

- trecerea mai rapidă la fabricația de mașini-unelte specializate și automatizate;

- aplicarea celor mai moderne soluții constructive cum sînt: ghidajele hidrostatice, acționarea cu motoare de curent continuu, utilizarea de mese paletabile, folosirea simultană a mai multor capete de lucru;

- realizarea într-un ritm mai rapid a centrelor de prelucrare, a sistemelor elastice de mașini și a robotizării deservirii mașinilor-unelte;

- fabricarea unor mașini-unelte de prelucrare prin procedee neconvenționale cu un grad superior de folosire a metalului;

- tipizarea tuturor elementelor componente și subsansamblelor mașinilor-unelte cu efecte asupra folosirii judiciuoase a metalului și a creșterii productivității muncii.

nologia cea mai adecvată în procesul de reconducere. Îmbinându-se experiența acumulată, cu o serie de tehnologii moderne practicate pe plan mondial, s-a ajuns ca o serie de **cuzineți pentru motoare să poată fi reconducători și utilizați în bune condiții în exploatare.** Pe baza experimentelor efectuate urmează ca pînă în 1981 la I.M.M.R. Craiova să se organizeze o linie tehnologică specială de reconducere a peste 25 mii bucăți cuzineți anual. Totodată se are în vedere ca noua tehnologie să fie extinsă la toată gama de cuzineți folosiți la calea ferată. **Economii estimate:** reduceri de consumuri de metal, energie, manoperă, în valoare de peste 15 milioane lei anual.

Acțiunile și măsurile întreprinse permit ca numai în acest an volumul pieselor reconducute în întreprinderile centralei noastre să ajungă la circa 30% din totalul pieselor și subsansamblelor necesare pentru repararea materialului rulant. Grăitoare este și tendința de ascensiune continuă a ponderii tehnologiilor moderne de reconducere din grupele b și c în detrimentul celor clasice de la 9% în 1977 la 38% în 1981 (graficul). Această pondere ar putea fi și mai mare dacă unor metode și tehnologii noi le-ar fi pregătite toate condițiile pentru introducerea și extinderea lor operativă în producție.

Și cazuri de „nerezolvat” pot fi totuși rezolvate prin promovarea cu curaj a noului

NU DE PUȚINE ORI în activitatea desfășurată pentru readucerea la a doua viață, în special a unor repere de mare valoare, au fost întâmpinate și unele greutăți. În asemenea împrejurări unii specialiști renunță adesea ușor la abordarea problemelor. Un caz tipic, dar care nu a fost lăsat la o parte și s-au depus maximum de strădanii pentru rezolvarea lui, l-a prezentat **determinarea tehnologiei de reconducere a arborelui cotit de la motoarele Diesel.** Dificultatea procurării arborilor noi, preocupările pentru reducerea consumurilor de metal, de energie și manoperă, au făcut ca să experimentăm diferite soluții. În final s-a ajuns la preluarea metodei de reconducere SANAB reușită de un colectiv de la Șantierul Navale Brăila. În prezent la calea ferată funcționează, în condiții bune, două motoare cu arbori reconducători prin această metodă. De ce totuși această valoroasă tehnologie nu se generalizează în toate sectoarele interesate?

Considerăm că sprijinul acordat de organele competente (avem în vedere M.I.C.M., M.T.T.c., C.N.S.T., Comitetul de stat pentru invenții și mărci) pentru aplicarea tehnologiei respective este insuficient. În ce privește centrala noastră, considerăm că, cu spațiile existente, cu dotarea actuală la I.M.M.R. Cluj-Napoca sau I.M.M.R. Brașov, se poate

trece la realizarea reconducătorii tuturor arborilor cotiți uzați de la materialul rulant. În prezent 20 de arbori de motoare Maybach și Ganz sînt în așteptare pentru reconducere, economia estimată cifrîndu-se la peste 800 mii lei. Părerea noastră, spre deosebire de alte opinii exprimate pînă în prezent, este că nu trebuie așteptată realizarea unor centre naționale care necesită timp și investiții ci trebuie folosite din plin condițiile existente care să fie mult îmbunătățite în viitor.

O altă cale urmată în acțiunea vastă de reconducere și reutilizare a pieselor și subsansamblelor, în scopul reducerii eforturilor materiale, energetice și de muncă este cea a **reîmperecherii diferitelor piese și subsansamble la alte cote și toleranțe astfel că, pe ansamblu, funcționalitatea să nu sufere.** Specialiști din centrală, împreună cu cei din întreprinderile componente experimentează, în prezent, reîmperecherea cămășii de cilindru, piston, segmente cu uzuri sau cote majorate, urmînd a se realiza un nou ansamblu cu cote și toleranțe reușite fiecare în parte din cele prescrise, dar cu o funcționalitate la nivelul subsansamblelor noi. Este însă necesar a avea mai multă încredere pentru continuarea acestui gen de reconducere (cu o eficiență economică deosebită, dat fiind consumurile de material foarte mici la reconducere) în special din partea beneficiarului — Direcția tracțiune și vagoane din M.T.T.c. și un sprijin permanent din partea Institutului de cercetări și proiectări în transporturi.

PENTRU cincinalul viitor, pe ansamblul centralei s-au determinat suprafețele de producție afectate sectoarelor de piese de schimb, înscriindu-se în investiții hale de producție și utilaje la nivelul cel mai ridicat, reconducerea avînd în acest cadru un loc conceptual și organizatoric bine stabilit. În aceste hale (la I.M.M.R. Brașov și I.M.M.R. Cluj-Napoca) se vor organiza și dota linii tehnologice de reconducere. În celelalte întreprinderi se vor moderniza și crea atelierele de reconducere existente la nivel corespunzător, alocîndu-se și acestora zeci de milioane lei investiții. Toate acestea vor fi realizate prin conjugarea efortului tuturor celor ce lucrează în acest domeniu al reparațiilor de material rulant, răspunzînd cerințelor privind aplicarea în practică a măsurilor de reducere a efortului țării noastre în domeniul procurării materiilor prime și reducerii consumului de energie și manoperă.

Mihai JURJ

director tehnic

Centrala mecanică de material rulant

RECUPERARE REFOLOSIRE EFICIENȚĂ

● Criza petrolului determină dificultăți și în aprovizionarea cu asfalt, a cărui economisire a devenit cea mai importantă problemă economică legată de refacerea îmbrăcămintilor rutiere uzate. Au fost create și testate cu succes noi formule pentru agenți de recuperare (solvenți) care înlesnesc reciclarea amestecului asfaltic vechi, ceea ce reduce considerabil și consumul de energie la prepararea (specialiștii americani apreciază că dacă refolosirea asfaltului s-ar aplica la numai jumătate din șoselele țării, s-ar economisi 1—1,5% din totalul energiei consumate în S.U.A.). Perspective interesante oferă și un înlocuitor al asfaltului; noul material, cu calități satisfăcătoare, se compune din sulf (pînă la 80%) și adăcșuri nepetroliere, care pot fi obținute din biomasa agricole.

● Agenția franceză pentru recuperarea și eliminarea deșeurilor a finanțat realizarea unei instalații de prelucrare a gunoaielor și altor reziduuri bazată pe principiul „separării fazelor”. Reziduurile sînt comprimate pentru omogenizare, mărunțite și transformate într-o pastă din care, prin presare, se separă materiile moi (resturi vegetale și alimentare, hîrlie s.a.), ce pot fi utilizate ca îngrășămint ori suraj, și cele dure (materiale plastice, textile etc.), sub formă de brichete combustibile. Este una din soluțiile de valorificare propuse în Franța, unde acumularea unei cantități anuale de gunoaiă și reziduuri de 13 mil. tone, a căror eliminare costă peste un miliard de franci, constituie o problemă economică și ecologică dificilă.

● Recuperarea materiilor utile din reziduurile industriale preocupă colectivele institutelor de cercetări în domeniul chimiei din Polonia. Printre realizările recente se numără un procedeu prin care din cenușile reziduale de la uzinele petrochimice, în amestec cu săruri de potasiu, se obțin săruri de vanadiu, utilizate la catalizatori pentru oxidarea bioxidului de sulf, a anhidridelor ftalice etc.; reziduuul rezultat conține compuși ai nichelului, care de asemenea pot fi separați. A fost testată industrial producerea, din reziduuri de la fabricarea fluorurii de hidrogen și a superfosfaților, a unui ipso de bună calitate care, în amestec cu nisip, sisturi și zgură de furnal măcinate, dă un beton cu o bună rezistență la compresiune (300 kg/cm²), la apă și la îngheț, pentru pereți despărțitori, pardoseli etc., precum și un mortar pentru tencuieli interioare și exterioare. La combinatul Huta Stalowa Wola, efluenții acizi de la secția de galvanoplastie sînt epurați printr-un nou procedeu, pus la punct de institutul de chimie al universității din Lublin; se recuperează aproape total compușii de crom hexavalent și se reciclează apa, economiile obținute astfel depășind cheltuielile de amortizare și funcționare a instalației.

PUNCTE DE VEDERE

Organizarea unitară a aprovizionării tehnico-materiale în cadrul consiliilor unice agroindustriale

S-A ÎMPLINIT un an de la Hotărârea C.C. al P.C.R. cu privire la constituirea consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste, formă superioară de organizare a activității în agricultura socialistă, concepută și introdusă din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În acest interval, consiliile unice și-au dovedit viabilitatea, prin eficiența acțiunilor întreprinse pentru mai buna utilizare a resurselor umane, tehnice și materiale din agricultură; ele au acumulat un valoros început de experiență, care le permite să abordeze sarcinile deosebit de importante ce le revin din documentele Congresului al XII-lea al P.C.R. — de a asigura concentrarea și specializarea producției, folosirea eficientă a fondului funciar, a mijloacelor materiale, financiare și a forței de muncă, întărirea economică a fiecărei unități componente.

Între problemele vizând structurarea activității consiliilor unice agroindustriale, un loc distinct și important revine organizării unitare a aprovizionării tehnico-materiale a tuturor unităților economice ce fac parte din consiliul unic.

Cadrul nou creat prin înființarea consiliilor poate contribui substanțial la realizarea unui proces de aprovizionare a unităților agricole calitativ superior, care să conducă la o mai mare operativitate, la optimizarea stocurilor, a transporturilor de aprovizionare, la reducerea cheltuielilor materiale (în special cele cu combustibili) și, în final, la sporirea notabilă a eficienței economice în unitățile agricole.

Determinarea necesarului de aprovizionat

DIN ACEST punct de vedere, între unitățile agricole de stat și cooperativele agricole de producție există deosebiri esențiale, determinate de factori cum sînt gradul diferit de asigurare cu mijloace de producție, randamentele medii la hectar sau pe animal, consumurile specifice pe unitatea de produs, costurile unitare și rentabilitatea producției.

Dacă în cazul unităților agricole de stat, necesarul de aprovizionat se stabilește pornind de la verigile inferioare (ferme, sectoare, secții) și se centralizează pe întreprindere, la cooperativele agricole acest necesar se stabilește mai întîi la nivelul cooperativei și apoi se defalcă pe subdiviziunile organizatorice; aceasta conduce atît la unele necorelări interne, cît și la slăbirea inițiativei și răspunderii la nivelul fermelor, brigăzilor și sectoarelor în ce privește asigurarea corespunzătoare cu mijloacele de producție necesare și utilizarea lor rațională. Mai mult, pentru unele mijloace de producție necesarul de aprovizionat al C.A.P.-urilor se stabilește centralizat, la nivelul direcțiilor generale județene pentru agricultură și industrie alimentară (D.G.A.I.A.) și al bazelor județene de aprovizionare tehnico-materială pentru agricultură (B.A.T.M.A.) — din această categorie făcînd parte materialele care încă nu pot fi asigurate întodeauna în cantități satisfăcătoare (îngrășăminte chimice, nutrețuri combinate, carburanți ș.a.), ca și materialele pentru care se consideră că determinarea necesarului la nivelul fiecărei cooperative s-ar face cu multă aproximație, (de exemplu piesele de schimb cu valoare individuală mică, dar cu un număr mare de poziții în nomenclatorul de aprovizionare).

Dacă această rezolvare a corespuns perioadei de început a dezvoltării cooperativei agricole, cînd acestea erau slab încadrate cu specialiști, mai puțin consolidate, considerăm că în condițiile perioadei actuale **trebuie creată și aplicată o metodă mai adecvată, uniformă pentru unitățile agricole de stat și cooperatiste.**

Pe de altă parte, dacă pentru sectorul agricol de stat centralizatorul necesarului de aprovizionat este analizat și modificat numai în măsura în care se constată unele exagerări în stabilirea consumului sau a stocurilor de producție, pentru sectorul

cooperatist modificările vizează și posibilitățile de plată, planul de aprovizionare tehnico-materială definitivîndu-se și în funcție de resursele financiare și posibilitățile de acoperire cu mijloace bănești, proprii sau împrumutate.

Din punctul de vedere al formelor de aprovizionare tehnico-materială, cooperativele agricole de producție întîmpină două tipuri de dificultăți structurale.

În primul rînd, din cauza nivelului mai redus de concentrare și specializare a producției în C.A.P., multe din materialele la care aprovizionarea pentru sectorul de stat se realizează prin sistemul de **tranzit în cantități vagonabile**, sectorul cooperatist le obține prin sistemul de depozit, ce implică cheltuieli de aprovizionare mult mai mari.

În al doilea rînd, ca urmare a situației financiare dificile a unor cooperative agricole, precum și din cauza formei specifice de proprietate, diferită de a întreprinderilor industriale producătoare de mijloace de producție pentru agricultură, cooperativele agricole au acces numai la forma de aprovizionare prin tranzit achitat — nu și la cea prin **tranzit organizat**, mult mai avantajoasă din punctul de vedere al cheltuielilor de aprovizionare și al creșterii productivității.

Normarea științifică a consumurilor materiale

ACTUALMENTE, problema normării, evidenței consumurilor, analiza acestora și a măsurilor necesare pentru reducerea lor este tratată diferit pe cele două forme de întreprinderi agricole. Ca o consecință, consumurile specifice sînt sensibil mai mari pe ansamblul cooperativei agricole decît cele înregistrate în unitățile agricole de stat, cu urmări negative asupra costurilor unitare și eficienței economice din cooperative.

În principiu, fiecare unitate agricolă ar trebui să-și stabilească norme de consum proprii, prin adaptarea normelor legale de consum în vigoare la condițiile economice și naturale concrete în care se desfășoară procesul de producție și mai ales ținînd cont de: tehnologia folosită, caracteristicile mașinilor, utilajelor, materiilor prime și materialelor utilizate, particularitățile solului și climatei.

Una din cauzele menținerii deosebirilor privind rezolvarea problemei normelor de consum o constituie gradul diferit de încadrare cu specialiști a celor două tipuri de unități agricole. Avînd în vedere că din punctul de vedere al condițiilor naturale, între unitățile aceluiași consiliu agroindustrial nu sînt diferențe prea mari, se pune problema **rezolvării unitare a modului de normare a consumurilor**, de către specialiști cu experiență în domeniul respectiv. Cunoscînd condițiile medii de lucru pe microzonele din cadrul consiliului, specialiștii în normarea consumurilor vor trebui să-și spună părerea asupra normelor de consum curente, operative și de perspectivă la diferitele materiale, să urmărească modul cum se respectă acestea, să analizeze cauzele care au determinat depășirea consumurilor normate și ce măsuri tehnico-organizatorice trebuie luate pentru reducerea continuă a consumurilor efective.

Contractele economice de aprovizionare

ESTE CUNOSCUT rolul deosebit de important al contractelor economice în aprovizionarea tehnico-materială, ca și în valorificarea producției. Din anul 1971, sistemul repartițiilor de mijloace de producție a fost completat cu încheierea de contracte directe între întreprinderi, iar planul de producție are la bază contractele dintre întreprinderile producătoare și întreprinderile consumatoare de mijloace de producție.

În Hotărârea C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare din martie 1978 se precizează: „În activitatea de planificare se va accentua rolul contractelor economice, luându-se măsuri pentru încheierea acestora concomitent cu elaborarea lucrărilor de plan. Este necesar ca, în momentul aprobării, planurile să aibă la bază contracte ferme practic integral pentru consumul intern; de asemenea, producția de export și importurile necesare trebuie să fie fundamentate pe contracte ferme, contracte-cadru, comenzi sau convenții care să asigure certitudinea aprovizionării și desfacerii”. În acest fel, nevoia socială, cerințele de consum productiv sînt mai bine cunoscute, planul de producție este mai bine fundamentat și nici un produs nu mai poate fi pus în fabricație dacă pentru el nu este încheiat în prealabil un contract economic de livrare, sau dacă nu sînt asigurate mijloacele de producție necesare, pe bază de contracte economice.

În etapa actuală, întreprinderile agricole sînt tratate diferit în ceea ce privește încheierea contractelor economice:

- unitățile agricole de stat încheie un număr relativ mare de contracte economice de aprovizionare (în cele mai multe cazuri, circa 100 contracte de către fiecare întreprindere);

- cooperativele agricole de producție încheie puține contracte, aprovizionarea acestora făcîndu-se în multe cazuri pe baza unor decizii luate la nivelul județului (mijloace tehnice, îngrășăminte chimice, nutrețuri combinate etc.);

- la nivelul B.A.T.M.A. se încheie un număr mare de contracte economice, atît cu marii furnizori — întreprinderile industriale producătoare de mijloace de producție pentru agricultură, cît și cu beneficiarii — consumatori direcți ai mijloacelor de producție (I.A.S., C.A.P. S.M.A., unități ale industriei alimentare etc.); de exemplu, B.A.T.M.A. Ilfov a încheiat în anul 1978 cca. 10 000 de contracte economice.

În vederea asigurării în condiții mai bune a mijloacelor de producție necesare cooperativei agricole, credem că pot fi avute în vedere cîteva căi principale, între care:

a) cooperativele agricole, la fel ca și unitățile agricole de stat, să beneficieze de **confirmarea juridică a planului de aprovizionare, pe baza contractelor economice** încheiate cu furnizorii sau cu B.A.T.M.A.;

b) numărul contractelor economice încheiate de B.A.T.M.A. poate fi substanțial redus, prin **preluarea de către consiliul agroindustrial a dreptului de a contracta el însuși**, în mod centralizat, pentru toate unitățile agricole, industriale etc. care îl compun, necesarul de aprovizionat.

În acest fel s-ar putea ajunge la o tratare evasială a tuturor unităților economice care compun consiliul, s-ar reduce numărul contractelor economice, ar crește operativitatea în definirea planului de aprovizionare tehnico-materială, ca și în realizarea acestuia.

Optimizarea stocurilor și a amplasării depozitelor de materiale

PRINCIPALELE categorii de stocuri de producție ce se constituie în întreprinderile agricole (curente, sezoniere, de siguranță, în pregătire) au menirea să asigure continuitatea desfășurării procesului de producție, efectuarea la timp și în bune condiții a lucrărilor agricole, realizarea unei bune utilizări a fondurilor fixe și a altor resurse materiale, creșterea productivității muncii și a eficienței economice.

O importanță deosebită pentru valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, ca și pentru realizarea unei eficiențe economice sporite a producției o au **buna normare a stocurilor de materiale și asigurarea depozitării lor judicioase**.

Consiliul unic agroindustrial creează cadrul necesar pentru o necesară reșezare a modului de formare și depozitare a stocurilor de producție, diferențiat pe categorii de întreprinderi, în modul următor:

a) stocurile curente pentru materialele care se consumă ritmic (furaje, carburanți și lubrifianți) să se formeze la toate întreprinderile din cadrul consiliului unic agroindustrial;

b) stocurile pentru materialele care nu se consumă continuu, dar au un volum mare, să se formeze de asemenea la nivelul fiecărei întreprinderi (așa cum este cazul îngrășămintelor chimice), iar depozitarea acestora să se facă la ferme, sectoare sau locuri de muncă;

c) pentru materialele cu valoare individuală mică, dar cu număr mare de poziții în nomenclatorul de aprovizionare tehnico-materială, stocul ar trebui să se formeze la nivelul consiliului agroindustrial, la S.M.A., fie la una din întreprinderile care consumă cantitatea cea mai mare din materialul respectiv, sau la sectoarele create în cadrul consiliului. Este cazul majorității pieselor de schimb pentru tractoare, mașini, instalații, al materialelor din pinză, cauciuc, polietilenă, al pesticidelor etc.

În acest fel s-ar crea condiții mai bune pentru recepție, de-

pozitivă, conservare s-ar reduce spațiul necesar depozitării, s-ar simplifica evidența și analiza stocurilor; întreprinderile ar fi mai operative și mai bine aprovizionate cu materialele necesare, s-ar crea condiții pentru eliminarea stocurilor supranormative.

La aplicarea în practică a unei asemenea propuneri va apărea problema decontării, respectiv a prețurilor de decontări între S.M.A. și celelalte întreprinderi ale consiliului. Considerăm că, avînd în vedere rolul, sarcinile și cointeresarea materială a S.M.A. (consiliului unic) în organizarea producției din unitățile componente ale consiliului, decontările ar trebui făcute la prețurile de achiziție ale mijloacelor de producție, inclusiv cheltuielile de aprovizionare, fără alte adaosuri.

În plus, o astfel de formă de aprovizionare la materialele la care stocurile s-ar forma la nivel de consiliu unic ar crea condițiile necesare reducerii numărului de comenzi și contracte, diminuîndu-se totodată și numărul de verigi care contribuie la aprovizionare. Pentru multe din materialele la care stocurile s-ar forma la nivelul consiliului unic, relațiile de aprovizionare ar putea fi directe între consiliu și marii furnizori. (fabricile producătoare) prin sistemul de aprovizionare în tranzit organizat.

Perfecționarea relațiilor furnizor—consumator

RELAȚIILE dintre producătorii și consumatorii de mijloace de producție pot fi mult îmbunătățite și simplificate, pe măsura conturării organismelor de lucru din cadrul consiliilor agroindustriale, însărcinate cu realizarea sarcinilor multiple care le revin acestora în consolidarea economico-organizatorică a unităților agricole, în intensificarea și modernizarea producției.

Deosebirile de formă de proprietate dintre unitățile agricole de stat și cele cooperatiste fac posibile unele diferențieri în formele de aprovizionare tehnico-materială a agriculturii, ca și în ce privește modul de organizare a producției, rezultatele de producție și cele financiare. O influență sensibilă asupra eficienței economice a producției și asupra posibilităților de autofinanțare o exercită sistemul de prețuri pentru producția agricolă, întrucît în prezent se mențin unele neconcordanțe pe ramuri și culturi agricole, în ceea ce privește raportul dintre costuri și prețurile de producție. Sistemul de retribuiri în cooperativele agricole face posibilă apariția unor diferențieri mari de la o unitate la alta, ceea ce afectează cointeresarea materială, productivitatea și participarea la muncă a membrilor cooperatori. Toate acestea se reflectă în deosebirile privind gradul de consolidare economică, între unitățile agricole de stat și cele cooperatiste, cît și între diferitele cooperative.

În etapa actuală, de rezolvare a unor detalii privind organizarea consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste, se pot aduce îmbunătățiri parțiale sistemului și rețelei de aprovizionare tehnico-materială a agriculturii.

● Consiliile ar putea trece la **determinarea unitară a necesarului de aprovizionat, stabilirea și urmărirea unitară a normelor de consum și de stoc, contractarea unitară cu B.A.T.M.A. a mijloacelor de producție de care au nevoie unitățile componente, organizarea unitară a depozitării și utilizării mijloacelor de producție**. Consiliul unic agroindustrial, avînd personalitate juridică, fiind titular de plan de producție și de plan de investiții, va putea prelua sarcinile privind aprovizionarea tehnico-materială a unităților care îl compun, pentru mijloacele tehnice și unele obiecte ale muncii la care s-a propus constituirea de stocuri de producție și pentru depozitarea lor unitară.

● Într-o etapă de perspectivă — care presupune modificări organizatorice și economice substanțiale, adîncirea perfecționării mecanismului economico-financiar pe baza concluziilor desprinse din aplicarea acestuia, — **consiliul unic agroindustrial ar putea prelua întreaga sarcină de planificare și organizare a aprovizionării tehnico-materiale** pentru toate unitățile economice de stat și cooperatiste din componența sa.

În perspectivă se poate avea în vedere și varianta desființării B.A.T.M.A., sarcinile acesteia privind aprovizionarea prin tranzit urmînd a fi preluate de un serviciu în cadrul D.C.A.I.A., iar cele privind aprovizionarea prin depozit — de către B.J.A.T.M. În această situație, D.G.A.I.A. ar putea contracta cu marii furnizori, pentru toate unitățile agricole și de industrie alimentară din județ — sau contractarea s-ar putea face între consiliile unice agroindustriale și furnizori.

În acest fel, în cadrul unei aprovizionări unitare a agriculturii de pe raza unui consiliu agroindustrial, s-ar realiza o fundamentare științifică a necesarului de mijloace de producție, ar crește mult operativitatea planificării și realizării aprovizionării, s-ar reduce mult stocurile de producție, resursele materiale ar putea fi mai eficient utilizate, iar procesul de producție mai bine asigurat cu mijloacele materiale necesare, cu toate urmările pozitive ce ar rezulta în ce privește creșterea producției și a eficienței economice.

lector univ. dr. N. DAVID

CĂI DE CREȘTERE A VENITURILOR DIN COMERȚUL INVIZIBIL (II)

CEA DE-A DOUA grupă mare a operațiunilor de comerț invizibil, pe care ne propunem să o analizăm sub raportul potențialului de dezvoltare, este cea a **prestărilor de servicii**,*) incluzând aici și serviciile financiare. Avem în vedere așadar încasările din transportul internațional de mărfuri și pasageri, poștă și telecomunicații, drepturi de autor și vânzări de licențe, execuția de lucrări de construcții și prestări de servicii ingineresti în afara țării, beneficiile din operațiuni de comerț exterior, din operațiuni de bursă, încasările din servicii prestate în zone libere și pentru reprezentanțele din România ale unor firme străine, operațiunile de arbitraj, servicii bancare, operațiuni speciale de comerț exterior (compensații, switch, intermediere etc.), navlosiri, asigurări etc.

Tratarea unitară a capitolelor de încasări și plăți comerciale, atât din balanța serviciilor cît și din balanța fluxurilor financiare, oferă o imagine mai cuprinzătoare asupra multiplelor resurse ce pot fi mobilizate în expansiunea exportului invizibil.

Procesul de formare a unei structuri moderne a economiei pe ramuri ale producției materiale trebuie însoțit de realizarea unei infrastructuri instituționale performante, care să pună în valoare corespunzător rezultatele producției materiale. Dacă ar fi să luăm numai exemplul Marii Britanii, care în 1978 a înregistrat un excendent de peste 1000 milioane £ în balanța plăților curente, deși balanța comercială înregistra un deficit de 1175 milioane £, vedem că el s-a datorat tocmai încasărilor din exportul invizibil. În 1978, numai încasările din străinătate ale instituțiilor financiare britanice s-au ridicat la un excendent de 2307 milioane £. Desigur că exemplificarea cu cazul Marii Britanii, care ocupă locul 2 pe plan mondial, după S.U.A., în privința excendentului comerțului invizibil,**) poate apare oarecum extremă.

Pentru a desprinde concluzii cît mai realiste din asemenea comparații internaționale, în alegerea țărilor cu care ne putem compara în privința dezvoltării exportului invizibil am apelat la criteriile de tipologie a economiilor naționale¹⁾, respectiv am selectat pentru comparație, în tabelul nr. 1, țări care după potențialul economic se încadrează în aceeași grupă cu România — grupa III, sau chiar cu un potențial economic mai mic — grupa IV.

Realizările importante în domeniul turismului internațional ale Austriei, Danemarcei, Elveției, Norvegiei, Spaniei, Greciei și Portugaliei se datoresc în bună măsură tradiției, dar și calității ofertei. România care și-a putut crea tradiție în domeniul dezvoltării industriale, cu atât mai mult își poate organiza într-un timp relativ scurt infrastructura serviciilor, inclusiv personalul calificat pentru turism, transporturi și expediții internaționale servicii financiare, etc.

Transporturile internaționale

TRANSPORTUL internațional de mărfuri va crește cu circa 120% pînă în 1980 față de 1975, iar pînă în 1990 se va dubla. În țara noastră dezvoltarea celor 4 sisteme de transport (feroviar, rutier, fluvial și maritim) a înregistrat realizări însemnate, satisfăcînd în bună măsură cerințele economiei naționale.

Industria noastră constructoare de mașini asigură azi necesarul de mijloace de transport din cele mai variate, începînd cu autocamioanele de 2—50 t și pînă la nave maritime de mare tonaj, iar în viitorul apropiat avioane. În același timp, s-au fabricat în țară o largă gamă de instalații fixe pentru toate sistemele de transporturi.

În aceste condiții a fost posibilă creșterea participării țării noastre la traficul internațional de mărfuri, care se realizează în proporție de peste 50% maritim, circa 40% feroviar, restul fiind fluvial, rutier sau aerian. Pentru cincinalul viitor se prevede o creștere la mai mult decît dublu a transportului fluvial

și maritim de mărfuri, prin înzestrarea flotei fluviale și maritime cu nave moderne, de tonaj optim. În 1985 capacitatea flotei noastre maritime va ajunge la 7 milioane tdw, ceea ce va permite acoperirea în proporție de 85% a necesităților proprii de transport. Încă la nivelul anului 1980, flota noastră comercială maritimă, cu o capacitate de 3,6 mil. tdw, va situa România printre primele 15 țări ale lumii în ceea ce privește capacitatea de transport maritim de mărfuri.

Deschiderea pentru trafic de mărfuri a Canalului Dunărea—Marea Neagră în viitorul cincinal va scurta cu 400 km calea navigabilă Cernavodă—Constanța, oferind astfel o legătură economică între Marea Neagră și Marea Nordului, prin Canalul Rin—Main—Dunăre. Totodată, dezvoltarea porturilor fluviale (Mahmudia, Zimnicea, Corabia, Calafat, Orșova, Giurgiu, Călărași), darea în funcțiune a două noi poduri peste Dunăre încă în 1981 va intensifica substanțial traficul de mărfuri în această zonă.

Pentru a răspunde mai bine caracteristicii de transport multimodal al mărfurilor în traficul internațional, se preconizează extinderea tehnologiilor moderne de paletizare și containerizare, care scurtează timpul de manipulare, încărcare și descărcare a mărfurilor. În acest fel se pot micșora atât timpul de staționare a vagoanelor la descărcare, cît și timpul de operare a navelor în port, crescînd eficiența utilizării parcului în fiecare din sistemele de transport antrenate.

Amenajarea celor două noi porturi maritime Constanța Sud—Agigea și Mangalia, înzestrate cu utilaje moderne, va conduce la dublarea capacității de trafic maritim de mărfuri. Dezvoltarea dinamică a transporturilor, paralel cu dezvoltarea generală a economiei, se reflectă pozitiv în balanța de plăți, prin diminuarea plăților efectuate de țara noastră pentru transporturile ce deservesc activitatea de comerț exterior.

După cum se vede din tabel țări ca Grecia, Nor-

Tabelul nr. 1

Tara	Grupa de țări	Ponderele încasărilor din servicii în contul curent	Încasări din turism internațional	Încasări transport internațional	Încasări din investiții externe	Încasări din alte servicii
Austria	III	36,6	66,0	7,2	13,3	13,5
Belgia	III	26,0	8,6	26,3	35,7	35,2
Danemarca	III	30,9	21,6	38,6	8,0	32,2
Republica Elenă	IV	50,5	38,0	43,7	2,0	15,3
Elveția	III	31,2	30,7	2,8	35,2	32,3
Finlanda	III	17,9	22,3	30,7	5,6	41,4
Norvegia	III	37,3	8,6	64,0	5,3	22,1
Olanda	III	24,2	6,6	31,8	30,2	29,4
Portugalia	III	30,9	45,3	26,5	4,8	23,4
Spania	III	40,2	55,9	20,6	9,7	13,1
Suedia	III	14,5	13,7	46,9	13,1	26,3

vegia, Suedia realizează cea mai mare parte a încasărilor din comerț invizibil din navlul plătit de parteneri.

Poziția geografică a țării noastre, ca și dezvoltarea dinamică a tuturor sistemelor de transport deschid largi perspective de dezvoltare și serviciilor de tranzit de mărfuri pe teritoriul țării noastre. Țări ca Cehoslovacia, Elveția, Ungaria, realizează importante încasări valutare din acest gen de prestații.

*) Partea I-a a acestui articol privind încasările din turism, s-a publicat în „Revista economică” nr. 40/1979.

**) I — S.U.A. (29%); II — Anglia (9,2%); III — R.F.G. (8,6%); IV — Franța (7,5%); V — Japonia — (3,5%); VI — Italia (4,9%); VII — Olanda (4,6%); VIII — Belgia/Luxemburg (3,9%); IX — Elveția (2,6%); Spania (2,5%).

1) Cornel Burtică (coordonator). Tipologia economiilor naționale. Ed. politică. București, 1977. p. 82—83.

Un puternic impuls va da activității de tranzit și deschiderea portului liber Sulina. În afară de operațiunile curente de depozitare, sortare, condiționare, prelucrare și reexpediere a unor mărfuri aparținând unor state străine, în cadrul portului liber se desfășoară diverse prestații portuare și expediții internaționale de mărfuri, servicii de agenturare și aprovizionare a navelor și echipajelor străine, operațiuni de comerț exterior și de cooperare economică internațională, influențând favorabil exportul invizibil.

Dezvoltarea tranzitului internațional de mărfuri poate fi impulsionată în continuare prin acțiuni de cooperare cu întreprinderi de transport și case de expediție din diferite țări, în achiziționarea de utilaje și mijloace de transport (macarale plutitoare, trailere, autocamioane frigorifice, tancuri fluviale speciale etc.), cu plata eșalonată prin prestații de servicii efectuate în contul partenerilor externi; construirea în țară, cu credite în valută puse la dispoziție de partenerii externi, de magazine și depozite dotate cu utilaje specifice pentru tranzitarea de mărfuri cum ar fi îngrășăminte chimice, produse chimice și petroliere lichide etc., cu rambursarea eșalonată pe un număr de ani, din încasările în valută realizate de obiectivele respective; înființarea de societăți mixte, având ca obiect construirea în țara noastră, amenajarea și exploatarea de stații de depozitare și transbordare de mărfuri, finanțate de partenerul extern sau de ambele părți, restituirea creditelor făcându-se, de asemenea, din încasările în valută realizate din prestații de servicii; înființarea în străinătate — în special în principalele porturi — de birouri sau agenții de reprezentanță ale întreprinderilor românești de transporturi și expediții internaționale, pentru urmărirea și asigurarea derulării în bune condițiuni a transporturilor la export și import, agenturarea sau navlosirea vaselor românești, crearea de depozite de mărfuri de export în consignatie; înființarea în străinătate de societăți mixte sau de asociații în participație cu firme din domeniul transporturilor și expedițiilor internaționale.²⁾

Pe această cale se poate forma o tradiție, se poate câștiga experiența necesară participării largi la transportul și tranzitul internațional de mărfuri, cu efecte pozitive asupra balanței de plăți a serviciilor.

De ce sint eficiente serviciile financiare ?

COMPLEMENTAR prestațiilor din transporturi internaționale este sectorul asigurărilor internaționale. O imagine asupra amplitudinii tranzacțiilor în acest sector oferă City-ul londonez. Circa jumătate din veniturile City-ului, termen devenit sinonim cu încasările din servicii financiare ale Angliei, provin din activitatea celor peste 700 de companii de asigurări ce și desfășoară activitatea la Londra și filialele lor din străinătate. Spre exemplu, în 1977, din totalul de 1,3 miliarde £ încasări din tranzacții financiare (City), circa jumătate erau din asigurări. Tranzacțiile de asigurare nu privesc numai transportul internațional de mărfuri, ci o diversitate de riscuri care pot apărea în cazul operațiunilor de export pe credit, în cursul derulării contractelor de leasing ș. a. m. d.

Operațiunile de asigurare a creditelor au devenit parte integrantă a procesului de finanțare a exportului, fiind de regulă desfășurate prin organisme naționale specializate, reunite în Uniunea Internațională a Asigurărilor de Credite, cu sediul la Berna (de exemplu: în S.U.A. — Export-Import Bank; Marea Britanie — Export Credit Guaranty Department; Franța — Compagnie Française d'Assurance pour le Crédit à l'Exportation; R.F.G. — Hermes A. G.; Belgia — Office National du Ducroire; Italia — Istituto Nazionale delle Assicurazioni.) Aceste organizații, pe lângă veniturile importante pe care le realizează, au și un însemnat rol în promovarea exportului. Dezvoltarea pe care o cunoaște în prezent activitatea de comerț exterior în țara noastră ar justifica desprinderea din cadrul ADAS a acestor operațiuni de asigurare, prin crearea unei instituții specializate. Din grupa serviciilor financiare mai amintim serviciile bancare, care și în țara noastră s-au dezvoltat concomitent puternic în ultimele decenii, ca urmare a creșterii volumului comerțului internațional, diversificării formelor de comerț și cooperare, creșterii volumului operațiunilor cu plată pe credit — inclusiv prin apariția unei instituții specializate pentru serviciile bancare necesare comerțului exterior.

Exemplul Băncii Române de Comerț Exterior, care în cei

10 ani de funcționare și-a sporit de 20 de ori veniturile în valută, demonstrează elocvent existența unui cîmp vast de acțiune pentru marketingul financiar, ce contribuie la fundamentarea deciziilor în acest sector***).

Circumscrînd sfera marketingului financiar la aspecte cum sint: alegerea instrumentelor de decontări internaționale, găsirea celor mai adecvate modalități de finanțare și creditare a operațiunilor de comerț exterior și cooperare, a modalităților de contracarare a influențelor ale fluctuațiilor de curs ale valurilor în special la operațiunile pe termen lung, calculul actualizat al fluxului încasărilor curente pe toată durata de recuperare a investițiilor în cooperare ș.a.m.d., putem constata cu ușurință apoteul său decisiv în obținerea unei eficiențe sporite în cadrul operațiunilor de comerț exterior. Vom exemplifica cu un caz relativ minor, cum este cel al costurilor bancare în cadrul decontărilor internaționale. Este știut faptul că în cazul livrărilor complexe sau al execuției de lucrări în străinătate, cheltuielile pentru servicii bancare pot atinge peste 5% din valoarea contractului. Tratarea superficială a acestor aspecte la încheierea contractului extern poate conduce la suportarea de partenerul român a unei părți relativ mari din aceste cheltuieli sau la solicitarea unor servicii (plătite în valută) ce nu-i sint absolut necesare (modificările de clauze, prelungiri de termene, etc.).

Din analiza decontărilor externe privind activitatea întreprinderilor române de comerț exterior a rezultat faptul că adeseori sumele plătite băncilor străine, sub formă de comisioane și speze bancare, se ridică la valori nejustificate de mari în raport cu structura pe modalități de decontare și față de uzanțele bancară, partea română acceptînd cu prea mare ușurință să preia costuri bancare care în mod normal trebuie să fie suportate de partenerii externi.³⁾ Pornind de la cunoașterea particularităților fiecărui instrument de decontare și a uzanțelor în domeniul comisioanelor, la întocmirea contractelor externe trebuie prevăzute clauze care să stipuleze suportarea de către ambii parteneri a costurilor bancare.

O atenție sporită trebuie acordată și în angajarea operațiunilor de credit, avînd în vedere, spre exemplu, condițiile mult mai avantajoase oferite de creditele bancare pe termene lungi față de creditele comerciale.

În activitatea de comerț exterior, funcționarea instituției creditelor externe se caracterizează în prezent prin trecerea de la procedura de mobilizare a creditelor comerciale în condițiile pieței, prin bănci comerciale sau institute de credit, respectiv cu un nivel al dobînzii în funcție de: durata creditului, valuta de exprimare, modalitatea de garantare și asigurare, de condițiile în care furnizorul își acoperea prin prețul contractului riscul majorării dobînzilor pe piață, la sistemele de asigurare și mobilizare a creditelor la export, ca instrument de promovare la nivel național a exporturilor.

Sistemele de asigurare și mobilizare a creditelor la export, realizate prin institutele amintite mai înainte, creează posibilitatea exportatorilor din țara proprie de a emite oferte la prețuri mai reduse (competitive) prin preluarea de către stat a diferenței de dobîndă pînă la nivelul pieței, intervenție ce se menține pe toată durata creditului, indiferent de evoluția ulterioară a dobînzii pe piață. Cunoașterea modului de funcționare a sistemelor de asigurare și mobilizare a creditelor din fiecare țară dă posibilitatea importatorilor să negocieze contracte privind livrările pe credit de mașini, utilaje și instalații la nivelul dobînzii oficiale în țara exportatoare pentru durata respectivă, fără adăugarea la preț de rezerve pentru riscul creșterii dobînzilor pe piață. Desigur că asemenea negocieri impun mult profesionalism din partea comercialiștilor, o informare sistematică asupra funcționării sistemelor de asigurare și mobilizare a creditelor la export din fiecare țară, importanța economică a unor asemenea tranzacții justificînd existența chiar a unei instituții financiar-bancare specializate pe acest profil. Eficiența economică a funcționării unei asemenea instituții, inclusiv influența favorabilă asupra comerțului este atât de evidentă încît nu insistăm de această dată asupra ei.

Un alt domeniu al activității financiar-valutare în care se resimte necesitatea lărgirii preocupărilor este cel al arbitrajului bancar. Paralel cu extinderea ca volum și diversificarea pe zone a comerțului nostru exterior s-au dezvoltat intens și operațiunile valutare desfășurate în sistemul nostru de comerț exterior.

În confruntarea zilnică cu instabilitatea accentuată a piețelor valutare arbitrajul valutar și de dobîndă se distinge ca una din principalele modalități de contractare a riscului fluctuațiilor de curs ale valurilor atât pentru operațiunile în curs cît și pentru administrarea disponibilităților în valută. Ignorarea sau pasivitatea față de evoluția extrem de dinamică a piețelor valutare este sancționată drastic prin pierderi însemnate în fiecare ora în fiecare minut.

dr. Ioan GEORGESCU

2) Al. Albu „Cooperarea economică internațională a Republicii Socialiste România” în „Relații economice internaționale” — A.S.E., Buc., 1978, p. 344—345.

3) A. Puscarescu „Costurile bancare privind plățile internaționale” Revista economică — supliment nr. 40/1979.

***) Asociația europeană de marketing financiar grupează peste 60 de instituții financiare din diferite țări europene.

Mecanismul economico-financiar: funcționalitate — eficiență

AUTOFINANȚAREA UNITĂȚILOR ADMINISTRATIV-TERITORIALE

AUTOFINANȚAREA județelor, municipiilor, orașelor sau comunelor este privită, de regulă, prin prisma bugetelor locale ale acestor unități administrativ-teritoriale, ca o cerință a asigurării acoperirii tuturor cheltuielilor pe seama veniturilor proprii ale acestor bugete. Se are în vedere că prin bugetele locale se concentrează și se utilizează principalele fonduri de care dispun organele locale ale puterii și administrației de stat pentru îndeplinirea atribuțiilor ce le revin. În sensul său larg problema autofinanțării localităților și a județelor în ansamblul lor trebuie, însă, considerată în contextul general al aplicării principiului autoconducerii muncitorești și autogestunii economico-financiare pentru toate unitățile din teritoriu, al asigurării utilizării cu eficiență sporită nu numai a fondurilor înscrise în bugetele locale, ci și a celorlalte fonduri care se administrează de organele locale în afara acestor bugete.

Reflectând dezvoltarea continuă a economiei locale și creșterea atribuțiilor și răspunderilor ce revin comitetelor (birourilor) executive ale consiliilor populare în conducerea activității economice și sociale din teritoriu, bugetele locale au sporit continuu în cursul actualului cincinal, volumul lor aprobat pentru anul 1980 însumând peste 57,4 miliarde lei, cu 42,8 la sută mai mult față de anul 1975. Veniturile proprii prevăzute în bugetele locale pe anul 1980 provin în proporție de peste 82 la sută de la unitățile socialiste de stat și cooperatiste (în principal, sub forma vărsămintelor din beneficii, impozitului pe circulația mărfurilor, impozitului pe fondul total de retribuție, impozitului pe veniturile organizațiilor cooperatiste, impozitul agricol de la C.A.P.) și de 11,1 la sută din impozite și taxe de la populație.

Aproape jumătate din cheltuielile aprobate prin bugetele locale pe acest an sînt destinate finanțării economiei locale, ponderea deținînd-o investițiile în obiective economice, social-culturale și îndeosebi construcții de locuințe, pentru care este dirijată mai mult de o treime din fondurile totale prevăzute în aceste bugete. Cheltuielile cu caracter social-cultural reprezintă 46,4 la sută din totalul cheltuielilor bugetelor locale pe anul 1980. Importanța sarcinilor pe care le au consiliile populare

în domeniul social-cultural reiese și din faptul că din totalul cheltuielilor prevăzute în bugetul de stat pentru finanțarea acestor acțiuni, prin bugetele locale se finanțează 89 la sută din cheltuielile pentru ocrotirea sănătății, 64 la sută din cheltuielile pentru învățămînt, 74 la sută din cheltuielile pentru cultură și artă. Potrivit Legii finanțelor, acoperirea cheltuielilor prevăzute în bugetele locale se face prin veniturile proprii ale acestor bugete, prin sume defalcate din unele venituri ale bugetului republican provenite de la unitățile de subordonare republicană cu sediul în teritoriul județelor respective (mai exact din impozitul pe fondul total de retribuție și impozitul pe circulația mărfurilor datorate de astfel de unități), iar acolo unde aceste venituri nu sînt suficiente, prin subvenții din bugetul unității administrativ-teritoriale ierarhic superioare, respectiv din bugetul republican.

În condițiile anului 1980, veniturile proprii planificate în bugetele locale asigură acoperirea a circa 45 la sută din totalul cheltuielilor. Dacă la acestea se adaugă sumele defalcate din veniturile bugetului republican, proporția de acoperire a cheltuielilor se ridică la circa 92 la sută, diferența de 6 procente fiind asigurată prin subvenții din bugetul republican. Majoritatea județelor își acoperă cheltuielile prin venituri proprii și sume defalcate, în acest an fiind prevăzute cu subvenții numai 14 județe, față de 17 județe în anul 1979.

Se pune problema dacă gradul de autofinanțare trebuie apreciat limitat la veniturile proprii sau este just să fie luate în considerare și sumele defalcate din impozite cu caracter republican. Fără îndoială că asigurarea reală a autofinanțării trebuie obținută prin venituri proprii. Ținînd însă seama, pe de o parte, de sarcinile pe care le au consiliile populare, iar pe de altă parte, de caracteristicile pe care le au sumele defalcate, considerăm că în această etapă, în asigurarea autofinanțării trebuie avute în vedere, alături de veniturile proprii, și aceste sume.

ORGANELE locale au prin lege, atribuții și răspunderi care privesc întreaga activitate economică și socială care se desfășoară în teritoriu, indiferent de subordonarea uni-

tăților prin care se realizează această activitate. Prin atribuirea de venituri de la întreprinderile republicane din teritoriu, consiliile populare sînt coninteresate în realizarea de către aceste unități a indicatorilor economici și financiari planificați și implicit în efectuarea vărsămintelor datorate bugetului, din care o parte ia calea bugetului local. Se poate afirma în același timp că aceste plăți către bugetele locale își au drept contrapartidă avantajele de care beneficiază unitățile republicane și personalul muncitor din aceste unități, rezultate din acțiuni și obiective ce se finanțează prin bugetele locale (servicii de gospodărie comunală, lucrări edilitare, construcții de locuințe ș.a.). Pe baza aceluiași argumente s-a emis, și nu fără temei, opinia că sumele defalcate sau alte venituri bugetare de la întreprinderile republicane din teritoriu ar putea fi trecute, printr-o reglementare corespunzătoare, în categoria veniturilor proprii sau atribuite bugetelor locale.

Problema autofinanțării nu se pune numai la nivelul județelor, ci trebuie rezolvată, în cadrul județului, la nivelul fiecărei localități, municipiu, oraș sau comună. Pentru a se oglindi în mod corect gradul de autofinanțare a fiecărei localități, de o importanță deosebită este aplicarea riguroasă a criteriilor stabilite de Legea finanțelor, referitoare la repartizarea veniturilor și cheltuielilor între bugetul propriu al județului și bugetele municipale, orașenești sau comunale. Înscriserea veniturilor sau a cheltuielilor într-un buget local sau în altul, în cadrul aceluiași județ, trebuie făcută ținînd seama, după caz, de subordonarea unităților care efectuează vărsăminte la buget sau prin care se realizează acțiunile finanțate de la buget, de criteriul teritorialității judecat în funcție de sediul unității, domiciliul plătitorului sau locul unde se află bunul ori se exercită activitatea supusă impunerii sau taxării, de atribuțiile și sarcinile pe care le au organele locale.

Se impune, totodată, folosirea în mai mare măsură a sumelor defalcate din veniturile bugetului republican pentru echilibrarea bugetelor localităților, deoarece în unele județe s-a manifestat în anii anteriori tendința de a opri aceste sume la nivelul bugetului propriu al județului și a echilibra bugetele

componente prin subvenții. Bineînțeles, atribuirea de sume defalcate pentru municipii, orașe și comune nu se poate face decât în limita veniturilor prevăzute a se realiza de la unitățile republicane de pe teritoriul localității respective, cu respectarea pe ansamblul județului a plafonului aprobat prin lege. Această defalcare trebuie să se bazeze pe o fundamentare temeinică privind nivelul veniturilor de la întreprinderile republicane la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale.

Din totalul de aproape 3000 bugete locale (comunale, orașenești, municipale și județene) au fost echilibrate, în anul 1978, prin venituri proprii și sume defalcate, aproape 700 bugete, iar în anul 1979 numărul acestora s-a dublat. Au fost echilibrate pe această cale toate municipiile, peste 85 la sută din orașe și peste 40 la sută din numărul comunelor. Se estimează că în anul 1980, prin repartizarea mai judicioasă, potrivit criteriilor prevăzute de lege, a veniturilor proprii și a cheltuielilor, ca și prin folosirea mai largă a posibilităților de atribuire pe localități a sumelor defalcate, numărul bugetelor locale echilibrate în acest fel să crească și mai mult.

SARCINA principală ce revine în prezent comitetelor și birourilor executive ale consiliilor populare și organelor lor de specialitate pe linia autofinanțării, a echilibrării bugetelor locale, constă în reducerea și eliminarea, într-o perioadă de timp cât mai scurtă, a subvențiilor, pe baza unor programe de măsuri special întocmite în acest scop. Sarcini concrete în această direcție sînt stabilite atît prin Legea de adoptare a Bugetului de Stat pe anul 1980, cit și în Hotărîrea Camerei Legislative a Consiliilor Populare referitoare la aprobarea bugetelor locale pe acest an. Programe de măsuri urmează a se întocmi la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale (comună, oraș, sau județ) al cărei buget este prevăzut, în acest an, cu subvenții și trebuie să cuprindă acțiuni concrete menite să conducă la majorarea veniturilor sau la reducerea cheltuielilor, evaluarea efectului financiar al fiecărei acțiuni, proporția în care se prevede reducerea în fiecare an a subvențiilor pînă la completa lor lichidare.

Sporirea veniturilor proprii ale bugetelor locale și asigurarea, pe această bază, a autofinanțării unităților administrativ-teritoriale este strîns legată și trebuie să se bazeze în primul rînd pe întărirea autoconducerii muncitorilor și a autogestunii economico-financiare în întreprinderile și celelalte unități economice din subordinea consiliilor populare.

Potrivit principiilor de bază ale autogestunii, unitățile economice locale, ca de altfel toate categoriile de unități economice, trebuie să-și desfășoare activitatea în condițiile unei eficiențe sporite, să gospodărească mijloacele materiale și bănești de care dispun astfel încît că-și acopere cheltuielile din venituri proprii, să asigure restituirea fondurilor primite de la societate, să-și constituie fondurile proprii pentru dezvoltare și pentru cointeresarea colectivului de oameni ai muncii și să contribuie în măsură cît mai mare la con-

stituirea fondurilor ce se concentrează în bugetul local.

LĂRGIREA autogestunii întreprinderilor, în condițiile specifice ale economiei locale a dus la început la o reducere destul de sensibilă a veniturilor ce se încasează de la aceste unități la buget: pentru anul 1980 din beneficiile unităților economice din subordinea consiliilor populare se prevede a se vărsa la bugetele locale numai circa 35 la sută, restul de 65 la sută fiind reținut de întreprinderi pentru constituirea fondurilor proprii de dezvoltare și de stimulare. De menționat că pentru sectorul republican, în ansamblul său, datorită volumului mai mare al beneficiului și rentabilității mai ridicate din ramurile industriei republicane, proporțiile sînt aproape inversate, vîrsămintele la buget reprezentînd peste 62 la sută din totalul beneficiilor. Dezvoltarea activității, aplicarea de măsuri de reducere continuă a costurilor, rentabilizarea unităților și activităților la care se înregistrează pierderi vor trebui, însă, să conducă la creșterea continuă a beneficiilor, la sporirea vîrsămintelor la bugetul local.

Totodată, trebuie sporită preocuparea pentru înființarea, îndeosebi în comune și orașe, de noi unități de mică producție, de artizanat sau de prestări de servicii, bazate pe valorificarea materiilor prime locale și a forței de muncă disponibile și care, concomitent cu asigurarea satisfacerii în mai bune condiții a cerințelor populației, să constituie surse suplimentare de venituri pentru organele locale.

O importanță deosebită pentru sporirea veniturilor proprii ale bugetelor locale o au și dezvoltarea activității, creșterea rentabilității unităților cooperatiste meșteșugărești și de consum, care să ducă la un aport sporit al acestora la bugetul local pe calea impozitului pe venit. Se impun, de asemenea, măsuri pentru consolidarea cooperativelor agricole de producție, sporirea producției nete și a beneficiilor ce se realizează de acestea, realizarea integrală a obligațiilor privind impozitul agricol datorat bugetului, impozit care deține, îndeosebi la comune, o pondere mare în totalul veniturilor proprii ale bugetului local.

Așa după cum am afirmat la început, preocuparea pentru asigurarea autofinanțării localităților nu trebuie să fie desprinsă de atenția ce trebuie acordată realizării echilibrului între încasări și plăți, gospodăririi cu grijă și într-un regim sever de economie a tuturor fondurilor pe care organele locale le constituie și le pot utiliza în afara bugetului local.

Potrivit legii, instituțiile de stat locale au dreptul să rețină și să utilizeze direct o serie de venituri, soldul rezultat la finele anului între veniturile încasate și cheltuielile efectuate fiind raportat pentru a fi folosit în anul următor, în unele cazuri în întregime, iar în alte cazuri după vîrsarea la bugetul local a unei părți din acest sold. Este vorba despre ceea ce legea numește activități autofinanțate ale instituțiilor de stat, în care se includ, de exemplu, atelierele școală de pe lângă unitățile de învățămînt, căminele culturale, administrația piețelor, tîrgurilor și oboarelor și alte activități din domeniul învățămîntului, ocrotirii sănătății,

culturii sau chiar activității economice și de prestări de servicii, care, fiind desfășurate în unități mici și dispersate, nu pot fi organizate pe principiul autogestunii economico-financiare. Importanța fondurilor ce se administrează prin astfel de unități — veniturile lor pe anul 1980 din activitatea curentă și din soldul raportat fiind prevăzute la peste 2,7 miliarde lei — impune din partea organelor care le folosesc măsuri ferme pentru încadrarea strictă în nivelurile de cheltuieli aprobate, respectarea riguroasă a disciplinei financiare în efectuarea plăților, asigurarea integrală a vîrsămintelor ce se fac la bugetul local.

TOTODATĂ, avînd în vedere surplusurile importante de venituri ce apar peste nivelul cheltuielilor planificate la unele din astfel de activități, consider că apare necesară **imbușătărirea reglementărilor în vigoare, urmărindu-se fie sporirea vîrsămintelor care se fac la buget, prin introducerea unor forme de prelevare legate direct de volumul veniturilor realizate, fie suportarea din aceste venituri a unor cheltuieli finanțate în prezent de la bugetul local** — cum ar putea fi, de exemplu, acoperirea unor cheltuieli ale unităților de învățămînt din veniturile obținute de atelierele școală organizate pe lingă ele.

Tot în afara bugetului local se administrează de consiliile populare municipale, orașenești și comunale unele fonduri cu destinație specială, cum sînt cele din contribuția bănească a populației pentru realizarea unor lucrări de interes obștesc, fondul silvic comunal, fondul pentru electrificări rurale ș.a., al căror volum total pentru anul 1980 se ridică la peste 2 miliarde lei. Utilizarea cu eficiență a acestor fonduri constituie o componentă importantă în ansamblul măsurilor pentru asigurarea autofinanțării. Îndeosebi încasarea integrală a contribuției bănești a populației pentru obiective de interes obștesc, folosirea cu simț gospodăresc a fondurilor acumulate, concomitent cu antrenarea pe scară largă a cetățenilor la acțiuni obștești vor contribui la realizarea lucrărilor necesare pentru desfășurarea în condiții normale a activității și continua înfrumusețare a orașelor și satelor țării, permițînd totodată degrevarea bugetelor locale de o parte din cheltuielile de gospodărie comunală sau de altă natură ce se suportă din aceste bugete.

Sarcina de a se asigura într-o perioadă de timp cît mai scurtă autofinanțarea tuturor localităților reclamă ca organele locale, aparatul financiar local, cu sprijinul ministerelor de resort, al organelor centrale de sinteză, cu deosebire al Ministerului Finanțelor și al Comitetului, pentru Problemele Consiliilor Populare să acționeze ferm pentru realizarea bugetelor de venituri și cheltuieli ale tuturor unităților locale, pentru identificarea și aplicarea de măsuri care să asigure majorarea veniturilor și reducerea cheltuielilor.

Mihai PĂRVU
Ministerul Finanțelor

Opinii privind sistemul informatic în domeniul aprovizionării tehnico-materiale

APRECIIND ca deosebit de binevenite dezbaterile inițiate de „Revista economică“ privind noua calitate în domeniul organizării și al informaticii, dorim să relevăm unele aspecte specifice din domeniul aprovizionării tehnico-materiale, cu implicații în desfășurarea activității unităților economice.

În prezent, o mare cantitate de muncă se consumă încă în activități de birou pentru planificarea și urmărirea aprovizionării, desfacerii și transportului. La aceasta contribuie într-o măsură însemnată și faptul că încă nu avem un sistem informatic unitar pe economia națională, corelat pînă în amănunt cu structura organizatorică, cu actele normative în vigoare și cu relațiile ce apar în procesul asigurării resurselor tehnico-materiale, de la întreprindere pînă la cel mai înalt nivel de sinteză — Comitetul de Stat al Planificării.

Pînă acum, întreprinderile, centralele, ministerele au introdus prelucrarea automată a datelor pentru unele din propriile activități, în general după criteriul reducerii volumului muncii de birou, sau sub influența unor factori externi. Așa, de exemplu, cînd Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor a trecut la verificarea cu calculatorul electronic a programelor lunare de transport — acțiune ce a impus înscririle pe formular a unor serii de coduri — întreprinderile cu un număr mare de beneficiari de mărfuri s-au găsit în situația de a nu mai putea cuprinde, cu personalul prevăzut în schemă, întocmirea proiectelor unor astfel de programe. Ca urmare, ele s-au văzut obligate să-și elaboreze instrucțiuni pentru întocmirea acestora pe calculator.

STABILIND direcțiile principale ale accelerării trecerii la o nouă calitate, documentele Congresului al XII-lea al P.C.R. au prevăzut și sarcina de a se realiza un sistem informatic unitar și atotcuprinzător pe economie, care să răspundă deopotrivă cerințelor întreprinderilor, centralelor, ministerelor, organelor centrale de sinteză și ale organelor teritoriale, în prezent și în perspectivă.

Sistemul informatic unitar presupune atît respectarea metodologiei unice de prelucrare automată a datelor, cît și rezolvarea cerințelor fiecărui destinatar, indiferent la ce nivel se situează acesta. Soluționarea problemei prin prelucrarea automată a datelor implică, după opinia noastră :

- folosirea unor sisteme unice de codificare a datelor ;
- crearea și întreținerea unor baze de date construite pe o structură comună ;
- utilizarea unor programe compatibile la toate nivelurile de prelucrare ;
- asigurarea transmiterii datelor prin sistemul de telecomunicare ;
- standardizarea formularelor purtătoare de informații.

Activități ce ar trebui rezolvate prin sistemul informatic unitar

TINÎND seama de îmbunătățirile aduse cadrului legislativ cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată, de actuala metodologie de elaborare și aprobare a planurilor anuale și cincinale — inclusiv planificarea aprovizionării tehnico-materiale, precum și de experiența acumulată, apreciem că activitățile din domeniul aprovizionării tehnico-materiale care, în mod logic, trebuie reflectate în sistemul informatic unitar sînt următoarele :

● ÎN PERIOADA DE PLANIFICARE A APROVIZIONĂRII, DESFACERII ȘI TRANSPORTULUI :

— determinarea stecurilor normate și a normativelor mijloacelor circulante, pe baza instrucțiunilor în vigoare : centralizarea lor succesivă la nivel de centrală (pe sortimente, produse și unități), minister (pe sortimente, produse și centrale), M.A.G.F. și C.S.P. (pe produse și ministere) ;

— fundamentarea necesarului de aprovizionat al întreprinderii, pe baza planului de producție, normelor de consum, stocurilor normate și celor preliminate ; determinarea volumului de produse ce urmează a se desfăce și, pornind de la acesta, stabilirea „necesarului de transport“ pentru anul de plan, pe baza căruia să se încheie contractul de prestație de transport ;

— verificarea, la nivelul centralei — respectiv al ministerului, pentru unitățile cu statut de centrală — a fundamentării făcute de unități în ce privește planul de producție, normele de consum și stocurile normate ;

— centralizarea necesarului de aprovizionat — fundamentat de către unități — la nivelul centralei (respectiv al ministerului), pe sortimente, produse și unități, obținindu-se totalul pe centrală și avînd anexate fundamentările din care a rezultat necesarul. Cu alte cuvinte, la centrală ar trebui să apară un document din care să rezulte, pentru fiecare sortiment de aprovizionat, următoarele date : cine îl utilizează ; la ce îl utilizează ; norma de consum ; eventuale priorități pe care le-ar acorda centrala, în situația cînd materia primă nu se poate asigura integral ;

— centralizarea, la nivelul ministerului, a necesarului de aprovizionat întocmit de centrale (vezi punctul anterior), verificarea respectării normelor de consum, a stocurilor normate și a cifrelor planului de producție, în final ajungîndu-se la un document din care să rezulte, pentru fiecare sortiment și produs, datele menționate mai sus ;

— transmiterea necesarului de aprovizionat (însușit de conducerea ministerului) la M.A.G.F., C.S.P. și coordonatorii de balanță ;

— elaborarea proiectelor balanțelor sintetice la nivelul coordonatorilor de balanță ;

— analiza balanțelor sintetice la nivel central (M.A.G.F. și C.S.P.), corelarea resurselor cu destinațiile (în diverse variante, inclusiv problemele legate de import, export, financiar, transport etc., adică determinarea eficienței maxime), apoi aprobarea acestor balanțe. În situația cînd nu se poate aloca integral cantitatea solicitată la un produs, ar urma să se indice la care anume parte din producția pentru care s-a făcut fundamentarea să se renunțe, ca fiind mai puțin eficientă ;

— transmiterea la ministerele interesate a cotelor și a planurilor de producție aprobate, făcîndu-se defalcarea pe centrale ;

— întocmirea, de către centrale și unități asimilate acestora, a desfășurătoarelor cu specificații, în limita cotelor aprobate, și înaintarea lor la coordonatorii de balanță. De asemenea, coordonatorul de balanță ar urma să primească balanța sintetică aprobată, precum și nivelele de producție pe sortimente — încadrate în cifra de plan — de la toți furnizorii din economie, indiferent de subordonare ;

— verificarea desfășurătoarelor cu specificații — la nivelul coordonatorului de balanță — precum și a nivelurilor de producție, apoi elaborarea balanței analitice (inclusiv stabilirea programelor de fabricație și optimizarea transporturilor), emiterea rapoartelor și a extraselor de balanță analitică ;

— emiterea comenzilor de către beneficiari, a proiectelor de contracte de către furnizori și încheierea contractelor de livrare de produse ;

— încheierea contractelor de prestație de transport ;

— întocmirea situațiilor decedale și lunare privind mersul contractărilor ;

— efectuarea actualizărilor ce rezultă ca necesare în urma definitivării și aprobării planului de stat cu toate schimbările sale.

● ÎN PERIOADA DE REALIZARE A APROVIZIONĂRII TEHNICO-MATERIALE :

- urmărirea livrării în conformitate cu contractele încheiate sau cu dispoziții date în mod expres, precum și realizarea exportului și importului ;
- controlul respectării normelor de consum ;
- rezolvarea operativă a abaterilor ce survin pe parcurs, inclusiv utilizarea rezervei de plan, redistribuirea stocurilor supra-normative sau distribuirea stocurilor de intervenție, după caz ;
- elaborarea de balanțe semianalitice trimestriale, lunare sau pe perioade mai scurte, după cum reclamă situația ;
- întocmirea și centralizarea datărilor de seamă statistice prevăzute de reglementările în vigoare și a situației stocurilor supra-normative ;
- elaborarea altor situații necesare forurilor de sinteză, pentru analiză (realizarea exportului, realizarea importului, disponibilul rezultat ca urmare a unor abateri de la producția planificată, stadiul livrării unui produs la o anumită unitate sau centrală etc.) ;
- elaborarea și urmărirea executării programelor lunare de transport ;
- actualizarea optimizării transporturilor, impusă de abaterile ce survin în aprovizionare.

Unele probleme metodologice

ÎNAINTE de a se trece la proiectarea unui asemenea sistem, ar trebui clarificate o serie de probleme de ordin metodologic, implicând și îmbunătățirea unor reglementări. Astfel, întrucât în prezent există mai multe sisteme de codificare (CUPS, TLM, cel din balanțe), apare necesară **codificarea unitară a sortimentelor și produselor**, care să fie utilizată în toate sectoarele.

Se cer rezolvate necorelările dintre prevederile referitoare la optimizarea transporturilor și cele privind aprovizionarea.

În cazul produselor pentru care cotele se alocă pe titulari de plan, iar specificarea, contractarea și livrarea se fac prin bazele de aprovizionare județene sau specializate, coordonatorii de balanță întâmpină mari dificultăți la elaborarea balanțelor analitice — mai ales la optimizarea transporturilor — din cauza neclarității reglementărilor existente, astfel că se simte nevoia unei **metodologii clare, unei delimitări precise a răspunderilor** pentru asigurarea acestor produse.

Nu trebuie trecut cu vederea faptul că sistemul este de neconceput fără stabilirea unor **formulare obligatorii, ca structură, la toate nivelele.**

PROBLEMATICA unui sistem informatic complex al aprovizionării tehnico-materiale — corelat cu celelalte sisteme — fiind foarte vastă, se pune întrebarea : **cu cine s-o rezolvăm ?** Părerile sînt împărțite : dar, în practica de pînă acum, această sarcină a fost dată, aproape exclusiv, în seama centrelor sau oficiilor de calcul. Or, acestea — neavînd și neputînd avea o viziune integrată a mecanismului economic la nivel național — nu pot da soluția unui sistem unitar și atotcuprinzător.

Experiența și colaborarea noastră ne-au dus la concluzia că problema trebuie rezolvată altfel. **Concepția generală a lucrării**, deci stabilirea mecanismului economic care să fie reflectat în aplicații P.A.D. nu poate fi lăsată numai în sarcina centrelor de calcul, ci se cere elaborată, în cele mai mici amănunte, de către C.S.P., împreună cu M.A.G.F., Institutul central pentru conducere și informatică și cu ministerele, de către personal de specialitate care lucrează nemijlocit în sectoarele de activitate practică și răspunde de rezolvarea problemelor economice. În acest sens propunem să se înființeze un colectiv, din reprezentanți ai forurilor menționate, care să elaboreze concepția sistemului. În această fază, centrele de calcul ar urma să aibă rol de consultanți, iar după elaborare, să treacă la stabilirea **structurii** sistemului informatic, a algoritmilor de prelucrare a datelor, a intrărilor și a ieșirilor pentru P.A.D., după care vor putea fi elaborate **programele**, sub o **dirijare unică pe economic**, spre a se evita lucrul în paralel la aceeași problemă.

Analiza foarte temeinică a sistemului informatic ce trebuie proiectat cere o **consultare largă cu oameni cu experiență** în rezolvarea problemelor la nivel de întreprindere, centrală, minister, coordonator de balanță — înainte de implicarea în acțiune a centrelor de calcul. Altfel, se va lucra necoordonat, cu eficiență redusă — chiar cu o serie de cheltuieli inutile. După cum se știe bine, pentru o serie de activități există deja programe P.A.D., dar acestea nu pot fi aplicate integral din cauza incompatibilității totale a sistemului la nivel național și lipsei legăturilor care să permită transmiterea automată a datelor de la un centru de calcul la altul.

Cornel SUCIU

Ministerul Industriei Chimice

Liliana MARINESCU

Centrul de calcul al M.I.Ch.

Centru de învățămînt în domeniul informaticii

CREAT în urmă cu două decenii, pentru perfecționarea personalului de exploatare și întreținere a tehnicii de calcul, Centrul de învățămînt din Leipzig al combinatului Robotron a devenit cea mai importantă instituție de pregătire a cadrelor în domeniul informaticii din R.D. Germană. Anual se desfășoară aici 130 de categorii de cursuri, concepute ca sisteme modulare pentru instruirea organizatorilor, programatorilor, operatorilor, tehnicienilor de întreținere și cadrelor de conducere ; opțiunea pentru un curs sau altul se face individual, în funcție de cunoștințele anterioare ale persoanei respective și de activitatea pe care urmează să o desfășoare după absolvire.

Centrul dispune de 190 de instructori, grupați în 2 echipe pentru pregătirea teoretică și 4 echipe pentru pregătirea practică. Organizarea, planificarea și facturarea cursurilor sînt rezolvate prin folosirea unui program informatic special, ceea ce a permis reducerea cheltuielilor de timp și de resurse financiare și a contribuit la includerea centrului, încă din 1969, în sistemul unitar de contabilitate al economiei naționale. Comitetul consultativ științific al centrului organizează colaborarea acestuia cu

Scoala superioară de economic din Berlin, cu instituții de învățămînt tehnic din Dresda și Götting, cu principalii utilizatori ai informaticii.

Între cei pînă la 16 mii de cursanți ce participă anual la programele centrului se numără și cadre din țările în care combinatul Robotron exportă produsele sale din domeniul tehnicii de calcul.

Începînd din acest an, procesul de învățămînt este axat pe următoarele discipline : instalații informatice electronice, sisteme cu mai multe calculatoare, tehnica teletinformaticii, lanțuri de aparate pentru teletransferul datelor, tehnica de calcul de proces.

Spre un „supracalculator“ ?

LA NUMAI cîteva luni după lansarea cu succes a familiei de calculatoare 4300 (vezi „Revista economică“ nr. 44/1979), firma americană I.B.M. (International Business Machines) anunță că se află într-un stadiu destul de avansat al cercetărilor pentru o nouă generație, al cărei prototip ar urma să fie gata în 1984.

Cel mai rapid calculator I.B.M. la ora actuală, modelul 3033, poate prelucra 5 milioane de instrucțiuni pe secundă (5 mips). Cu totul insuficient pentru rezolvarea unor probleme de mare complexitate și care cer o viteză cu totul

deosebită în tratarea unei cantități uriașe de date. Ar trebuie, pentru aceasta, un calculator cu puterea de 250 mips, care ar necesita un miliard de microprocesoare — iar acestea să poată încapa într-o cutie cu laturile de circa 8 centimetri, deoarece altfel, timpul pe care semnalul l-ar parcurge între cele mai îndepărtate microprocesoare ar fi prea lung. Totodată, întrucît un asemenea calculator ar urma să consume circa 20 kW de energie electrică, la punerea lui în funcțiune s-ar produce o căldură care ar topi instantaneu contactele.

Rezolvarea o oferă joncțiunile realizate după principiul fizicianului britanic Brian Josephson. Ele lucrează de mii de ori mai repede decît actualele microprocesoare de siliciu, necesită o cantitate mică de energie și funcționează la temperaturi foarte scăzute — apropiate de zero absolut. Prin aplicarea unei tehnologii originale, izolația între electrozi (care, la asemenea temperaturi, își pierd rezistența electrică) se realizează prin depunerea unei pelicule dintr-un oxid, în grosime de numai cîteva atomi.

Calculatorul urmează să fie păstrat într-o baie de heliu lichid, la o temperatură de -269°C. Modelul la care se lucrează acum ar urma să cîntărească doar 1,5 kg și să aibă o capacitate de 70 mips ; realizarea lui ar deschide, în a doua jumătate a deceniului, calea spre o nouă performanță — calculatorul de 250 mips.

Productivitatea muncii — factor hotărîtor al progresului economico-social (I)

MUTAȚIILE importante care, așa cum se prevede în documentele Congresului al XII-lea vor avea loc în societatea românească în perioada următoare, ridicarea pe o treaptă superioară de civilizație pot fi realizate numai printr-o adevărată revoluționare atât a concepției, cât și a practicii dezvoltării economico-sociale a țării. În această optică, pe primul plan se situează elementele sporirii eficienței economice, înțesele nu secvențial, privind numai anumite aspecte ale activității, ci multidimensional, ca fiind omniprezente în toate momentele activității economico-sociale. Expresie sintetică a sporirii eficienței economice, productivitatea muncii reprezintă, în același timp, factorul determinant al înfăptuirii saltului calitativ în care este angajată România contemporană.

Este unanim recunoscut că sporirea productivității muncii reprezintă o cale, practic inepuizabilă, de creștere economică, care conduce în ultimă instanță la ridicarea continuă a nivelului general de viață, de cultură și civilizație al populației. Pentru România socialistă, care nu a depășit încă stadiul de țară în curs de dezvoltare, dar care se află în plin proces de dezvoltare intensivă, creșterea accelerată a productivității muncii constituie și o cale importantă de lichidare, într-un termen cât mai scurt, a decalajelor care ne mai despart de țările dezvoltate.

Obiectivele politicii partidului de dezvoltare economico-socială a României reflectă atât preocupările pentru încadrarea acesteia în tendințele generale manifestate pe plan internațional, cât și particularitățile strategiei românești, derivate din condițiile concrete economice, politice, sociale, naturale, istorice ale țării. În acest sens, schimbările calitative importante preconizate pentru actuala etapă presupun o serie de modificări în compoziția factorilor creșterii economice și în cei ai productivității muncii

și populația ocupată pe principalele ramuri economice am determinat modul în care a evoluat și cum va evolua pînă în anul 1980 eficiența relativă a muncii în industrie, construcții, agricultură, comparativ cu eficiența socială a muncii considerată egală cu unu. Pentru a reliefa mai bine modul în care țara noastră, înscriindu-se în tendințele generale manifestate pe plan mondial, își păstrează totuși elementele de originalitate, de creativitate, derivate din condițiile concrete existente, am extins analiza noastră și asupra unui număr de țări socialiste și capitaliste. state cu un nivel de creștere comparabil cu al României sau mai dezvoltate.

O primă concluzie care se desprinde în ceea ce privește țara noastră este nivelul relativ mai înalt al eficienței muncii în industrie și construcții, comparativ cu celelalte ramuri economice, confirmându-se și pe această cale justetea politicii partidului nostru de industrializare socialistă a țării. Dealtfel, industria reprezintă pentru România ramura care a ridicat și va ridica nivelul eficienței întregii economii naționale. Reducerea în timp a nivelului raportului calculat pentru industrie atestă creșterea în proporții din ce în ce mai mari și a eficienței din celelalte ramuri creatoare de venit național, concomitent cu sporirea necentenită a productivității muncii în industrie.

Saltul calitativ ce se va realiza prin intensificarea procesului de creștere a eficienței în domeniile de activitate va determina, la nivelul anului 1990, o diminuare relativă a coeficientului amintit, în cazul industriei și al construcțiilor (însumate), conform estimărilor noastre, la aproximativ 1,65 — aceste ramuri continuînd deci să realizeze o eficiență a muncii peste media socială a țării.

Datele din tabelul nr. 1 permit, astfel, evidențierea faptului

Tabelul nr. 1

Evoluția eficienței relative a muncii pe ramuri în raport cu eficiența muncii sociale în unele țări socialiste și capitaliste, în anii 1960—1980

Nr. crt.	Țara	Industria			Construcții			Agricultură și silvicultură			Transporturi și telecomunicații			Comerț și aprovizionare tehnico-materială			Alte ramuri		
		1960	1970	1980*	1960	1970	1980*	1960	1970	1980*	1960	1970	1980*	1960	1970	1980*	1960	1970	1980*
1.	R. S. România	2,92	2,52	1,90	1,84	1,33	0,78	0,50	0,38	0,41	1,36	1,39	0,77	1,82	0,98	—	0,48	0,26	0,39
2.	R. P. Bulgaria	2,08	1,62	1,66	1,37	1,04	0,86	0,58	0,63	1,22	1,02	1,15	0,91	2,18	1,62	0,81	0,24	0,21	0,46
3.	R. S. Cehoslovacă	1,70	1,63	1,80	1,29	1,30	1,27	0,59	0,56	0,55	0,50	0,56	0,20	0,89	1,26	0,82	0,05	0,05	0,04
4.	R. D. Germană	1,49	1,37	1,48	0,83	1,12	0,99	0,71	0,98	0,95	0,62	0,73	0,63	1,16	1,18	1,28	0,14	0,15	0,10
5.	R. P. Polonă	1,81	1,80	2,03	1,49	1,34	1,46	0,59	0,50	0,42	0,96	1,08	0,82	1,72	1,43	0,92	0,17	0,12	0,10
6.	R. P. Ungară	1,29	1,22	1,47	2,07	1,53	1,42	0,79	0,67	0,69	0,90	0,86	0,70	2,13	1,22	1,78	0,09	0,74	0,37
7.	U. R. S. S.	2,11	1,74	1,90	1,32	1,21	1,23	0,53	0,87	0,80	0,75	0,68	0,70	1,19	0,86	0,78	0,32	0,22	0,13
8.	Franta	1,30	1,04	—	0,96	0,82	—	0,40	0,42	—	0,89	0,92	—	0,89	0,88	—	1,34	1,44	—
9.	Italia	1,22	1,02	—	0,79	0,76	—	0,40	0,46	—	1,50	1,13	—	1,27	0,48	—	1,64	—	—
10.	Suedia	—	1,04	—	—	0,94	—	—	0,49	—	—	0,87	—	—	0,69	—	—	1,27	—
11.	Spania	—	1,13	—	—	0,84	—	—	0,41	—	—	1,05	—	—	1,23	—	—	1,52	—

* Estimări

Sursa : Anuarul statistic al R.S. România, 1977. D.C.S. ; Statisticskii ežegodnic stran-cilenov SEV. 1977. Moskva ; Legile privind adoptarea planurilor de dezvoltare economico-socială ale țărilor socialiste pe perioada 1976—1980 ; Yearbook of National Accounts Statistics, 1976, vol. I, II ; Yearbook of Labour Statistics, 1977.

sociale. Aceste modificări se referă nu atât la elementele cantitative — cu toate că pentru România, după cum se știe, acești factori vor contribui și în viitor la creșterea economică, și cu toate că înșiși factorii cantitativi înglobează elemente de calitate — cât mai ales la aspectele de structură internă, determinate de cerința obținerii unei eficiențe mai mari în utilizarea resurselor (umane, materiale, financiare, științifico-tehnologice, organizatorice etc.) și de asigurare a unei creșteri armonioase, proporționale. Sub acest aspect, accentul este pus tot mai mult pe inovația tehnologică, pe economisirea mîinii de lucru și a mijloacelor financiare, pe valorificarea superioară a resurselor naturale, și pe un nou mecanisme economico-financiar.

În acest context, investigarea evoluției eficienței muncii pe principalele ramuri economice conduce la unele concluzii semnificative. Calculînd raportul dintre ponderile venitului național

că prin opțiunile sale de dezvoltare economico-socială România se înscrie în tendințele generale pe plan mondial, tendințe constînd, odată cu ridicarea nivelului de dezvoltare a unei țări, în apropierea eficiențelor relative ale muncii din toate ramurile creatoare ale producției materiale, de media socială a fiecărei țări. Acest proces se manifestă, conform calculului nostru, printr-o nivelare relativă a mărimilor coeficienților amintiți (apropierea de 1). Constatăm, de asemenea, că în pofida metodologiilor naționale foarte diferite de stabilire a indicatorilor luați în calcul, totuși, cu ajutorul coeficientului calculat de noi se evidențiază și un alt proces unanim cunoscut de altfel — și anume, că în țările avansate ramurile producției nemateriale, (știință, învățămînt, cultură etc.) realizează o eficiență a muncii peste media socială — „terțiarul“ fiind sectorul în care un număr relativ redus de forță de muncă creează o parte mult mai mare din

Tabelul nr. 2

Contribuția populației ocupate (r) și a productivității muncii sociale (W) la creșterea venitului național exprimat în prețuri comparabile în anii 1960—1980

Nr. crt.	ȚARA	1961—1965		1966—1970		1971—1975		1976—1980*	
		T	W	T	W	T	W	T	W
1.	R. S. România	1.1	101.1	1.3	98.7	2.7	97.3	2.7—8.2	91.8—97.3
2.	R. P. Bulgaria	6.0	106.0	5.7	94.3	1.3	98.7	0	100
3.	R. S. Cehoslovacă	26.3	73.7	17.4	82.6	20.0	80.0	7—9	91—93
4.	R. D. Germană	14.7	114.7	3.8	95.2	1.9	98.1	0—9	91—100
5.	R. P. Polonă	30.6	69.4	35.0	65.0	22.4	77.6	13—16	84—87
6.	R. P. Ungară	17.1	117.1	22.9	78.0	1.6	98.4	(-2)—(-7)	102—107

* Estimări

Sursa : Calculat pe baza aceluiași surse ca la tabelul nr. 1

produsul intern brut, proces a cărui intensitate se accentuează aproximativ proporțional cu ridicarea nivelului de dezvoltare economică al unei țări.

Considerăm interesant să menționăm și faptul că agricultura și silvicultura au, în general, o eficiență relativă a muncii sub media națională în toate țările analizate, chiar și în cele cu un nivel superior de dezvoltare economică — situație decurgând din specificul acestor activități, în principal dependența lor, în proporții mult mai mari de factorii pedoclimatici. Din această cauză, chiar în condițiile folosirii tehnologiilor contemporane cele mai avansate de către țările „superindustrializate”, agricultura și silvicultura realizează o productivitate a muncii de 3—4 ori sub nivelul aceleia din industrie. În completarea tendințelor generale, tendințe mai mult sau mai puțin omogene, datele tabelului nr. 1 ilustrează cu pregnanță și particularitățile naționale ale fiecărui stat analizat, faptul că asupra fiecăruia din indicatorii folosiți sau calculați își pune amprenta diversitatea mare a condițiilor economice, politice, sociale, naturale etc. existente în fiecare țară. Pentru aprofundarea analizei am calculat aportul factorilor cantitativi și calitativi asupra creșterii economice totale și pe ramuri prin intermediul forței de muncă și al productivității muncii sociale, evidențiind astfel orientarea preponderent calitativă în modelul dezvoltării economico-sociale a României.

Pornind de la formula care stabilește legătura de bază dintre producție, forța de muncă și productivitatea muncii:

$$Q = T \cdot W$$

unde : Q — venitul național (respectiv produsul intern brut), T — populația ocupată și W — productivitatea muncii, și calculând ritmurile a acestor trei indicatori :

$$r(Q) = r(T) + r(W)$$

am putut determina cu cât au contribuit la creșterea economică a țărilor analizate populația ocupată și productivitatea muncii. În cazul exprimării a venitului național și a produsului intern brut în prețuri comparabile s-au obținut rezultatele redată în tabelul nr. 2

Se remarcă aportul substanțial al productivității muncii la creșterea economică a României, ca de altfel, și în celelalte țări studiate, sporirii numărului populației ocupate revenindu-i doar o mică parte din această creștere. Mai mult, în unele țări, în diferite perioade, reducerea numărului populației ocupate în sfera producției materiale ar fi putut determina chiar o încetinire a creșterii venitului național, dar ritmurile mai rapide ale productivității muncii au acoperit aceste deficite și, în plus, au creat un spor de venit național (ex. : România, Bulgaria, R. D. Germană, Ungaria în anii 1961—1965 și, conform estimărilor noastre, Ungaria în actualul cincinal).

Este important de subliniat faptul că în timp ce reducerea relativă a contribuției productivității muncii sociale la creșterea economică a unor țări ca România (1971—1975), R. D. Germană și Ungaria (1966—1970) se explică prin mărirea ritmurilor sporirii populației ocupate în condițiile creșterii neconținente a productivității sociale a muncii, în alte cazuri (Bulgaria, Polonia în 1966—1970 comparativ cu perioada cincinală precedentă și Cehoslovacia în anii 1971—1975 față de 1966—1970) reducerea contribuției respective s-a produs ca urmare a micșorării a înșiși ritmurilor productivității sociale a muncii — aspecte care subliniază odată în plus deosebirile existente în condițiile naționale de dezvoltare economico-socială.

Sanda ARSENE

O nouă optică în realizarea planului de investiții

(Urmare din pag. 6)

SARCINILE sporite în domeniul productivității muncii din acest an și creșterile însemnate prevăzute pentru cincinalul următor fac necesare, alături de preocupările existente, și unele perfecționări de fond capabile să asigure o mobilizare în grad mult mai înalt a potențialului tehnic și uman disponibil.

● **Perfecționarea structurii organizatorice** pe trust, subunități și șantiere reprezintă — așa cum arătau constructorii. — o necesitate impusă de dinamismul obiectivelor și sarcinilor de plan, de trecerea la o nouă calitate, de acumulare a unei experiențe bogate în muncă. În acest sens se cer ca

noile regulamente de organizare și funcționare introduse în acest an să fie implementate la toate nivelurile organizatorice cu maximum de operativitate și eficiență. Atribuțiile pe compartimente și funcții vor trebui să fie cunoscute, însușite și realizate integral.

● **Întocmirea unor programe de creștere a productivității muncii într-o concepție diferită de cea utilizată până acum.** Lipsa unui sistem unitar și analitic de urmărire, calculare și raportare a realizărilor a făcut ca adesea, deși erau elaborate programe, nu se obțineau în practică rezultatele scontate. În acest scop, în cadrul trustului a fost elaborată o metodolo-

gie perfecționată prin care se poate calcula, în mod unitar, eficiența măsurilor prevăzute și se poate urmări mai exact stadiul realizării acțiunilor cuprinse în program la nivelul lotului, șantierului grupului de șantiere și a trustului.

REZULTATUL acțiunilor întreprinse în cadrul trustului pentru creșterea productivității muncii l-a constituit realizarea, în luna ianuarie, a nivelului planificat la indicatorul productivitatea muncii în proporție de 100,14%. În continuare, în acest cadru organizatoric perfecționat, se impune o amplificarea a eforturilor constructorilor și beneficiarilor, ale tuturor factorilor implicați, pentru transformarea în fapte a măsurilor prevăzute astfel ca prin creșterea productivității să se aducă un aport sporit la realizarea în bune condițiuni a planului pe acest an.

2050 de ani de la crearea primului stat dac centralizat și independent

O MULTIMILENARĂ CULTURĂ MATERIALĂ ȘI SPIRITUALĂ PE TERITORIUL ROMÂNIEI*)

ADEVĂRATA istorie a României începe în epoca neolitică pe la aproximativ 3000 î.e.n. În Europa cultura neolitică a avut pretutindeni un caracter revoluționar, întrucât a marcat trecerea de la viața de jaf la o existență sedentară, de la ceea ce un observator cu prejudecăți ar numi sălbăticie la civilizație. Este momentul când omul începe să aprecieze și să creeze frumosul. Sculptura și ceramica din România au acea neasemuită frumusețe pe care nu o mai întâlnim decît la produsele din bazinul Mării Egee. De fapt, putem afirma fără riscuri că în cultura autohtonă se înregistrează două momente de vîrf: unul în epoca neolitică, celălalt în timpul statului dac independent, cu trei milenii mai tîrziu. „Gînditorul” și soția lui descoperite la Cernavodă, lângă Dunăre, în Dobrogea și care sînt expuse acum în noul Muzeu de Istorie al Republicii Socialiste România din București, reprezintă una din cele mai rafinate perechi ilustrative pentru sculptura neolitică din România. Statuetele, lucrate din teracotă neagră, lucioasă, n-au nici treisprezece centimetri înălțime, dar sînt înzestrate cu o mare forță expresivă. Lăsînd deoparte realismul arhaic și simplitatea liniei demnă de invidia oricărui sculptor modern — un Henry Moore. de exemplu — descoperim și o dimensiune spirituală neîntîlnită în arta de pînă atunci și rareori atinsă după aceea.

...Inflorirea neolitică a României nu s-a produs brusc. Evoluția sa treptată, începînd de la 3000—2700 î.e.n., se poate urmări satisfăcător în satul Izvoarele, la aproximativ 8 km est de Piatra Neamț. Colibele sale rectangulare, construite din lemn și crengi, conțineau vetre și gropi de depozitare. S-au găsit oale frumoase, decorate cu vîrtejuri, spirale sau meandre galbene, pictate pe un fond cafeniu; figurine steatopyge de femei taluate; unelte din piatră și os; modele de lut reprezentînd tauri, vase, scaune și altare; mărgele, greutăți pentru războaiele de țesut, virfuri de săgeți și de suliță, topoare și rîșnițe din piatră; dălți, cîrlige, spatule și ciocane din os sau din corn. Arama era tratată ca metal prețios: arheologii au descoperit doar cîteva spirale, inele și brățări. Izvoare a fost un sat prosper, cu apă suficientă (vezi numele) înzestrat cu sol fertil și lemn din belșug. Izvoare a fost vatra unui singur trib, a unei comunități de familie, închisă, mică și sedentară, ai cărei membri erau înzestrați cu o puternică originalitate și un rafinat simț artistic.

Arheologii și antropologii denumesc culturile după așezările cu descoperiri bogate și care s-au dovedit a fi tipice. În România cea mai impresionantă așezare neolitică din toată Moldova (măsoară 80 X 100 m și acoperă 3,6 acri) este Cucuteni, la 58 km. nord-vest de Iași, situată la 346 m altitudine pe un pînten stîncos de promontoriu, cu pante abrupte pe trei laturi. A fost descoperită întîmplător, în 1884, în timpul unor lucrări rutiere. Raportul prezentat în 1889 de pionierul arheologiei românești Alexandru Odobescu la un congres internațional de antropologie și arheologie preistorică de la Paris a produs senzație. Ca urmare, în 1909—1910, germanii Hubert Schmidt și Gerhardt Bersu au întreprins săpături. Hubert Schmidt folosea metode neștiințifice, dar a pictat excelente reproduceri în acuarelă ale vaselor; iar Gerhardt Bersu, care ulterior a fost direc-

Paul Mac Kendrick și-a făcut studiile la universitățile Harvard și Oxford, obținînd în 1938 titlul de doctor în filologie clasică. Este autorul unor prestigioase studii de specialitate și al unor originale sinteze care reconstituie, pe baza mărturiilor arheologice, viața și evoluția unor civilizații străvechi, serie în care se încadrează și lucrarea „Pietrele dacilor vorbesc”. După cum arăta autorul „Cu ajutorul arheologiei vom depăna povestea dezvoltării geto-dacilor, drumul străbătut de ei de la cultura tribală a unor așezări izolate pînă la încheierea statului unitar, care a perceput tribut cetăților grecești de la Marea Neagră și a ținut piept romanilor aproape două sute de ani, pînă în momentul cînd, în cele din urmă, Traian i-a învins în anul 106 î.e.n. Dar și după această dată, populația geto-dacă a continuat să trăiască, dovedind o forță neobișnuită de adaptare la influențele din afară, fără a-și pierde individualitatea, care caracterizează România pînă în zilele noastre”...

tor al Comisiei româno-germane de la Frankfurt, a reușit să stabilească, printr-o examinare atentă a nivelurilor în care s-au descoperit obiectele, o serie de faze (Cucuteni, A, A—B, B, 2700—2000 î.e.n.) valabile și astăzi.

...Rezultatul a fost descoperirea a treizeci de colibe rectangulare cu podele de lut ars sau lespezi de piatră și vetre în formă de potcoavă pe fundații de prundiș. Pereții erau confecționați din crengi împletite și lipite cu lut. Printre obiectele găsite

se numără unelte din silex, os, corn, teracotă și aramă (întrucît Cucuteni a existat pînă în perioada chalcolitică): lame de cuțit, ferăstraie, răzuitoare, perforatoare sau sule, dălți și topoare, lucrate în localitate sau aduse din bazinul Mării Egee, Asia Mică și din nord. Greutățile pentru războaiele de țesut și fusaiolele din teracotă arată că femeile din Cucuteni țeseau la război. Băstinașii aveau arme puține (cîteva virfuri de săgeată sau lance din silex). Așezarea nu era înconjurată cu zid și toșuși un nivel ars de deasupra fazei Cucuteni B atestă că satul acesta pașnic a pierit prin foc cîndva între anii 2000 și 1800 î.e.n. Sătenii și-au pus probabil nădejdea în povirnișurile care-i apărau din trei părți, iar gîtul promontoriului l-au blocat cu două șanțuri.

...Dar faima așezării de la Cucuteni este ceramica sa pictată, minunată, copleșitoare, expusă în noul muzeu din București. Selecția pune în evidență varietatea formelor și inteligența cu care pictorul a adaptat desenul — dispus adesea în zone contrastante — la forma vasului. Spiralele, uneori întrerupte, alteori înlănțuite, în multe cazuri oblice sau verticale predomină. Artiștii erau stăpîniți de un horror vacui: aveau oroare de spațiile libere. Astfel, între spirale sînt pictate ovale cercuri, zigzaguri, triunghiuri. Mai mult, sînt pictate chiar interioarele vaselor. Printr-o coincidență plăcută, efectul de ansamblu anticipează l'art nouveau de la începutul secolului al XX-lea. Lotul este foarte pur. Vasele sînt arse la temperatură înaltă astfel încît sună cînd le lovești. Pictura se făcea înainte de arderea în cuptor. Uneori artistul, înainte de a ornamenta oala, o cufunda într-o baie de lut colorat. Un motiv înrudit cu spirala unghiulară apare pe gîtul unui vas din cultura Cucuteni, provenind din satul Traian (județul Neamț) — la sud-vest de așezarea prototip.

...Întreg ansamblul de produse al culturii Cucuteni atestă precizie, eleganță și simț înăscut al liniei și volumelor și alegerea sigură a celor mai fericite proporții, calități prin care acești pictori anonimi se dovedesc *egalii celor mai rafinați artiști din lumea veche, inclusiv ai celor din Atica epocii arhaice.*

Dintre satele neolitice din România — Hăbășești (între Iași și Traian) este cel mai complet explorat. Măsoară 122 X 129 m. adică se întinde pe o suprafață de aproape șase acri. Satul numără patruzeci și patru de case, ceea ce presupune o populație de 300—350 locuitori, din care cam 200 constituiau forța de muncă. Aceștia din urmă au săpat două șanțuri de apărare.

*) Sub acest titlu sînt publicate fragmente din traducerea românească a lucrării „The Dacian Stones Speak” de Paul MacKendrick, apărută în 1975 în editura The University of North Carolina Press. Versiunea românească a lucrării a apărut în anul 1978 în Editura științifică și enciclopedică, sub titlul „Pietrele dacilor vorbesc”. Sublinierile aparțin redacției.

Pentru realizarea uneia dintre tranșee s-au evacuat 2 400 mc de pământ : pentru cealaltă 970 mc. Se pare că spațiul dintre ele a servit pentru păscutul vitelor. Locuințele se grupează în jurul a două case mai spațioase, dispunere care sugerează o structură de clasă aristocratică. Spațiile deschise din jurul caselor mari, ale șefilor, vor fi fost utilizate pentru întruniri : dansuri, sărbătorirea unui nou-născut, nuntă, înmormintare, întoarcerea de la vânătoare sau din război, sacrificarea unui animal, probabil taur. (În unele așezări din bazinul Dunării s-au găsit coarne pentru ofrandă, asemenea celor din Creta minoiană).

Locuințele, ca și cele de la Cucuteni, aveau podele de lut (oamenii dormeau pe jos) și pereți din paiantă, cu stâlpi foarte puternici din trunchiuri de brad (grosi de 15 cm). Mărimea medie a caselor de rînd, cu una sau două camere, era de 4 X 7 m. Platforma de pământ a casei era așezată pe fundații din lemn ; apoi, deasupra se făcea focul, pentru a întări lutul prin ardere. Acoperișurile în două ape permiteau scurgerea ploii și a zăpezii ; ele erau făcute din paie așezate pe un cadru de lemn. Vetrele interioare aveau un metru pătrat, dar se gătea și afară. Rîșnițele pentru măcinat grînele erau instalate în rame de lut ars. Plăcile perforate din argilă (s-au păstrat zeci de mii de cioburi) erau patrate cu latura de 30,5 pină la 51 cm și serveau drept cuptoare de casă pentru arderea ceramicii. Formele și decorul sînt ca la Cucuteni. Oalele sînt pictate în trei culori — roșu, alb și cafeniu-închis — uneori cu motive albe pe fond roșu, altele în invers. Motivele includ spirale înălțuite, cercuri, tangente la cercuri, ovale, spirale angulare, semî-meandre, zigzaguri, romburî, triunghiuri și forme asemănătoare notelor muzicale moderne.

Arheologii au descoperit unelte și arme din silex, os, argilă și aramă (deoarece și Hăbășești a supraviețuit pînă în perioada chalcolitică). Din cele peste opt sute de vîrfuri de săgeată, unele au fost găsite împreună cu așchii din silex, ceea ce probează că erau lucrate pe loc. Există și unele confecționate din bazalt sau jasp, materiale care nu existau în țînut, ci trebuie să fi fost aduse din Transilvania. S-au scos la suprafață lame de cuțit, răzuitoare pentru piele, topoare șlefuite, dălți, ciocane (utilizate de mineri sau de lucrătorii de la carierele de piatră), cazmale, săpăligi, fuse și greutăți pentru războaiele de țesut. În perioada tranziției de la epoca pietrei la aceea a aramei, cuprul a fost socotit metal prețios : femeile din Hăbășești îl foloseau pentru brățări, mărgelile și pandantive. Sătenii erau agricultori. Își arau ogorul cu brăzdare din os și cultivau cereale (s-au găsit resturi carbonizate, întrucît Hăbășești, ca și Cucuteni, a fost distrus de foc). Ei domesticeau boi, oi, porci și ciîni, pe care îi țineau în țarcuri, lîngă casă. Pescuiau și vîneau cerbi, capre sălbatice și mistreți. Locuitorii de la Hăbășești duceau o viață grea, expusă agresiunii animalelor (lupi, urși) și oamenilor. Întrucît nu s-au găsit schelete, este de presupus că locuitorii au avut răgazul să-și părăsească satul înainte de ultimul incendiu. După un răstîmp îndelungat, așezarea s-a repopulat în două rînduri : în epoca fierului (aproximativ 500 î.e.n.) și, din nou, în secolul al XI-lea al erei noastre. Locul este acum părăsit, dar gustul și rafinamentul locuitorilor neolitici, puse în evidență de arheologii moderni, îl fac nemuritor.

Epoca de bronz în România (1800—1200 î.e.n.) denotă un regres față de neolitic — cel puțin în tehnica olăritului — însă *cîteva tezaure îngropate, formate din piese de aur și de bronz, sînt dovezi ale arăției societății, ale priceperii meșteșugarilor și ale nesigurăței existenței lor.* Un exemplu convingător îl reprezintă tezaurul de la Perșinari. Acesta este compus din unsprezece pumnale de aur, obținute prin turnare în tipare. Pumnalele au dimensiuni și greutăți diferite ceea ce a condus la ipoteza ingenioasă că ele ar fi reprezentat categorii variate ale unui substitut al banilor în timpurile cînd nu se inventase încă bătărea monedei (1800—1500 î.e.n.).

...Tiparele utilizate pentru turnarea toporului — din perioada mijlocie a epocii bronzului găsite la Sărata Monteoru (la 121 km est-nord-est de Perșinari) demonstrează că meseriașii locali cunoșteau prelucrarea metalelor și, deci, unele obiecte nu erau importate. Monteoru, așezare tip pentru cultura epocii timpurii și de mijloc a bronzului din Muntenia (aproximativ 1700—1300 î.e.n.), era un sat format din colibe rectangulare, amplasate pe un platou terasat. În apropiere s-a găsit un cimitir mare cu sute de morminte. Ceramica tipică se compune din enorme

vase rituale în formă de pară. Vasele aveau gîtul ca o pilnie și conțineau griu, coarne de cerb și oase de cal. Oalele au fost descoperite într-o zonă elipsoidală rezervată pentru sacrificii. Zona era pavată cu piatră și avea cîte un altar de pământ la fiecare extremitate. Griul, orzul, meiul și secerile de piatră scoase la suprafață arată că locuitorii practicau agricultura, iar vîrfurile de săgeți, că erau vînători. În cimitir, cele mai multe cadavre au fost îngropate în poziție chircită, dar cîteva schelete arse sugerează sacrificiile omenești. Inele de buclă, din aur, avînd formă de coș își găsesc echivalentul la Troia, în vreme ce mărgelile de faianță (pastă de sticlă) și chihlimbar ne fac să presupunem existența legăturilor comerciale cu Egiptul și Europa de nord. Inele de os ale zăbalelor poartă ornamentație miceniană.

Una dintre cele mai importante necropole din perioada mijlocie a epocii bronzului în regiunea Dunării este Cîrna, situată într-un țînut de lacuri și bălți. Au fost descoperite 116 morminte de incinerare. De obicei, cenușa era depusă într-o urnă acoperită cu o strachină răsturnată. În interior sau îndesate sub capac se găseau alte vase și statuete de zeițe (13—25 cm înălțime), care aveau partea de sus a corpului turtită, iar partea inferioară în formă de clopot. S-au scos peste cinci sute de vase, dar nu sînt două la fel. Decorația lor este alcătuită din spirale incizate, meandre, motive tăiate cu o roată dințată și modele romboidale. Neîndoios, mormintele trădează deosebiri de clasă socială ; mai mult de jumătate sînt specifice clasei de mijloc, 15% sînt ale bogaților și 5% ale celor foarte bogați.

În Transilvania, cultura din perioada mijlocie și tîrzie a bronzului poartă numele de Wietenberg (cca 1300 î.e.n.) după așezarea tip explorată. Deosebit de interesantă este o vatră decorată cu spirale, descoperită la Sighișoara și aflată acum în muzeul din București. Motivul ornamental al vetrei își găsește corespondentul în palatul lui Nestor de la Pylos, în Grecia, care aparține perioadei tîrzii a epocii bronzului. *Pe scurt, România epocii de bronz a ajuns la fel de bogată ca așezarea neolitică de la Cucuteni, meșteșugarii celor două culturi dovedind o mare competență profesională.*

Depozitul de bronzuri de la Uioara de Sus, în Transilvania centrală, aparține chalcoliticului, perioada de tranziție (1250—1125 î.e.n.) de la epoca bronzului la aceea a fierului — care corespunde perioadei sus-miceniene din Grecia. S-au găsit 5 800 de obiecte, cîntărind peste 1 100 kg : săbii de bronz, pumnale, seceri, fibule, pandantive, fragmente de vase și zăbale de bronz.

Perioada timpurie a epocii fierului în România este marcată de dezvoltarea amefitoare a forțelor de producție. Pe promontorii au prosperat așezări tribale fortificate, avînd latura cea mai expusă protejată de un șanț. Este perioada pe care arheologii europeni o denumesc Hallstatt (1200—500 î.e.n.), după așezarea tip de lîngă Salzburg în Austria. În România ea anticipează cultura dacă autohtonă, care a înflorit mai ales în cetățile Transilvaniei, pînă cînd a fost distrusă, după cît se pare, de romani, la începutul secolului al II-lea al erei noastre. Necropola de la Ferigile din sec. VI—IV î.e.n. s-a dovedit foarte bogată. Au fost săpate aproape două sute de morminte de incinerare, care conțineau arme din fier, curbate după rit (săbii cu tăișul lat, pumnale curbate și topoare) ; fibule caracteristice și cataramă pentru centură, precum și piese de harnășament, fiindcă în România ca și în toată Europa, oamenii din epoca fierului erau călăreți. La Poiana, în Moldova de Jos pe un platou situat la aproximativ 200 m altitudine, s-au descoperit urme ale unei așezări hallstattiene din secolele al VII-lea și al VI-lea î.e.n. Platoul are pantele povîrnite și se află la marginea sudică a pădurii, de unde începe stepa. Așezarea hallstattiană s-a suprapus uneia din epoca bronzului, care fusese părăsită aproape un mileniu. Aici se va constitui Piroboridava, centrul tribal daco-getic, important pentru implicațiile sale strategice, politice, religioase și economice...

În concepția noastră perioada timpurie a epocii fierului în România este importantă mai ales ca vestitor al înfloririi culturii dace în perioada La Thène (a doua jumătate a primului mileniu î.e.n.).

ATUNCI cînd cu douăzeci de ani în urmă majoritatea țărilor africane au dobîndit independența, opinia predominantă, chiar africană, atribuia subdezvoltarea continentului african unei întîrzieri istorice care ar fi trebuit „înlăturată” pur și simplu, accelerînd mișcarea într-o anumită direcție determinată și cunoscută în prealabil. Ceea ce mișcarea de eliberare națională, așa cum se prezenta atunci, reproșa colonizatorilor, era tocmai faptul că aceștia nu au fost la înălțimea sarcinii.

„Dreapta” și „stînga” africană erau convinse că independența constituia garanția sigură, condiția suficientă pentru accelerarea ritmurilor „modernizării”. Teza liberală consideră că menținerea unei largi deschideri spre exterior prin participarea la diviziunea internațională a muncii și apelul la „factorul rar” – capitalul străin – nu erau incompatibile cu accelerarea creșterii, ci dimpotrivă. Rolul statului consta tocmai în a crea condiții mai favorabile susceptibile să deschidă capitalurilor debușee noi, accelerînd școlarizarea și acea formare profesională de care colonizatorii se temeau și de aceea nu modernizau infrastructura și administrația. Teza socialistă a epocii, manifestînd rezerve față de capitalul străin, afirma necesitatea ca statul să prevină și să elimine lipsa de capital, tocmai în scopul de a accelera realment procesul de modernizare. Altfel spus, teza socialistă nu înlătura nici perspectiva „modernizării”, nici pe cea a participării la diviziunea internațională a muncii.

ECONOMIA POLITICĂ A AFRICII ÎN CRIZA CONTEMPORANĂ

Și una și cealaltă din teze împărțeau aceleași vederi fundamentale în ce privește „neutritatea tehnicii”; ele afirmău că direcția modernizării putea fi cunoscută și era cunoscută: era suficient să fie amintită situația societăților occidentale avansate, pentru a se forma convingerea similitudinii a numeroase obiecte – de consumație – și mijloace de organizare a producției, administrației, educației. Fără îndoială că socialiștii erau cu mult mai sensibili în ce privește problema independenței naționale și, din acest motiv, se relevau rezervele lor în direcția ape-

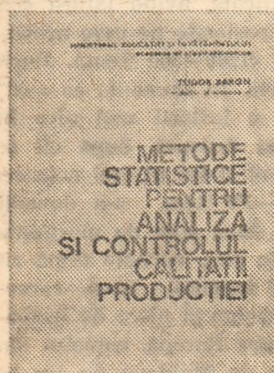
lului la capitalul străin. Fără îndoială, de asemenea, că ei erau mai sensibili în ce privește problemele de repartitie a veniturilor și prioritatea serviciilor colective. Dar „liberalii” le contrapuneau faptul că și capitalismul va rezolva aceste probleme și, mai mult, că va conduce, progresiv, la o democratizare a vieții sociale și politice.

Protestele, sînt numai 15 ani de atunci, au fost rare și rău primite. Utopii rudimentare, naționalisme culturaliste. Și este adevărat că în absența unei susțineri suficient de largi, protestatarii cedau adeseori în fața acestor obstacole. Dar de ce tocmai Africa a trebuit să se singularizeze prin aceste fantezii?

Istoria reală a ultimelor două decenii a dat astfel de rezultate încît a dat naștere unor îndoieli sistematice. Această „decepție istorică” este cea care a dat tezei dezvoltării inegale toată forța pe care ea este în curs s-o dobindească.

Teza dezvoltării inegale începe prin a afirma că subdezvoltarea, departe de a fi o „întîrziere”, constituia consecința integrării țărilor respective în sistemul capitalist mondial ca periferie exploatată și dominată, îndeplinind funcțiuni specifice pentru acumulare în centrul sistemului. O integrare care, contrar unei opinii superficiale, nu se refera la împărțirea colonială de la sfîrșitul secolului XIX ci la originile însăși ale mercantilismului în secolul XVI, atunci cînd Africa era „specializată” în traficul de negri, în furnizarea

FIȘE

ACCENTUAREA elementelor preponderent calitative ale proceselor de producție – componentă de bază, a strategiei dezvoltării economico-sociale elaborată de partid –, deschide noi și însemnate posibilități de aplicare a metodelor statistice pentru controlul calității produselor. Circumscrișă acestor orientări de perspectivă lucrarea semnată de Tudor Baron – „Metode statistice pentru analiza și controlul ca-

lității producției”, apărută recent la Editura Didactică și Pedagogică, prezintă principalele contribuții pe care acest tip particular de analiză le poate aduce în procesul conducerii activității din întreprinderile industriale – în direcția rentabilizării producției, a creșterii competitivității produselor și a sporirii gradului lor de fiabilitate etc. Volumul cuprinde, deopotrivă cu problematica consacrată a analizei și controlului calității produselor și unele elemente de nouitate care privesc legislația calității, calitatea și competitivitatea produselor, utilizarea calculatoarelor electronice în asigurarea și controlul calității produselor ș.a.

Optimism energetic

ÎN MOD paradoxal – afirmă Françoise Harrois Monin în articolul său „Et s'il n'y avait pas de crise de l'énergie” publicat de revista SCIENCE ET VIE, numărul din ianuarie a.c. – pe măsură ce formele primare de energie devin tot mai rare și mai scumpe, crește preocuparea pentru luarea în considerare a unei game tot mai ample de resurse energetice aflate la dispoziția umanității. Ce argumente ar îndreptăți, în vi-

ziunea autoarei, o asemenea, apreciere? În primul rînd, valorile stabilite pentru rezervele de combustibil convențional sînt frecvent reconsiderate datorită unor noi descoperiri (o atitudine optimistă ar fi justificată în această perspectivă de însuși faptul că numai o jumătate din suprafața planetei a fost explorată prin foraje). În același timp, subliniază F.H.M., gama resurselor energetice neconvenționale devine tot mai bogată. Astfel, alături de energia solară, eoliană, geotermică etc., figurează, în momentul de față și resurse noi cum sînt: uleiurile grele – un tip de petrol brut a cărui viscozitate nu permite extragerea sa prin mijloace tradiționale – din care există rezerve importante (numai în Venezuela aceste rezerve sînt evaluate la 2 000 – 3 000 miliarde de barili din care 500 exploatabili); șisturile bituminosae; metanul conținut în zăcămintele de cărbuni; gazul reținut în unele formațiuni geologice; gazul solubilizat în rezervoare geologice conținînd apă caldă sub presiune. Importanța acestor surse se vedește tot mai mult pe măsură ce prețul petrolului sporește continuu.

REVISTA Comisiei Naționale române pentru UNESCO dedică ultimul său număr aniversării a 2050 de ani de la crearea primului stat dac centralizat și independent. O suită de articole și comunicări științifice abordează în manieră pluridisciplinară acest eveniment de o deosebită importanță și cu profunde semnificații pentru istoria poporului român. Unul din aspectele analizate privește dezvoltarea economică în perioada respectivă caracterizată, așa cum se subliniază în vo-

de forță de muncă care, exploatată în America, a accelerat procesul de acumulare al capitalului în Europa atlantică. O „specializare” spoliatoare pentru Africa, o specializare care, în afara ororilor sale propriu-zise, a făcut să regreseze ritmul de producție local ca și organizarea statală, și, chiar mai mult decât atât, a imprimat ideologiei societăților implicate în acest comerț rușinos trăsături care au persistat timp îndelungat.

Teza dezvoltării inegale a urmărit să analizeze mecanismul prin care capitalul, dominant la scară mondială, și-a subordonat, deformându-le, modurile de producție precapitaliste. În timp ce curentul etnologic continua demersul de cercetare asupra singularităților societăților africane, încercând să le izoleze conceptual, teza dezvoltării inegale plasa accentul asupra integrării societăților rurale de aparență „tradițională” în procesul de acumulare a capitalului. Tocmai pe această bază în prima jumătate a anilor '60, s-au degajat trăsăturile esențiale ale modurilor de dominație capitalistă asupra lumii rurale africane. În aceste condiții s-a relevat cum în „economia de trafic”, sistemele „tehnice” și „comerciale”, deposedau pe producătorii rurali de stăpînirea reală asupra mijloacelor de producție – asupra cărora rămăneau formal proprietari, pentru a dobîndi o supramuncă transformată prin canalul schimburilor de mărfuri în profit capitalist al monopolurilor dominante. S-a vădit și

felul în care stabilirea forțată a țărănimii în rezervații, o avut ca rezultat în Africa de sud și Zimbabwe, furnizarea de forță de muncă în condiții avantajoase, pentru industrie și mine.

Ulterior a fost deschisă calea pentru a gândi mai bine toate problemele dezvoltării: orientările de industrializare, problemele statului și ale națiunii etc... Vocația industriei în această perspectivă este să susțină revoluția socială și tehnică în mediul rural. Această răsturnare a priorităților a implicat, de asemenea, prin forța lucrurilor, modificări esențiale în planul reflecției, asupra modelelor de consum, articularea unor industrii mari și mici, a tehnicilor moderne și a tehnicilor tradiționale și artisanale, etc... Un conținut pozitiv putea fi dat unei strategii de de „deconexiune” ceea ce înseamnă refuzul unor imperative ale diviziunii internaționale a muncii, considerate pînă atunci necesități ineluctabile.

Grăunțele a fost semănat. Dar nu va germina decât dacă va cădea pe un teren fertil. Căci ideile devin realitate numai cînd sînt purtate de forțe sociale efective.

Criza actuală a sistemului imperialist accentuează vizibil toate contradicțiile în discuție. Leșirile oferite de către sistemul acestei crize – realizarea unor industrii care să permită capitalului monopolurilor să obțină din exploatarea muncitorilor din Lumea a Treia supraprofiturile necesare pentru redemarajul centrului – nu

răspund problemelor puse. Nu există o alternativă pentru o strategie de reconstrucție națională și populară autocrată și deconectată de un sistem mondial subordonator.

Or, această soluție este cea care croiește calea de urmat. Nu fără dificultăți. Vechea mișcare de eliberare națională nu și-a atins obiectivele pentru anumite țări ale continentului african, care întîrziu, în 1974, nu și le-a atins în Zimbabwe, Namibia, în Africa de Sud. Deci, vechea ideologie a „căii necapitaliste” care a corespuns tendinței sale radicale în trecut, conservă încă din rădăcinile sale.

Atîta vreme cît etapa populistă, care se profilează, nu va angaja o nouă mișcare de eliberare bazată pe alianța muncitoresc-țărănească, Africa va rămîne ceea ce este: veriga slabă a sistemului. În mod inexorabil se va face apel la puteri pentru a purta pe terenul ei lupte care le opun și ale căror obiective strategice sînt cu totul străine intereselor popoarelor și națiunilor africane. Pe termen scurt o reimpărțire a Africii nu este exclusă. Atîta timp cît forțele populare ale continentului nu-și vor impune autonomia, ele vor rămîne, ca și adversarii lor dealtfel, pionii ai strategiei puterilor.

Samir AMIN

Institutul African de dezvoltare economică și de planificare
Dakar

lum, prin creșterea accentuată a forțelor de producție, prin înflorirea comerțului, întărirea rolului monedei etc., dezvoltare ca a fost favorizată de realizarea statului centralizat. Studiile incluse în revistă, susținute de un amplu fond documentar și de un material ilustrativ corespunzător, pun în evidență elementele de continuitate ce caracterizează diferitele momente ale istoriei naționale, pledează pentru considerarea, la nivelul importanței sale, a rolului pe care l-a avut constituirea primului stat dac centralizat și independent atît pentru destinele poporului nostru cît și pentru dezvoltarea celorlalte comunități din acest spațiu geografic.

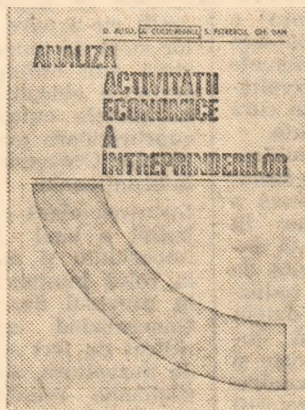
Tipărită în limbile română, franceză și engleză revista mai cuprinde o serie de informații referitoare la manifestări și acțiuni organizate în cadrul UNESCO, precum și o selecție adnotată de noutăți editoriale ce apar sub îngrijirea aceleiași forum internațional.

Eficiența turismului

ÎN ULTIMII ani, în R.P. Bulgaria s-au produs schimbări calitative și cantitative în domeniul turismului, menționează Tvetan Ton-

cev în articolul Kriterii i pokazateli za opredeliane na ikonomiceskata i soțialnata efektivnost na turizma (Criterii și indicatori pentru determinarea eficienței economice și sociale a turismului), apărut în revista IKONOMIČESKA MISAL, nr. 7/1979. Considerînd că principalele elemente care circumscriu conceptul de eficiență în domeniul turismului privesc satisfacerea cît mai deplină a nevoilor și intereselor tot mai diverse ale participanților la diferite forme de turism – în condițiile unui nivel de servicii corespunzător și ale unui consum cît mai scăzut de muncă vie și materializată, autorul opinează pentru incorporarea acestor criterii în planul concret al alcătuirii programelor turistice. Pornind de la aceste considerente și ținînd seama, deopotrivă, de necesitatea ca respectivele criterii să aibă un caracter operațional și să poată fi exprimate cantitativ, T. T. propune drept indicator al eficienței economice a turismului producția netă în turism (respectiv creșterea acesteia). Totodată economistul bulgar arată că este necesar să se acorde preferință indicatorului venit mediu pe o zi-turist în leva-valută sau leva interne – acest indicator prezentînd avantajul că

este influențat direct nu de cantitate (numărul turiștilor, al pa-turilor, al locurilor de masă), ci în primul rînd de calitatea și diversitatea serviciilor turistice.

„ANALIZA activității economice a întreprinderii” publicată de Editura Didactică și Pedagogică – autori Dimitru Rusu, Silvia Petrescu, Aurel Cuciureanu și Gheorghe Dan – este o lucrare ce se adresează cu prioritate studenților economiști dar care, prin problematica pe care o abordează poate prezenta interes și pentru cadrele din economie, cercetători, specialiști din diferite sec-

FIȘE

toare de activitate. Domeniu de tradiție în gîndirea și practica economică românească, în care și-au adus contribuții gînditori cum sînt Ion Ionescu de la Brad, Nicolae Iorga, Victor Slăvescu, Virgil Madgearu, analiza activității economice – se subliniază în volum – dobîndește noi implicații în condițiile conducerii planificate a economiei, și cu deosebire prin aplicarea noului mecanism economico-financiar care sporește responsabilitatea fiecărei unități în utilizarea mijloacelor materiale, financiare și umane de care dispune.

În primele capitole ale volumului autorii expun fundamentul teoretic al analizei activității economice; pe această bază se realizează în continuare investigații de profunzime în domeniul industriei, agriculturii, comerțului, în construcții-montaj și transporturi. Sînt puse astfel în lumină elementele specifice domeniilor menționate din perspectiva analizei planului de producție, al factorilor de producție, al gestiunii costurilor, al rentabilității și situației financiare.

Contribuții la investigarea căilor și strategiilor de lichidare a subdezvoltării

APARIȚIA recentă în *Editura Politică* a lucrării „Căi și strategii de lichidare a subdezvoltării” (coordonator dr. Sorica Sava*) reprezintă o contribuție relevantă la îmbogățirea literaturii de specialitate pe tema noii ordini economice internaționale. Este cunoscut că acest imperativ major al epocii contemporane se află permanent în centrul atenției opiniei publice din marea majoritate a țărilor lumii, regăsindu-se sub diferitele sale aspecte pe agenda de lucru a reuniunilor mondiale mai importante, ca și în documente cu vocație universală.

Congresul al XII-lea al P.C.R., eveniment politic de importanță istorică în viața partidului și întregului nostru popor, a dat o înaltă apreciere orientării ferme a României Socialiste în direcția luptei pentru eradicarea subdezvoltării și pentru instaurarea noii ordini mondiale, orientare al cărei eminent inspirator și promotor neobosit este tovarășul Nicolae Ceaușescu. Scoțind pregnant în relief contribuția deosebită a Partidului Comunist Român, a secretarului său general la elucidarea fenomenului subdezvoltării și promovarea strategiei de instaurare a noii ordini economice mondiale, lucrarea amintită se concentrează asupra semnificației și cerințelor lichidării subdezvoltării, creșterii în ritm înalt a economiei țărilor subdezvoltate și în curs de dezvoltare, precum și a îndeplinirii restructurării producției lor.

Într-un cadru distinct în lucrare se examinează rolul industrializării pentru asigurarea progresului economic și social al țărilor în curs de dezvoltare, pentru eliminarea decalajelor și a subdezvoltării — condiție indispensabilă a instaurării noii ordini. Evaluarea decalajelor după o concepție ce are în vedere atât caracterul lor absolut, cât și pe cel relativ, și pe baza căreia se subliniază căile specifice de înlăturare a acestor decalaje, a permis prezentarea în volum a unor cuantificări originale în legătură cu proporțiile subdezvoltării, ale decalajelor dintre țările în curs de dezvoltare și cele industrializate.

Demersul științific întreprins evidențiază perspectiva realizării procesului de industrializare și modernizare a structurilor economice ale statelor în curs de dezvoltare încât acestea să dețină în anul 2000 ponderea dorită de cel puțin un sfert din producția industrială mondială. Extrapolind datele privitoare la structura economică internă a țărilor în curs de dezvoltare și la ponderea lor în diviziunea mondială a muncii din anul 1970 în proiecții determinate de obiectivul de la Lima din 1975 și de prevederile Deceniului al II-lea O.N.U. pentru dezvoltare, în studiul consacrat acestei probleme se

prezintă un scenariu potrivit căruia condiția economică a grupului respectiv de țări este previzibil a se îmbunătăți considerabil atât pe plan intern, cât și în configurația internațională.

Experiența României socialiste — ca și a altor țări — care într-o perioadă scurtă de timp a parcurs o întreagă epocă istorică, învederează necesitatea asigurării unor ritmuri înalte de creștere economică în țările rămase în urmă ca o cerință primordială pentru lichidarea subdezvoltării. Pornind de la această realitate, de la principiile acceptate pe arena internațională cu privire la eliminarea decalajelor, în volum se realizează o analiză critică a modelelor cunoscute pînă în prezent. Prin calcule originale, pe baza unui scenariu propriu, și estimându-se suplimentarea creșterii produsului național brut în țările în curs de dezvoltare cu 1% față de cea prevăzută de Deceniul al doilea O.N.U. pentru dezvoltare, se argumentează posibilitatea dispariției înainte de sfârșitul acestui secol a categoriei de țări cu PNB pe locuitor sub 200 de dolari, iar pînă în anul 2025 a categoriei de țări cu PNB pe locuitor mai mic de 1.500 de dolari.

Unul din elementele de referință ale cărții constă în dezvoltarea căilor prin care state industrializate își însușesc fără echivalent o parte considerabilă din averea națională a țărilor în curs de dezvoltare, subînviindu-le eforturile de lichidare a rămănelor lor în urmă sub raport economic și contribuind la perpetuarea actualelor decalaje economice dintre țările bogate și cele sărace; aceste căi constau, între altele, în însușirea unor beneficii exagerate de către companiile transnaționale, constituirea unei dobinzi ridicate la credite și mai cu seamă, în degradarea continuă a raporturilor de schimb. În lucrare, se formulează sugestii cu privire la lichidarea actualelor stări de lucruri inechitabile și făurirea noii ordini în concordanță cu cerințele obiective ale dezvoltării, cu inițiativele cutezătoare și propunerile cuprinzătoare avansate de președintele Nicolae Ceaușescu O.N.U. și altor foruri internaționale.

Lucrarea oferă cititorului o tratare izbită a unei probleme deosebit de importante și actuale, cea cu privire la rolul însemnat al statului național în procesul dezvoltării contemporane. Generalizînd experiența unui număr ridicat de țări subdezvoltate și în curs de dezvoltare, studiul dedicat acestei probleme reliefează cu claritate și nuanțat legătura strînsă dintre stat, strategia națională a dezvoltării și mobilizarea eforturilor proprii ale popoarelor din țările respective pentru a jungerea din urmă a statelor avansate.

Una dintre problemele amplu tratată în volum o constituie cea a necesității îmbinării juste a eforturilor proprii din fiecare țară rămasă în urmă cu colaborarea internațională pentru eliminarea subdezvoltării, în condițiile făuririi noii ordini economice mondiale. Se examinează căile de îndeplinire a

unui cadru internațional favorabil dezvoltării mai accentuate a țărilor rămase în urmă și de sprijinire a înaintării lor pe calea progresului economic și social de către statele avansate și instituțiile specializate ale O.N.U. În volum se insistă argumentat și convingător asupra necesității largirii și diversificării schimburilor comerciale și a cooperării economice în forme specifice, în primul rînd între țările în curs de dezvoltare. Pledînd în favoarea extinderii relațiilor economice ale țărilor în curs de dezvoltare cu statele socialiste, în carte se prezintă pe larg politica promovată de România socialistă îndeosebi în ultimul deceniu și jumătate și rezultatele remarcabile obținute în sprijinirea multilaterală a țărilor rămase în urmă.

Citeva studii din volum sînt dedicate unor aspecte financiare de mare importanță pentru țările în curs de dezvoltare — echilibrarea balanțelor de plăți, asistența financiară externă respectiv sprijinul financiar acordat prin instituții și organisme ale O.N.U. Analiza întreprinsă în lucrare ce privește balanțele de plăți ale țărilor în curs de dezvoltare, pune în evidență deficitele cronice ale balanțelor comerciale, fapt ce se reflectă finalmente în deficitele generale ale plăților curente. Căile și strategiile preconizate pentru îmbunătățirea radicală a acestei situații privesc atât schimbarea actualului mecanism al comerțului și formării prețurilor, cât și tratarea diferențiată a țărilor în cauză; în carte se subliniază necesitatea însăși a anulării necondiționate a datoriei externe a statelor subdezvoltate cu cea mai grea situație.

Semnaland insuficiența cantitativă a asistenței financiare acordată de statele avansate țărilor rămase în urmă, reducerea continuă în ultima vreme și caracterul său arbitrar, discriminativ, în lucrare se relevă preocuparea țărilor beneficiare de a multiplica eforturile pentru asigurarea permanentă a asistenței respective, concomitent cu stabilirea de către donatori a unor măsuri de atenuare a datoriei externe a țărilor lumii a treia. Problema centrală în acest domeniu este considerată, pe bună dreptate, intensificarea cooperării internaționale pentru mobilizarea tuturor resurselor de finanțare și sporirea eficienței utilizării lor de către țările în curs de dezvoltare în conformitate cu nevoi și priorități stabilite în mod suveran.

Tratarea unitară a unei teme atât de vaste și complexe cum este cea a lucrării de față, este asigurată de faptul că ea are în permanență ca puncte de referință documentele partidului și statului nostru, în primul rînd opera și concepția președintelui Nicolae Ceaușescu. La reușita acestei lucrări de un real și larg interes au contribuit viziunea și competența autorilor ei, precum și capacitatea coordonatoarei de a selecta cu exigență și corect aspectele esențiale ale temei.

conf. dr. Ion AVRAM

*) „Căi și strategii de lichidare a subdezvoltării” sub egida Institutului de Economie Socialistă din cadrul Institutului Central de Cercetări Economice, coordonator dr. Sorica Sava, autori: dr. Sorica Sava, Stefan Mihai, Eufrosina Ionescu, Marcel Duhăncanu, Marina Rudăreanu Sanda Arsenc, Ioan Restaman, Mariana Stancu. Ed. politică, București 1979.

2

PROPRIETATEA SOCIALISTĂ ASUPRA MIJLOACELOR DE PRODUCȚIE

Cu acest număr reluăm publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățământul economic superior din anul 1980. Consultațiile sînt elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Învățămîntului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. N. N. Constantinescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

PROPRIETATEA reprezintă relația social-economică, istoricește determinată, care ia naștere în legătură cu apropierea*) de către oameni a mijloacelor de producție și a rezultatelor procesului de producție. Ea exprimă :

a) o relație între oameni cu privire la apropierea mijloacelor de producție și a rezultatelor de producție și nu o relație dintre oameni și bunuri ;

b) relația de proprietate arată în ce mîini se află, în special, mijloacele de producție, cine beneficiază de mișcarea acestora, de rezultatele procesului de producție ;

c) este o relație obiectivă deoarece procesul de reproducție nu poate avea loc în afara relațiilor dintre oameni, independent de apropierea într-o formă sau alta, în primul rînd a mijloacelor de producție ;

d) are caracter istoric. Deși este o categorie economică generală, ea se constituie diferit de la o orînduire la alta și suferă unele modificări chiar în cadrul aceleiași orînduiri. În istoria omenirii s-au cunoscut două tipuri și mai multe forme de proprietate.

e) este o relație esențială, care generează și se manifestă în toate celelalte relații social-economice.

Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție și formele ei

PROPRIETATEA socialistă reprezintă relația ce se stabilește între membrii societății în legătură cu apropierea, în comun a mijloacelor de producție și a rezultatelor producției, de către întreaga societate sau de grupurile de cooperatori. Formarea proprietății socialiste este o necesitate obiectivă. Ea apare ca negare a proprietății private, devenită frînă a progresului economico-social. **Posibilitatea** nașterii ei se realizează în condițiile revoluției socialiste, după cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare, în alianță cu fărănimea muncitoare și cu celelalte categorii de oameni ai muncii.

În dependența de gradul diferit de concentrare, de socializare a producției, de formele concrete ale proprietății private care urmau să fie înloucite, au fost folosite două căi de apariție a proprietății socialiste și ca urmare au luat naștere două forme ale acesteia, proprietatea întregului popor (de stat) și proprietatea de grup (cooperatistă).

Proprietatea socialistă de stat reprezintă relația socialistă de apropiere în comun de către întreaga societate a mijloacelor de producție și a rezultatelor producției. Ea ia naștere în urma actului revoluționar de naționalizare socialistă, în urma expropriării claselor exploatatoare de mijloacele de producție, care trec în mîinile întregului popor. Proprietatea de stat realizează socializarea la nivelul întregului popor, ceea ce creează drepturi și îndatoriri fundamentale egale pentru toți membrii societății. Pe acest fond se creează necesitatea și posibilitatea repartii după principii socialiste a produsului social și a venitului național, a schimbului socialiste de activități, a unui consum după criterii noi, echitabile, a conducerii planificate a economiei naționale, a dreptului și obligației pentru toți membrii societății de a participa la activitatea de conducere. Proprietatea socialistă de stat constituie esența întregului complex economico-social, a suveranității și independenței naționale, a autonomiei în relațiile externe ; ea este unică și indivizibilă : calitatea de proprietar se exercită în ansamblu, de către întregul popor, asupra întregii mase de bunuri-obiect al proprietății de

* Apropriere, noțiune complexă care semnifică posibilitatea stăpînirii, însușirii, folosirii și dispoziției de către oameni a anumitor valori de întrebuințare.

stat. Cuprinde bogățiile de orice natură ale subsolului, terenurile din fondul funciar de stat, pădurile, apele, izvoarele de energie naturală, fabricile, uzinele, minele, băncile, întreprinderile agricole de stat cele pentru mecanizarea agriculturii, căile de comunicații, mijloacele de transport și telecomunicații de stat, fondul de stat de clădiri și locuințe, baza materială a instituțiilor social-culturale de stat, obiecte de artă, brevete, licențe etc. Obiectul proprietății de stat este organizat în unități economice și instituții care-l gestionează relativ autonom. În țara noastră **proprietatea de stat are rol conducător în ansamblul economic**, rol rezultat în primul rînd din gradul înalt de socializare.

Proprietatea socialistă cooperatistă, reprezintă relația de apropiere în comun și după principii socialiste de către colectivul de cooperatori a mijloacelor de producție și îndeosebi a pămîntului, precum și a rezultatelor procesului de reproducție. Ia naștere prin procesul de cooperativizare socialistă a mijloacelor de producție deținute de micii producători — țărani și meșteșugari. Obiectul proprietății cooperative agricole de producție este constituit din pămînt, unelte, mașini, animale de muncă și de producție, construcții, plantații, mijloace de transport, irigații, lotul atribuit în folosință, ca și producția obținută și valorile de întrebuințare acumulate de-a lungul existenței cooperativei respective.

Proprietatea cooperatistă se caracterizează prin socializarea mijloacelor de producție și a rezultatelor procesului de reproducție la nivelul grupului respectiv de cooperatori. Relația de proprietate în cazul cooperativelor este mai complexă, deoarece aceștia pe lângă faptul că sînt proprietarii valorilor de întrebuințare ale cooperativei sînt și proprietari socialiști uniți la nivelul întregii societăți. În acest context cooperativii au drepturi și obligații care decurg atît din calitatea de coproprietari în ansamblul proprietății de stat, cît și din cea cooperatistă. Proprietatea cooperatistă predomină în agricultură.

Între cele două forme de proprietate există totodată, deosebiri rezultate din gradul deosebit de socializare ; prin ramurile în care predomină, prin ponderea pe care o deține în ansamblul avuției naționale, a produsului social, a venitului național, prin sferă, prin particularitățile concrete ale relațiilor pe care le generează, prin modalitățile specifice de manifestare a legilor categoriilor, proceselor și fenomenelor economice. Astfel unirea forței de muncă cu mijloacele de producție, repartitia, schimbul de activități, conducerea, organizarea muncii și a producției, planificarea etc., deși sînt de aceeași natură, capătă manifestări diferite în sectorul de stat și cooperatist.

Între cele două forme de proprietate există o strînsă întrepătrundere în toate sferile reproducției sociale. Modalitățile specifice întrepătrunderii diferă de la o etapă la alta. În perioada fărîirii societății socialiste unitare, au predominat relațiile din sfera schimbului de activități. În perioada actuală au căpătat un rol tot mai mare relațiile din sfera producției. Pe lângă rolul tot mai eficient al întreprinderilor de mecanizare a agriculturii asupra producției obținute, în cooperativele agricole de producție au luat naștere forme noi de întrepătrundere directă a celor două forme de proprietate în sfera producției, prin organizarea Consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste. În cadrul Consiliilor nu are loc o contopire a celor două forme de proprietate, unitățile participante rămînd autonome. Ele constituie însă o formă superioară de conlucrare, contribuind la folosirea mai eficientă a fondului funciar, la creșterea gradului de concentrare și specializare a producției, la întărirea fiecărei unități componente.

În socialism se păstrează și se dezvoltă **proprietatea personală** care reprezintă relații ce se stabilesc între oameni în legătură cu apropierea valorilor de întrebuințare de consum indi-

vidual. Are drept sursă veniturile și economiile din munca lipsită de exploatare, materializate în bani, locuințe, bunuri de uz gospodăresc și confort familial. Îndeosebi la sate, cuprinde și unele mijloace de producție (unelte, unele mașini, animale de muncă și de reproducție), numai pentru uzul și folosința familială.

Proprietatea socialistă și proprietatea personală, interesele sociale și cele individuale se condiționează reciproc, se constituie într-o unitate indisolubilă. Această interacțiune nu este lipsită de contradicții. Rezolvarea lor este un proces complex, dependent de dezvoltarea forțelor de producție, de perfecționarea relațiilor de producție, de înțelegerea dependenței organice a dezvoltării proprietății individuale numai pe baza apărării, a întăririi și dezvoltării proprietății obștești.

În țara noastră se menține și **mica proprietate**. Ea este o formă a proprietății privat individuale a micilor producători, meseriași și țărani necooperativizați, asupra unor mijloace de producție. Mica proprietate, mai răspândită în agricultura zonelor de deal și de munte, cuprinde: pământ, vite de muncă și de producție, inventar agricol, producția creată etc. Congresul Consiliilor de conducere a unităților agricole socialiste a întregii țărâni, din aprilie 1977, a subliniat necesitatea producerii uneltelor și a mașinilor de muncă pentru zonele respective, care să fie vândute sau închiriate micilor producători. Micii producători necooperativizați, sint totodată, ajutați și îndrumați să se constituie în asociații și cooperative ale pomicultorilor, ale crescătorilor de animale etc.

Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție este superioară tuturor formelor de proprietate anterior existente deoarece:

a) cunoaște cel mai înalt grad de socializare, adică unește producătorii la scara întregii economii naționale sau la nivelul grupului de cooperatori;

b) oamenii au o poziție egală față de mijloacele de producție și își însușesc după principii egale rezultatele procesului de producție;

c) generează relații de colaborare și ajutor reciproc, legi, categorii, procese și fenomene superioare celor ce decurg din dominația proprietății private;

d) în contextul proprietății socialiste, proprietarii sint și producători, beneficiari și conducători ai activității social-economice; este exclusă exploatarea omului de către om, posibilitatea de a trăi fără muncă, pe seama altor oameni;

e) proprietatea socialistă crează necesitatea și posibilitatea unui real democratism social-economic, stă la baza umanismului socialist.

Calitatea oamenilor muncii de proprietari, producători, beneficiari și conducători ai proceselor social-economice

PENTRU A AVEA LOC procesul de producție sint necesare mijloace de producție și forță de muncă. În capitalism proprietarii sint separați de producători. Unirea forței de muncă cu mijloacele de producție se face sub comanda, controlul și în favoarea proprietarilor. În țara noastră azi, întregul popor în cadrul proprietății de stat, colectivul de cooperatori în sistemul cooperatist, întrunește atît calitatea de proprietar, producător, beneficiar cît și pe aceea de conducător și organizator. Unirea mijloacelor de producție cu forța de muncă se face în condițiile relațiilor de colaborare și ajutor reciproc, sub conducerea și controlul proprietarilor, care sint în același timp producători și beneficiari. Calitatea membrilor societății socialiste de proprietari, producători, beneficiari și conducători, reprezintă nu numai unitatea unor funcții economice, ci și sinteza unor drepturi și răspunderi, principial egale pentru toți. Dreptul și îndatorirea de a munci sint cele mai importante; ele decurg nemijlocit din esența proprietății socialiste. Ca proprietari, membrii societății sint interesați în perfecționarea relației de proprietate, dar aceasta nu se poate realiza decît prin exercitarea celeilalte calități, printr-o muncă de înaltă eficiență. Întregul popor este interesat și răspunzător de felul cum este gospodărită avuția națională, de folosirea eficientă a fondurilor materiale, financiare și a forței de muncă. Participarea tuturor membrilor societății la conducerea proceselor social-economice, este un atribut esențial ce decurge din relația de proprietate și prin buna lui exercitare contribuie la perfecționarea ei. „Dezvoltarea continuă a democrației socialiste — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul la Congresul al XII-lea — întărirea autoconducerii muncitorești și autogestunii economice vor deschide un cîmp larg de manifestare a inițiativei oamenilor

¹⁾ Nicolae Ceaușescu „Raport la cel de-al XII-lea Congres al P.C.R.. Ed. Politică, București, 1979, p. 55.

²⁾ Nicolae Ceaușescu „Cuvîntare la Congresul Frontului Democrației și Unității Socialiste“ în „Scinteia“ nr. 11634 din 18 Ianuarie 1980.

muncii, a capacității creatoare a întregului popor, de afirmare pleneră a personalității umane, a afirmării principiilor comuniste în toate domeniile“).

Dezvoltarea proprietății socialiste în procesul de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate

ÎN PROCESUL evoluției societății socialiste, are loc o dezvoltare accelerată a forțelor de producție. Aceasta impune perfecționarea relațiilor de producție, îndeosebi a relației de proprietate. Dezvoltarea proprietății socialiste constituie o problemă primordială a progresului neconținut al societății.

Direcțiile principale de dezvoltare a relației de proprietate în țara noastră în perioada actuală sint:

a) dezvoltarea obiectului relației de proprietate prin continuarea pe o treaptă superioară a industrializării, prin înfăptuirea unei profunde revoluții agrare, dezvoltarea și modernizarea susținută a producției agricole, prin dezvoltarea armonioasă a tuturor ramurilor economiei naționale. În anii socialismului s-au obținut însemnate succese în creșterea, modernizarea, îmbunătățirea calitativă și de structură a obiectului proprietății socialiste. Astfel, față de 1950, în 1978 produsul social a crescut de 13 ori ajungînd la 1 182,5 miliarde de lei. Fondurile fixe dețin o pondere tot mai însemnată în cadrul avuției naționale, reprezentînd la sfîrșitul aceleiași an (valoarea completă de inventar) 1 581,1 miliarde lei lei. Numai în actualul cincinal s-au investit sume aproape echivalente cu cele din ultimele trei cincinale;

b) dezvoltarea tot mai accelerată a forțelor de producție, adîncirea diviziunii sociale a muncii determină accentuarea caracterului social al muncii și al producției, contribuie la intensificarea legăturilor între cele două forme de proprietate; se dezvoltă procesele de concentrare specializare și cooperare;

c) se intensifică procesul de formare a omului nou, capabil să valorifice tot mai bine egalitatea generată de proprietatea socialistă. Oamenii înțeleg și acționează conștient în calitatea lor de proprietari, de producători, de beneficiari și conducători ai activității social-economice.

Perfecționarea relației de proprietate generează îmbunătățirea întregului sistem al relațiilor de producție. Se îmbunătățesc raporturile cantitative și calitative de unire a forței de muncă cu mijloacele de producție, pe măsura sporirii răspunderii oamenilor muncii în valorificarea superioară a resurselor și gospodărirea judicioasă a fondurilor. Se perfecționează în continuare relațiile de repartitie prin îmbunătățirea raportului dintre veniturile directe, repartizate după muncă și cele din fondul de consum social. Se vor afirma tot mai puternic principiile eticii și echității socialiste în procesul retribuiri oamenilor după cantitatea, calitatea și însemnătatea socială a muncii. În cadrul schimbului de activități se dezvoltă relațiile dintre unitățile economice din cadrul aceleiași forme de proprietate, precum și dintre cele două forme, prin punerea la baza circulației mărfurilor a contractelor economice.

Se perfecționează relațiile politico-economice de conducere, organizare, control, prin adîncirea democratismului social-economic, prin îmbunătățirea mecanismului economico-financiar. „Am realizat — se poate spune — un sistem unitar de conducere a țării de către popor, o democrație economică și socială de tip nou, care ne permite să valorificăm larg inițiativa, experiența și capacitatea de creație a maselor în toate domeniile de activitate“ arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul Frontului Democrației și Unității Socialiste).

Se produc, de asemenea, mutații în structura socială a țării. Crește rolul clasei muncitoare în întreaga viață socială, are loc o mai mare apropiere între clasele sociale, se întărește coeziunea între ele, se accentuează omogenizarea socială, unitatea întregului popor. Se apropie treptat condițiile de muncă și de viață ale țărănimii de cele ale clasei muncitoare, munca din agricultură devine tot mai mult o variantă a activității industriale. Ponderea țărănimii în ansamblul populației, va scădea la 12—15 la sută în 1990, ceea ce va conferi economiei naționale, în contextul și al altor schimbări, aspectul unei structuri economice moderne.

conf. dr. Maria CURTEANU

INTREBĂRI:

- 1) Ce se înțelege prin relația de proprietate?
- 2) Care sint formele proprietății socialiste și care sint asemănările, deosebirile și interdependențele dintre ele?
- 3) De ce relația de proprietate constituie esența celorlalte relații de producție?
- 4) În ce constă superioritatea relației de proprietate socialistă față de celelalte forme de proprietate care au existat pînă la ea?
- 5) Care sint principalele direcții de perfecționare a relației de proprietate socialistă în perioada actuală în țara noastră?

În preajma noii reuniuni a comitetului de pregătire a viitoarei strategii internaționale a dezvoltării

Pentru un deceniu de acțiune și progres în instaurarea noii ordini economice internaționale

CÎND, în urmă cu două decenii, Națiunile Unite adoptau prima strategie internațională a dezvoltării, ineditul experienței a marcat începutul unei etape calitativ noi în colaborarea interstatală pe plan economic și social. Configurația politică a lumii, radical schimbată în perioada postbelică adăugase și problematicii dezvoltării dimensiunii cu totul deosebite, mai ales odată cu apariția noilor state independente. Totodată, avântul economiei în partea dezvoltată a planetei a alimentat un oarecare dinamism în abordarea decalajelor economice și tehnologice recunoscute, ca și disponibilitatea de a contribui la reducerea lor, la favorizarea progresului economic și social al tuturor popoarelor — așa cum se stipulează în preambulul Cartei O.N.U.

Este un fapt însă că reușita strategiilor elaborate pentru cele două decenii O.N.U. ale dezvoltării a fost cu mult sub nivelul așteptărilor, a obiectivelor convenite cu acordul tuturor statelor membre. Motivelor știute li se adaugă, mai evident în cazul strategiei pentru deceniul 1971—1980, premisele prea optimiste, ca și o serie de limite conceptuale cu care s-a pornit în redactarea textelor: aceste limite au fost recunoscute ca atare în cercuirile politice și științifice, în special în urma impactului crizei de la mijlocul anilor '70. Nu s-a verificat astfel teza transmiterii automate a creșterii economice din țările dezvoltate spre cele de la periferia lumii, după cum nu s-au luat în considerare, printre altele, nici amploarea și efectele operațiunilor societăților transnaționale.

În diverse cercuri, eșecul actualei strategii este pus cu precădere pe seama crizei economice izbucnite în urmă cu șase ani; o asemenea explicație eludează însă — după părerea noastră — cauzele reale, care (în de fapt) că făuritorii actualului sistem internațional continuă să se cramponeze de privilegiile decurgând din funcționarea sa. Așa cum se subliniază, pe bună dreptate, în Programul de la Arusha — adoptat cu un an în urmă

de reuniunea ministerială a Grupului celor 77 — criza economiei mondiale se datorează schimbărilor foarte profunde de structură petrecute în lume, care afectează dezvoltarea forțelor de producție, ca și relațiile internaționale. Exacerbarea contradicțiilor economice, a fenomenelor destabilizatoare din producția, comerțul și finanțele mondiale dovedesc incapacitatea actualului sistem de a da rezolvări durabile marilor probleme acute, mai ales celor pe care le implică procesul dezvoltării. Izvorul acestei inaptitudini rezidă de fapt în inechitatea sistemului, determinantul inegalităților crescînde pe care le-a indus în lume de-a lungul dezvoltării sale istorice.

IN ACEST CONTEXT conceptul noii ordini economice adus în dezbateră internațională de către țările în curs de dezvoltare și consacrat în documentele sesiunilor speciale de pînă acum ale Adunării generale a O.N.U. dedicate problemelor economice, reflectă corespunzător direcțiile și dimensiunea procesului de restructurare a economiei mondiale și a raporturilor stabilite pe acest plan. După ani de îndelungate convorbiri și negocieri internaționale, în special în sistemul Națiunilor Unite, fondul problemelor puse în discuție a rămas același: asistăm la o adîncire a decalajelor economice și tehnologice, la prelungirea recesiunii și accelerarea proceselor inflaționiste, la încercări de ieșire din criză prin intermediul măsurilor unilaterale sau adoptate în cadru restrîns. În acest răstimp omenirea resimte cu tot mai multă acuitate necesitatea reglementării viabile și echitabile a unor probleme globale cum ar fi cea a materiilor prime, a resurselor energetice și a structurării unei noi diviziuni internaționale a muncii axată pe interdependențe dinamice. Perspectivele puțin încurajatoare ale conjuncturii economice internaționale pe termen scurt nu trebuie, de aceea, să devină obstacol în calea dialogului ei, dimpotrivă, să accelereze convenirea de mă-

suri eficiente în scopul asigurării unei dezvoltări economice susținute pe plan mondial și restructurării relațiilor interstatale în acest domeniu.

În sensul aceleiași atitudini se înscrie și concluzia degajată din studiul „Viitorul economiei mondiale“, întocmit de un grup de savanți sub îndrumarea lui Wassily Leontief, și anume că „principalele stavile în calea unei creșteri economice susținute și a unei dezvoltări accelerate sînt nu atît de natură fizică, cît de natură politică, socială și instituțională. În secolul XX nu există nici un fel de limite fizice insurmontabile în calea dezvoltării accelerate a regiunilor în curs de dezvoltare“ (versiunea română, Ed. științifică și enciclopedică, 1977, pag. 43). Tocmai de aceea, stăpînirea crizei, interpretarea și acțiunea asupra unei realități în efervescență nu trebuie redusă la abordări exclusiviste pentru preservarea unor prerogative proprii ei presupune eforturi energice și conjugate, cu participarea tuturor statelor sau grupelor de state.

Pentru prima oară în istorie, țările în curs de dezvoltare participă și acționează pentru a fi recunoscute ca parteneri egali la definirea unor structuri noi în economia lumii, care să (țină) seama de interesele legitime și de potențialul lor imens, încă nevalorificat. În cazul țărilor industrializate, acceptarea ideii netrăinice a actualului sistem și inaptitudinii sale de a împlini propriile obiective de progres trebuie să se materializeze în forme concrete de angajare politică și materială pentru modificări de structură în economia și relațiile internaționale. Parte indisolubilă a procesului mondial de transformări sociale progresiste, înfăptuirea noii ordini economice reprezintă o cale de activizare a factorilor propulsori ai progresului, de subminare a bazelor exploatarei și dominației, în condițiile existenței statelor cu sisteme social-politice diferite, de așezare fermă la baza relațiilor internaționale a principiilor deplinei egalități în drepturi, respec-

tului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, ale renunțării la forță și la amenințarea cu forță. Chiar dacă țările în curs de dezvoltare și statele socialiste nu sînt răspunzătoare în fața istoriei pentru actuala situație, aceasta nu exclude obligația lor de a participa la acțiuni directe pentru înlăturarea inegalităților afectînd interesele lor vitale actuale și de perspectivă.

Conlucrarea generală pentru adaptarea factorilor, mecanismelor și instituțiilor producției la realitățile lumii de astăzi constituie totodată o premisă esențială a înțelegerii internaționale și păcii, a promovării neabătute a procesului de destindere pe toate meridianele globului. Un asemenea obiectiv este în deplin consens cu aspirațiile firești ale fiecărui popor, mai ales ale celor care au ajuns de curînd la o viață independentă, pentru prefacerea structurilor proprii și asigurarea unui cadru extern propice propășirii lor pe calea progresului și civilizației. Aceste coordonate stau la baza concepției României, după care clădirea unor raporturi internaționale noi impune înscrierea tuturor acțiunilor pe traiectoria ce încorporează năzuințele legitime ale popoarelor, cîrîțele propășirii civilizației umane.

Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la cel de-al II-lea Congres al Frontului Democrației și Unității Socialiste, țara noastră acordă „o atenție deosebită problemelor legate de lichidarea subdezvoltării — rezultat al vechii politici de dominație și aspirare imperialistă și colonialistă. Este evident pentru oricine că nu se poate vorbi de stabilitate economică și politică, de pace și progres dacă această problemă nu-și va găsi soluționarea corespunzătoare, care să ducă la un progres mai rapid al tuturor statelor slab dezvoltate. În condițiile interdependențelor tot mai strînse ce caracterizează evoluția contemporană, lichidarea subdezvoltării și edificarea unei noi ordini economice internaționale, bazate pe egalitate și avantaj reciproc, care să ducă la progresul mai rapid al țărilor rămase în urmă, corespund intereselor tuturor popoarelor, dar corespund totodată, și dezvoltării generale a economiei, inclusiv a țărilor dezvoltate, cauzei promovării politicii de destindere și colaborare în întreaga lume”.

Sîntem conștienți că o nouă abordare strategică, cu parametri și categorii originale, a problemelor creșterii universale și echilibrate, în condițiile interdependențelor economice și politice existente, constituie în sine o sarcină dificilă. Este o încercare fără precedent în istoria omenirii de a realiza conștient — cu eforturile comune ale tuturor statelor, pe baza avantajului reciproc și a angajării unor răspunderi determinate — prefaceri profunde, prin intermediul unor politici coerente, în diferite domenii de activitate economică, înlocuindu-se astfel acțiunea oarbă exclusivă a legilor pieței.

UN PAS spre atingerea obiectivelor finale ale dezvoltării îl constituie fără îndoială noua strategie internațională pentru deceniul al nouălea, în curs de elaborare la Națiunile Unite. Consensul realizat la sesiunea a 33-a a Adunării generale asupra cadrului acestui document, ca și asupra modalităților de elaborare a sa, a reliefat puncte de vedere comune în unele probleme de fond și aspecte instituționale, fiind o bază solidă pentru abordarea pregătirii adecvate. Acordul degajat ca noua strategie să fie consacrată promovării progresului mai rapid al țărilor în curs de dezvoltare, să fie formulată în contextul noii ordini economice internaționale și îndreptată spre înlăturarea obiectivelor astfel formulate desemnează caracterul programatic al acțiunilor ce se vor conveni la nivel național și internațional. În acest context viitoarea strategie va trebui să conducă la transformări substanțiale în structura producției mondiale, în special prin accelerarea industrializării țărilor în curs de dezvoltare, creșterea și diversificarea producției agro-alimentare în lume, îmbunătățirea cadrului juridic și a termenilor comerțului internațional, sporirea considerabilă a fluxului de resurse financiare, cunoștințe științifice și tehnologii în folosul dezvoltării.

Elementele acestui program în perspectiva noului deceniu trebuie să reliefeze, în concepția României și a președintelui său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, rolul primordial al inițiativelor și acțiunii statelor. Dezvoltarea fiind un proces complex și dinamic cu aspecte specifice naționale, obiectivele strategiei proprii se cer stabilite de sine stătător, în baza unei abordări multidimensionale, în cadrul căreia rolul hărăzitor să revină producției și serviciilor materiale. Ținînd seama de factorii propulsori ca și de contradicțiile inerente producției de mărfuri, politicile naționale de dezvoltare au menirea să evite aspectele aparent divergente pe care le implică tratarea problemelor creșterii economice și respectiv ale echității și participării sociale. Întrunirea celor două criterii este condiționată de dezvoltarea susținută și autonomă pe plan național, după cum creează totodată temelii solide înlăturării de continue modificări calitative și structurale în producție și în calitatea vieții. Este tot mai larg acceptat că orice încercare de a impune din afară strategii orientate exclusiv spre împlinirea anumitor obiective sociale limitate, cum ar fi de exemplu eliminarea foametei și malnutriției ar putea conduce de fapt la blocarea progresului, fie și numai pentru că eliminarea unor rînduiri vetuste din viața națiunilor este pusă drept condiție a acțiunilor internaționale în folosul dezvoltării. Aceasta deoarece, așa cum comandamentele noii ordini economice internaționale exclud înlăturarea din afară a aspirațiilor de progres ale popoarelor, tot ele nu admit impunerea

pe aceeași cale a modalităților de promovare a acestuia.

Dimpotrivă, noua strategie este chemată să asigure un cadru adecvat coordonării acțiunilor internaționale pentru sprijinirea politicilor naționale, minimizarea constrîngerilor și influențelor negative din exterior, precum și tratarea globală a problemelor acute care afectează statele și economia mondială în ansamblul său. Setul de obiective și politici asupra cărora urmează să se convină este inseparabil legat de identificarea măsurilor pentru aplicarea lor în toate sectoarele activității economice, în comerțul și finanțele internaționale. Pe lângă semnificația economică și politică a întăririi cooperării și întrajutorării țărilor în curs de dezvoltare, un rol important revine în acest context sprijinirii eforturilor lor de către țările dezvoltate. La răspunderea morală și materială a acestora, decurgînd din beneficiile pentru propria prosperitate pe care le-au realizat, de-a lungul unei întregi epoci istorice, ca urmare a exploatării altor popoare, se adaugă în prezent responsabilitățile țărilor dezvoltate în angajarea marilor lor capacități economice și financiare pe făgașul definirii unor structuri echitabile în producție și comerț, al sprijinirii progresului țărilor rămase în urmă.

ESTE EVIDENT că viabilitatea și succesul viitoarei strategii internaționale a dezvoltării va depinde direct de voința politică a statelor de a acționa pentru înlăturarea obiectivelor acesteia, obiective ce trebuie convenite cu concursul tuturor statelor și prin luarea în considerare a intereselor lor. Un act esențial de manifestare a acestei voințe îl va reprezenta însuși procesul elaborării strategiei și adoptarea ei cu prilejul sesiunii speciale a Adunării generale a O.N.U. din luna august a acestui an, consacrată noii ordini economice internaționale. Este de aceea de așteptat ca lucrările comitetului însărcinat cu redactarea documentului, care se reiau în zilele următoare la New York, să înregistreze progrese mult mai semnificative decît la precedentele sale reuniuni.

Ansamblul încheiat de măsuri care va rezulta din aceste negocieri eminate politice va reprezenta, de fapt, baza viitoarelor acțiuni concrete de întreprins la diferite nivele pentru promovarea creșterii susținute a economiei lumii, în condițiile eliminării distorsiunilor derivînd din mecanismele perimate ale actualului sistem internațional. Ca și în cazul acțiunilor similare anterioare, România participă activ la procesul definirii noii strategii, aportul său susținut avînd la bază rezultatele propriei experiențe în lichidarea înapoierii economice, precum și o concepție originală asupra căilor de remodelare a raporturilor internaționale actuale.

Marian CHIRILĂ

Alimentația — problemă a viitorului

DISPONIBILITĂȚILE mondiale de produse agricole vor acoperi cerea în deceniul 9 dar nu și în ultimul deceniu al acestui secol, apreciază analiștii în probleme de agricultură ai OCDE. Studiile efectuate ajung la concluzia că perspectivele următorilor 10-15 ani nu sînt deloc îmbucurătoare deoarece sporurile de productivitate au început deja să se înscrie pe o linie descendentă. Explicația ar consta în aceea că tehnologia folosită în prezent în agricultură — și care a permis rezultate bune pînă acum — nu mai corespunde cerințelor cantitative ale perioadei viitoare analizate. Ceea ce ce impune este, asadar — subliniază specialiștii OCDE — introducerea de noi tehnologii capabile să asigure sporuri de producție superioare în următorii 10-15 ani.

Este totodată necesar ca guvernele occidentale să adopte o nouă concepție referitoare la agricultură, care să fie privită ca parte a unui sistem larg înglobînd produsele chimice, îngrășămintele, semintele, utilajele, prelucrarea și distribuția produselor rezultate.

O altă sarcină ce nu mai poate fi neglijată este sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare în următoarele direcții: lărgirea accesului produselor lor agricole pe piețele țărilor dezvoltate; creșterea producției agricole în unele țări sărace care nu-și acoperă în prezent cererea internă de produse alimentare; facilitarea im-

porturilor de produse agricole ale țărilor „lumii a treia” care exportă produse manufacturate pentru a putea obține în schimb mărfuri agricole.

Perspectivile pieței gazelor naturale

DUPĂ CUM s-a arătat la conferința internațională de la Houston — S.U.A. (noiembrie 1979) consacrată problemelor comerțului cu gaze naturale, inclusiv cele ale evoluției pieței gazelor lichificate, în anul 1978 volumul comerțului respectiv (pe plan internațional) a reprezentat 158,6 miliarde mc, gazele lichificate reprezentînd circa 15% din total. Cifra relativ scăzută, dacă se compară cu volumul mondial al extracției de gaze în 1979 — 1,78 mii miliarde mc, sau cu cel al rezervelor sigure — 63,7 mii miliarde mc. Ponderele gazelor naturale în balanța energetică mondială a sporit de la 10% în 1959 la 20% anul trecut, apreciindu-se că — dacă această pondere se va menține și în viitor — consumul mondial de gaze naturale va ajunge în 1990 la aproape 2,3 mii miliarde mc.

În ceea ce privește perspectiva extinderii comerțului cu gaze lichificate, aceasta depinde de o serie de factori cum sînt nivelul prețurilor de vânzare a gazelor respective înfăptuirea proiectelor de construcție a unor uzine de lichifiere în țările exportatoare sau potențial exportatoare ș.a. Se estimează că, în condiții favorabile, volumul exporturilor de gaze lichificate ar putea să se dubleze pînă în 1985 și să se tripeze pînă în 1990.

Sprijin financiar „lumii a treia”

POTRIVIT unui sondaj al principalelor organizații bancare occidentale, transferul de resurse din țările consumatoare de petrol către producători se va ridica în acest an — datorită ultimelor majorări de prețuri la țeșei — la 60-80 mrd. dolari față de 52 mrd. în 1978 și numai 12 mrd. dolari în 1977. În aceste condiții s-ar impune — apreciază studiul citat — o creștere a rolului F.M.I. și al guvernelor în direcția reciclării veniturilor țărilor petroliere pentru a se veni în sprijinul statelor cele mai afectate de criza energetică. Această concluzie este susținută și de aprecierea că băncile comerciale nu vor mai putea face față cererilor de împrumuturi majorate din partea țărilor sărace sau acordarea de împrumuturi se va realiza în condiții de dobîndă mai ridicată și cu perioade de scadență mult mai scurte decît pînă în prezent. Potrivit aceluiași studiu, în perioada 1974 — 1979 împrumuturile s-au dublat, ajungînd la circa 250 mrd. dolari, fără a mai exista perspectiva unor noi creșteri în viitor. Această situație va implica, astfel, posibilități diminuate pentru țările „lumii a treia” de a-și majora exporturile, în special la produse manufacturate. De aceea — se subliniază în concluzia sondajului — F.M.I. trebuie să-și sporească rolul în acordarea de asistență și garanții țărilor sărace, atît pentru reducerea datoritiilor cit și pentru dezvoltarea propriilor lor economii.

Orientări în dezvoltarea economică

Ghana: relansare economică

O SARCINĂ dificilă care revine noului guvern al președintelui HILLA LIMANN constă în relansarea economiei țării. Strategia de ansamblu adoptată de noul guvern se orientează către înfăptuirea unui număr de proiecte îndreptate cu prioritate către agricultură, transporturi și telecomunicații, educație și sănătate, construcții de locuințe.

Măsurile ce vor fi luate în agricultură au drept scop creșterea randamentului la principala cultură a țării, cea de cacao, a cărei producție a scăzut de la 500 000 tone în 1968 la 250 000 tone în 1978. Un accent deosebit se pune pe utilizarea cu eficiență maximă a capacităților industriale existente, ca o cale de a degreva bugetul de cheltuielile suplimentare destinate importurilor. Atrage atenția în acest sens faptul că majoritatea uzinelor țării — în afara celor din sectorul energetic — și-au redus capacitatea de producție cu 20%, ca urmare a lipsei pieselor de schimb.

Autoritățile gheaneze își orientează eforturile către industrializarea țării, pornind de la materiile prime existente: lemn, diamante, aur, bauxită și — într-o mai mică măsură — petrol. Astfel, în septembrie 1979 guvernul ghanez a decis inițierea exploatarea în zona HALF HASSINI, din apropierea cîmpurilor petrolifere ale Coastei de Fildeș. Se speră ca această zonă să devină exploatabilă, alături de zăcămintele de la SALT POND (la sud-vest de Accra), a căror producție se ridică la 100 000 barili pe zi.

Pentru relansarea economiei se are în vedere crearea de obiective siderurgice, petrochimice, material rulant, construcții de mașini, unități pentru prelucrarea zăcămintelor aurifere, valorificarea potențialului hidroenergetic, amenajări portuare etc.

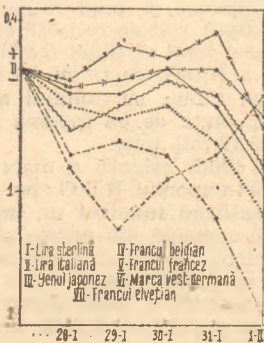
Relațiile Ghanei cu R.S. România au cunoscut în decursul timpului un curs ascendent. Între cele două țări au fost identificate noi posibilități pentru dezvoltarea schimburilor comerciale, precum și în vederea adîncirii și diversificării cooperării, în special în domeniile construcțiilor de mașini, economiei forestiere și agriculturii.

Narcis CRAIU

EVOLUȚII MONETARE

MENTINEREA DIFERENȚEI DE DOBÎNZI între valutele occidentale și nivelul de pe piața internă a S.U.A. a reprezentat și în intervalul 28 ianuarie — 1 februarie a.c. un element care a contribuit la continuarea mișcării ascendente a dolarului pe piețele de schimb valutar.

Lira sterlină a atins un minim al intervalului cu 1,3% sub nivelul anterior (la circa 2,2490 dolari) și a închis ușor sub cursul de referință la circa 2,2735 dolari/1 liră. Francul elvețian continuă să se afle într-o situație neobișnuită, aceea de a fi evitat de investitori și tezaurizatori, situație pe care numai randamentul mai scăzut al fructificării în depozite la dobînzii mai mici decît la alte valute nu o poate explica decît parțial. El a continuat să înregistreze un recul constant atît față de dolarul S.U.A. în raport cu care s-a situat la închiderea de 1.6380 franci/1 dolar cu 2% sub nivelul anterior, cît și față de restul valutele occidentale. Marca vest-germană a continuat să cedeze teren dolarului față de care a cîștigat la închiderea de 1,75 mărci/1 dolar, cu circa 1,2% sub nivelul de referință. Observatorii notează însă reluarea tendinței de depreciere a mărcii comparativ cu francul elvețian. Francul belgian a înregistrat o depreciere relativ mai puțin amplă — numai 0,8% sub cursul precedent la un nivel de circa 20,3550 franci/1 dolar. Francul francez, s-a înscris în mișcarea de ansamblu, față de dolarul

Evoluția principalilor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 28.I.—1.II., luîndu-se ca bază cursurile din 25.I. a.c.

S.U.A., cotînd la închiderea la nivelul minim săptămînal de 4,0890 franci, cu circa 0,9% sub cursul de referință. Lira italiană a continuat să evolueze ușor sub închiderea de referință, situîndu-se în ultima perioadă a intervalului pe o poziție conducătoare în cadrul sistemului vest-european. Față de dolar, lira a cîștigat la închiderea la circa 809,15 lire/1 dolar. Yenul japonez a fluctuat de o parte și de alta a închiderii de referință pînă la un maxim de 238,65 yeni/1 dolar și în final la un curs de 240,60 yeni care a reprezentat și minimul perioadei.

Pe piața eurodepozitelor la șase luni dobînzile s-au situat la circa 4,4375% pentru eurodolari, 5,9375% pentru eurofranci elvețieni și la circa 8,625% pentru euromărcile vest-germane.

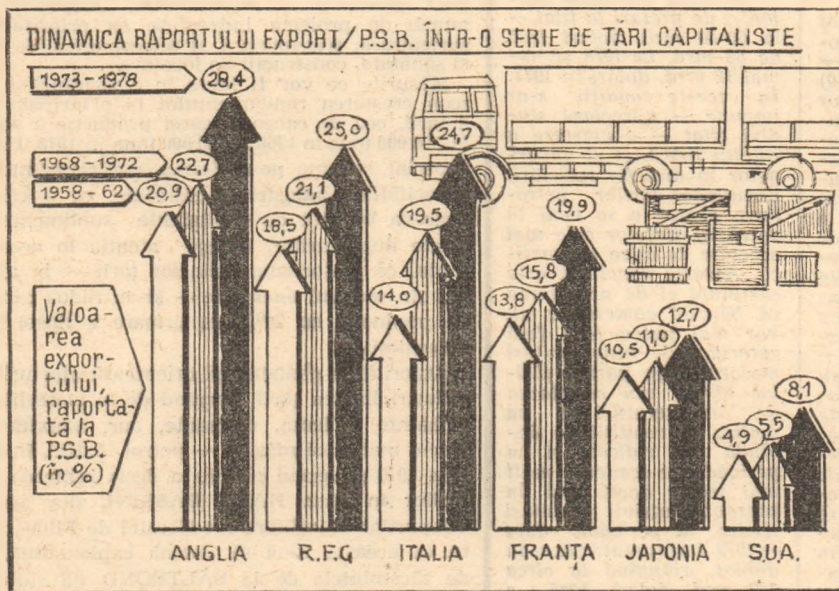
Pe piața aurului tendința anunțată de stabilizare a prețului la un nivel relativ mai scăzut pare a se confirma, oscilațiile mari și o creștere bruscă nefiînd însă excluse nici în viitor. În acest interval, la fixingul de la Londra prețul aurului a înregistrat un minim de 624 dolari pe uncie, urmat de un maxim de 703,50 dolari pe uncie, pentru a se situa în final la 676,50 dolari pe uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Exportul: ritmuri devansatoare

INTRE anii 1958 și 1978 exporturile de bunuri și servicii ale țărilor capitaliste industrializate au crescut într-un ritm mai rapid decât cel înregistrat de produsul lor social brut: în medie cu

7,3% față de circa 5%, evidențiază specialiștii Institutului de cercetări economice din R.F.G. Tendința s-a menținut și în perioada recesiunii economice, fapt care a determinat sporirea continuă a participării țărilor respective la circuitul mondial de bunuri și servicii, în condițiile persistenței decalajului considerabil în ceea ce privește importanța exporturilor pentru economia uneia sau alteia dintre țările capitaliste (vezi graficul).

(După «Privredni vjesnik»)

Dirijarea traficului maritim prin sateliți

ÎN IULIE anul trecut a luat ființă Organizația internațională de comunicații maritime prin sateliți „Inmarsat”, având ca membri 27 de țări, printre care S.U.A. (cu o cotă de participare la finanțarea activității organizației de 23,5%), U.R.S.S. (de 14,2%), Anglia (9,5%) ș.a. Una dintre principalele sarcini ale organizației o constituie crearea unui sistem de sateliți, care să asigure comunicațiile dintre navele aflate în cursă și țărm, în zonele cu un trafic maritim deosebit de intens, precum și transmiterea diferitelor date și informații, inclusiv a celor privind accidentele sau avariile.

Se preconizează ca în cadrul sistemului să fie utilizați trei sateliți de telecomunicații „Intelsat” și alți trei lanșați sau care urmează a fi lanșați de Agenția europeană pentru problemele cosmice. Sistemul de comunicații va fi accesibil navelor tuturor țărilor, numai că în cazul țărilor nemembre ale „Inmarsat” se vor percepe taxe sporite pentru utilizarea serviciilor sale. Se estimează că, în timp ce în 1979 circa două sute de nave maritime comerciale din țările occidentale dispuneau de in-

stalații de telecomunicații prin intermediul sistemului american de sateliți, pe la mijlocul ultimului deceniu al secolului numărul navelor având instalații conectate la sistemul „Inmarsat” va ajunge la cel puțin două mii.

R.D. Germană: dezvoltarea flotei comerciale

ÎN CURSUL ultimelor decenii R.D. Germană și-a creat o flotă maritimă comercială reprezentativă; la sfârșitul anului trecut sub pavilionul său navigau 195 de nave de cele mai diferite mărimi și tipuri — de la cargouri cu caracter general, cargouri refrigeratoare sau nave transportoare de material lemnos și pînă la petroliere, nave de tipul roll-on roll-off etc. Depasamentul total al flotei maritime comerciale a R.D.G. se ridică la aproape 2 milioane t.d.w., iar tonajul mărfurilor transportate de ea însuma în anul 1978 peste 12 mil. tone.

Această flotă asigură o mare parte din import-exportul R.D.G. pe căi maritime, realizînd totodată un important număr de comenzi din partea clienților străini (circa 75 mii de închirieri pe an). La realizările menționate contribuie, de asemenea, dezvoltarea și modernizarea porturilor R.D.G. (în special Rostock, Wismar și Stralsund), adaptate pentru condițiile traficului maritim modern, inclusiv cel efectuat cu ajutorul containerelor. În același timp, întreprinderile de specialitate din R.D.G.

au executat sau execută lucrări de amenajări portuare într-o serie de țări, ca Bulgaria, Algeria, Maroc, Angola, Finlanda, Polonia, Danemarca, R.F.G. ș.a.

Automobile mai ușoare

UNA DIN principalele căi de micșorare a consumului specific de carburanți al autovehiculelor o constituie reducerea gabaritelor acestora, micșorarea greutateii lor. O asemenea tendință se manifestă mai intens în sectorul de proiectare-construcție al marilor firme americane producătoare de automobile rămase, din acest punct de vedere, în urma concurențelor lor vest-europeni sau japonezi.

În cercurile de specialitate din S.U.A. se apreciază că prin înlocuirea treptată a materialelor tradiționale în construcția de automobile — în primul rînd a fontei și oțelului — cu materiale

Ponderele diferitelor materiale de construcție într-un autoturism american de clasă medie (în % din greutatea totală)

Materialul	1975	1980	1990 (evaluări)
Oțel	61	57	54
Fontă	16	14	8
Aluminiu	3	6	12
Mase plastice	4	7	9
Alte materiale	16	16	17

Sursa: B.I.K.I., nr. 153/1979.

mai ușoare, cum sînt aluminiul și masele plastice (vezi tabelul de mai sus), vor putea fi realizate importante economii în domeniul menționat. Se estimează, astfel, ca pe această cale greutatea unui autoturism american de clasă medie va putea fi redusă cu aproximativ 500 kg pînă în 1985, ceea ce va asigura o economie anuală de carburanți de peste 470 litri per automobil.

„Ușurarea” hîrtiei de ziar

PRESA de specialitate din Occident relevă o serie de tendințe actuale în domeniul fabricării și utilizării hîrtiei de ziar. Astfel, între altele, sub impulsul necesității economisirii materiei prime se întărește tendința către utilizarea în tipărirea ziarelor a unei hîrtii mai ușoare (cîntărind 45 g/m² în loc de 49 sau 52 g/m²). Stimulată de extinderea tiparului ofset, care — în comparație cu tiparul înalt — reduce sensibil riscul penetrației cernelei tipografice de pe o față a hîrtiei pe cealaltă, utilizarea hîrtiei subțiri pentru ziare a căpătuit o amploare mai mare în țările Americii de Nord decît în Europa occidentală. Folosirea hîrtiei subțiri permite reducerea unor costuri în procesele poligrafice, fiind totodată avantajoasă în tipărirea publicațiilor expediate în străinătate prin poșta aeriană.

Pe de altă parte, a fost pusă la punct tehnologia industrială de fabricare a hîrtiei de ziar pe baza masei lemnoase obținute din salcie și plop (cu un adaos de 20% celuloză cu fibră lungă), o serie de fabrici de hîrtie funcționînd deja conform acestei tehnologii în diferite țări, ceea ce deschide perspectiva lărgirii bazei de materii prime pentru producția hîrtiei de ziar.

GLOSAR

Infrastructură

TERMENUL de infrastructură provine de la latinescul *intra*, care înseamnă sub, jos și *structura* — construcție, edificiu. Acest termen a fost utilizat mai întâi în domeniul construcțiilor, însemnând temelie, fundație. În sens figurat, a început apoi să desemneze ansamblul de construcții exterioare în raport cu producția sau ramura examinată.

Începând din anii '50 acest termen este larg utilizat și în literatura economică. Prin infrastructură a început să se înțeleagă ansamblul de ramuri și de activități care servesc atât sfera productivă, cât și sfera neproductivă din economie, în scopul creării bazei pentru o activitate normală a principalelor ramuri ale producției materiale și pentru dezvoltarea forțelor de producție ale țării. Cu toate acestea, conținutul concret al noțiunii de infrastructură rămâne destul de vag și controversat. Multi economiști din diferite țări clasifică infrastructura în: **materiale**, din care fac parte obiecte materiale ca de pildă, drumurile, podurile, canalele, porturile, rețelele energetice, sistemele de telecomunicații, locuințele; **instituțională**, care include sistemul bancar, de credit și financiar, instituții de cercetări științifice etc.; **personală**, alcătuită din învățământ, ocrotirea sănătății, prestările de servicii către populație, serviciile culturale etc. Problema dezvoltării infrastructurii a început să-i preocupe pe oamenii de știință și pe oamenii politici imediat după primul război mondial, când cheltuielile pentru crearea ei au început să crească vertiginos ca urmare a creșterii complexității producției și a economiei, determinând implicit și necesitatea unor mari investiții în domeniul științei, în amenajarea teritoriului pentru ca acesta să devină apt pentru o activitate economică nemijlocită, în formarea de cadre de muncitori calificați. Deși fără dezvoltarea infrastructurii nu se poate desfășura nici activitatea întreprinderilor particulare, unele particularități ale ramurilor ei — rentabilitatea lor scăzută, investițiile specifice foarte mari și durata lungă a termenelor de recuperare a investițiilor — fac ca în țările capitaliste cheltuielile pentru crearea infrastructurii în cea mai mare parte a lor, să fie suportate de stat.

Într-o societate bazată pe proprietatea socială, dezvoltarea și finanțarea infrastructurii constituie o parte a planului general de stat al economiei naționale și se asigură de către stat. O problemă tehnico-economică importantă o constituie stabilirea unor proporții corespunzătoare între ramurile infrastructurii și ramurile de bază ale producției materiale, intrucit pot exista situații în care, de pildă, ca urmare a lipsei de drumuri, să sufere pierderi șantierele de construcții și producția, sau în care insuficiența locuințelor sau organizarea necorespunzătoare a gospodăriei comunale să atragă după sine fluctuația forței de muncă și frinarea creșterii productivității muncii. De aceea, dezvoltarea infrastructurii constituie o condiție necesară, pentru eficiența activității propriu zise de producție.

R. D.

Argint

Stoica Lucescu, Videle — Cele mai mari creșteri de prețuri în categoria metalelor neferoase s-au înregistrat în ultimul an pe piața argintului: prețul unei de argint (31,1 g) a sporit în 1979 de peste 6 ori, ajungând la Londra la 39 dolari. Printre cauzele acestei ascensiuni vertiginose a prețului se numără decajulul dintre volumul extracției și cel al consumului (extracția nu acoperă decât 60% din consumul mondial, restul ofertei provenind din recuperare și stocuri), ca și importanța deosebită a utiliză-

rilor sale industriale. Principalul domeniu de întrebuințare a argintului îl reprezintă industria fotografică, dat fiind că bromurii de argint din vremea începuturilor fotografiei nu i s-a putut găsi încă un înlocuitor. Alte sectoare mari consumatoare sînt industria electrotehnică și electronică, în care argintul este greu de înlocuit din cauza conductibilității sale ridicate. Urmează bijuteriile și monezile, acestea din urmă în mult mai mică măsură decât în epoca cînd circulau încă monezi de argint. Desigur însă că actuala eferveșcență de pe piața argintului, mai mare chiar decât cea de pe piața aurului, este strîns legată de nu-

meroasele achiziții speculative de argint din ultima vreme.

Anul internațional al copilului

Manase Gorită, Azuga — Anul internațional al copilului a luat sfîrșit, dar multe din problemele economico-sociale care au determinat organizarea lui rămîn la fel de acute ca la inițierea lui. Un raport dat publicității de UNICEF la sfîrșitul anului trecut relevă între altele că în țările lumii a treia circa 200 milioane de copii suferă încă de malnutriție și că 80% din maladiile infecțioase ar putea fi evitate dacă fa-

milite respective ar avea acces la o sursă de apă salubră. În prezent se apreciază că circa 1,2 miliarde de locuitori ai planetei noastre nu au acces la o asemenea sursă. Acesta este și motivul pentru care UNICEF și-a dublat în cursul anului trecut angajamentele financiare în scopul asanării mediului.

O situație deosebit de precară o au copiii refugiați, care reprezintă jumătate din totalul celor 10 milioane de refugiați cit se înregistrează în prezent în lume ca rezultat al diferitelor conflicte și stări de tensiune acumulate. Ei sînt lipsiți nu numai de bunurile materiale cele mai elementare, ci și de o familie și adesea chiar și de identitate.

Pentru lichidarea acestei stări de fapt, conchide raportul, este necesară o strategie globală a dezvoltării bazată pe o nouă ordine economică internațională, vizînd în primul rînd satisfacerea trebuințelor de bază ale maselor celor mai sărace, între care copiii formează o grupă extrem de numeroasă.

Cooperarea în Sahel

Iorgu Bălășescu, Bacău — Problema coordonării eforturilor și stabilirii obiectivelor prioritare pentru combaterea sece-

telor frecvente din zona Sahel și regiunile învecinate, pentru împiedicarea extinderii deșertului și crearea unor condiții favorabile dezvoltării agriculturii în această parte a Africii, bîntuie de o foamete endemică, a constituit în a doua jumătate a anului trecut obiectul unor preocupări multiple. Astfel, la începutul lunii septembrie 1979 la Dakar (Senegal) s-a desfășurat o sesiune extraordinară a consiliului miniștrilor Organizației pentru valorificarea bazinului fluviului Senegal. Între altele, a fost adoptată hotărîrea Mauritani-iei, Republicii Mali și Senegalului de a începe construirea prin eforturi comune a două baraje pe acest fluviu. La sfîrșitul aceleiași luni la Bamako (Mali) s-au încheiat lucrările primei sesiuni a consiliului consultativ al Institutului pentru Sahel, care a avut pe ordinea de zi dezbaterile problemelor tehnice ale infaptuirii programelor pe termen lung privind dezvoltarea țărilor din zona respectivă (Capul Verde, Ciad, Gambia, Mali, Mauritania, Niger, Senegal, Volta Superioară).

Populația U.R.S.S.

Dorel Ionciă, Intorsura Buzăului — Datele definitive în urma prelucrării materialelor recensămîntului populației U.R.S.S. arată că la 17 ianuarie 1979, Uniunea Sovietică avea o populație de 262 436 000 locuitori, cu 20,7 milioane mai mult decît la recensămîntul din anul 1970. Creșterea populației între cele două recensămînte a fost de 0,92% în medie pe an.

Populația urbană a înregistrat o creștere de la 136 milioane persoane în anul 1970 la 164 milioane în 1979, ea reprezentînd acum 62% din totalul populației țării, față de 56% la recensămîntul anterior. Concomitent, populația rurală a scăzut cu 6,9 puncte procentuale ca urmare a trecerii unei părți a acesteia la orase și a procesului de urbanizare a unor localități rurale.

Rezultatele recensămîntului oferă date interesante și cu privire la creșterea nivelului de pregătire școlară a populației: numărul persoanelor avînd o pregătire superioară și medie (completă sau incompletă) a fost de 139,1 milioane, cu 46% mai mare decît în 1970.

Recensămîntul din anul 1979 a evidențiat faptul că în U.R.S.S. există 66,3 milioane de familii, din care 29,7% se compun din 2 persoane, 28,9% — din

3 persoane, 23% din 1 persoană și 18,4% din 5 sau mai multe persoane. Mărimea medie a unei familii este de 3,5 persoane (3,3 persoane în mediul urban și 3,8 în mediul rural).

Autor

Sorin Șerbănescu, București — Autorul raportului către Clubul de la Roma „Energia: numărătoare inversă”, în care se subliniază necesitatea dezvoltării cooperării internaționale pentru facilitarea tranziției spre utilizarea noilor surse de energie, este Thierry de Montbrial, director al Institutului francez de relații internaționale de la crearea lui, în februarie 1979. Anterior el a fost directorul Centrului de analiză și previziune al Ministerului Afacerilor Externe. În vîrstă de 36 de ani, autorul raportului citat, este absolvent al Școlii Politehnice din capitala Franței, la care a devenit ulterior profesor. El este autorul unui manual de economie politică („Eseuri de economie parețiană”) și al lucrării „Dezordinea economică mondială”.

Organizații neguvernamentale

Ilie Cobirzan, Arad — Numărul organizațiilor internaționale neguvernamentale a depășit în prezent 3000, față de 70 cu un secol în urmă și 5 în 1830. Rîmul de creștere a numărului acestor organizații este cu mult mai rapid decît cel al organizațiilor guvernamentale. Participarea țărilor lumii la organizațiile neguvernamentale era în 1977 de circa 8 ori mai numeroasă decît la cele guvernamentale. Țările în curs de dezvoltare sînt mult mai puțin reprezentate în organizațiile neguvernamentale: în timp ce unele țări dezvoltate ca Franța sau Marea Britanie sînt membre în peste 1500 organizații neguvernamentale, altele, ca Volta Superioară, Malawi sau Arabia Saudită participă la activitatea a mai puțin de 100 asemenea organizații.

Recunoașterea rolului pe care îl pot juca organizațiile neguvernamentale în dezvoltarea cooperării internaționale în cele mai variate domenii este de așteptat că va conduce atât la sporirea în continuare a numărului acestor organizații, cit și mai ales la o creștere a gradului de participare a țărilor la activitatea lor.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 6 din 8 februarie 1980

— Democrație și învățămînt (prof. dr. I. Florea) 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— În întîmpinarea alegerilor de deputați de la 9 martie.

● Dezvoltarea producției ramurilor de vîrf ale tehnicii (dr. ing. Barbu Gh. Petrescu) 3

● Realizări de prestigiu ale creației tehnice românești 4

— O nouă optică în realizarea planului de investiții (Gh. Drăghici, B. Pădure) 5

— Recondiționarea și reutilizarea pieselor și subansamblelor uzate (Mihai Jurj) 7

— Organizarea unitară a aprovizionării tehnico-materiale în cadrul consiliilor unice agroindustriale (lector univ. dr. N. David) 10

— Căi de creștere a veniturilor din comerțul invizibil (II) (dr. Ioan Georgescu) 12

— Mecanismul economico-financiar: funcționalitate-eficiență. Autofinanțarea unităților administrativ-teritoriale (Mihai Părvu) 14

CONDUCERE ● ORGANIZARE

— Opinii privind sistemul informatic în domeniul aprovizionării tehnico-materiale (Cornel Suci, Liliانا Marinescu) 16

TEORII ● IDEI

— Productivitatea muncii — factor hotărîtor al progresului economico-social (I) (Sanda Arsene) 18

— 2050 de ani de la crearea primului stat dac centralizat și independent. O multimilenară cultură materială și spirituală pe teritoriul României 20

— Școli ● curente ● economiști. Economia politică a Africii în criza contemporană (Samir Amin) 22

— Contribuții la investigarea căilor și strategiilor de lichidare a subdezvoltării (conf. dr. Ion Avram) 24

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

— Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție (conf. dr. Maria Curteanu) 25

ECONOMIE MONDIALĂ

— Pentru un deceniu de acțiune și progres în instaurarea noii ordini economice internaționale (Marian Chirilă) 27

— Tendințe-conjunctură 29

— Mondorama 30

— Curier 31

ÎN SUPLEMENTUL NUMĂRULUI: Generalizarea experienței înaintate în unitățile economice. Ideile oamenilor muncii — transformate în soluții utile.

IN THIS ISSUE

— Democracy and education (Prof. Dr. I. Florea) 1

— High technical branches' production development (Dr. Eng. Barbu Gh. Petrescu) 3

— Reconditioning and reemployment of out-of-use machine parts (Mihai Jurj) 7

— Self-financing for the territorial-administrative units (Mihai Părvu) 14

— Labour productivity — a decisive factor of the economic

and social progress (I) (Sanda Arsene) 18

— 2050 years since the creation of the first centralised and independent state in Dacia. A multimillenary material and spiritual culture on Romania's territory 20

— Schools — trends — economists. The African political economy in the contemporary crisis (Samir Amin) 22

— For a decade of action and progress towards a new international economic order (Marian Chirilă) 27

DANS LE NUMERO

— Démocratie et enseignement (dr. I. Florea) 1

— Le développement de la production dans les branches de pointe de la technique (dr. ing. Barbu Gh. Petrescu) 3

— La remise en bon état et la reutilisation des pièces et des sous-ensembles (Mihai Jurj) 7

— L'autofinancement des unités administratives — territoriales (Mihai Părvu) 14

— La productivité du travail — facteur décisif du progrès éco-

nomique et social (I) (Sanda Arsene) 18

— 2050 ans depuis la création du premier Etat dace centralisé, et indépendant. Une multimillenaire culture matérielle et spirituelle sur le territoire de la Roumanie 20

— Ecoles — courants — économistes. L'économie politique de l'Afrique dans la crise contemporaine (Samir Amin) 22

— Pour une décennie d'action et de progrès dans l'instauration du nouvel ordre économique international (Marian Chirilă) 27

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

— Демократия и образование (Проф. др. И. Флора) 1

— Развитие производства в отраслях носителях передовой техники (др. инж. Барбу Г. Петреску).. 3

— Восстановление и повторное использование изношенных деталей и узлов (Михай Журж) 7

— Самофинансирование административно-территориальных единиц (Михай Пăрву) 14

— Производительность труда — решающий фактор экономико-социального прогресса (I) (Санда Арсене) 18

— Две тысячи пятьдесят лет от создания первого централизованного и независимого государства даков. Многотысячелетняя материальная и духовная культура на территории Румынии 20

— Школы ● течения ● экономисты ● Африканская политическая экономия и современный кризис (Самир Амин) 22

— За десятилетие действий и прогресса в деле создания нового международного экономического порядка (Мариан Чирилă) 27

Abonamentele se incheie la oficiile postale, factorii postali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămînal): pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11—25, 71 131 București, telefon 12 66 10. Cont I.S.I.A.P.: nr. 6451.502.28 B.N.R.S.R., — filiala sect. 1, București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei“.

adas

ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

Asigurarea complexă a gospodăriei dumneavoastră

Pentru a înlesni înlăturarea urmărilor financiare ale unor evenimente neprevăzute ce se pot întâmpla într-o gospodărie și care pot provoca pagube materiale, accidentarea unor persoane etc., ADAS a pus la dispoziția cetățenilor „ASIGURAREA FACULTATIVĂ COMPLEXĂ A GOSPODĂRIILOR“.

Aceasta este o asigurare combinată, în același contract fiind cuprinse trei feluri de asigurări :

- asigurarea bunurilor din gospodărie ;
- asigurarea de accidente produse la domiciliul asiguratului ;
- asigurarea de răspundere civilă legală.

● ASIGURAREA BUNURILOR DIN GOSPODĂRIE

În această asigurare sînt cuprinse bunuri existente într-o gospodărie, ca : mobilier, obiecte casnice, îmbrăcăminte, covoare, aparate de radio, televizoare, mașini de cusut, frigider, sobe de orice fel, produse agricole, viticole, pomicole, produse animaliere și alimente, combustibil, materiale de construcții și multe altele.

Sînt cuprinse în asigurare — pentru 20% din suma asigurată — și bunurile asigurabile luate oriunde în afara domiciliului.

Administrația Asigurărilor de Stat plătește despăgubiri în cazurile de deteriorare sau distrugere a bunurilor asigurate, provocate de unele riscuri, ca de exemplu : incendiu, trăsnet, explozie, ploaie torențială, inundație, grindină, furtună, prăbușire sau alunecare de teren, greutatea stratului de zăpadă sau de gheață ; avarii accidentale produse la instalațiile de gaze, apă, canal sau încălzire ; pierdere sau dispariție cauzate de riscurile asigurate ; furt prin efracție și altele.

● ASIGURAREA DE ACCIDENTE

Sînt asigurate pentru urmările accidentelor întimplale la domiciliul asiguratului următoarele persoane : asiguratul, soția aces-

tuia, precum și părinții și copiii acestora, dacă, în mod statornic, locuiesc și gospodăresc împreună cu asiguratul. Sînt cuprinse în această asigurare accidentele cauzate de unele evenimente, ca : incendiu, trăsnet, explozie, lovire, cădere, alunecare, acțiunea curentului electric, arsură, intoxicare subită și altele.

● ASIGURAREA DE RĂSPUNDERE CIVILĂ LEGALĂ

În această asigurare sînt cuprinse cazurile de răspundere civilă, pentru despăgubiri datorate de asigurat și de soția acestuia sau de persoane care se află în întreținerea asiguratului, în calitate de locatar, față de proprietar, pentru pagube produse la imobil de incendiu sau explozie, pentru despăgubiri datorate terților pentru accidentarea persoanelor și avarierea bunurilor lor la domiciliul asiguratului, precum și pentru cele datorate locatarilor apartamentelor învecinate, pentru pagubele la bunurile asigurabile ori la pereții, planșeele, tavanele și pardoselile apartamentelor respective, cauzate de o inundație produsă în apartamentul asiguratului.

PRIMA DE ASIGURARE care se achită de persoana ce încheie asigurarea este de 2 lei pe an pentru fiecare 1000 de lei din suma asigurată stabilită la cererea asiguratului pentru bunurile din gospodărie.

De exemplu, pentru asigurarea unor bunuri din gospodărie în valoare de 25 000 de lei se plătește o primă de asigurare de 50 de lei pe an.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări, vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau direct oricărei unități ADAS.

Bulevardul Mărăști nr. 61, sector 1,
telefon 18 43 75; 18 13 31 telex 10 17 5

are ca sarcină executarea unor importante obiective cu caracter agrozootehnic, social-culturale, amenajări piscicole, sere și solarii, obiective industriale pentru industria alimentară.

În execuție se folosesc atât proiectele institutelor specializate din cadrul M.A.I.A., cât și adaptări prin atelierul propriu de proiectare, folosind cu precădere tehnologii moderne de construcții.

Obiectivele prezentate în imagini :

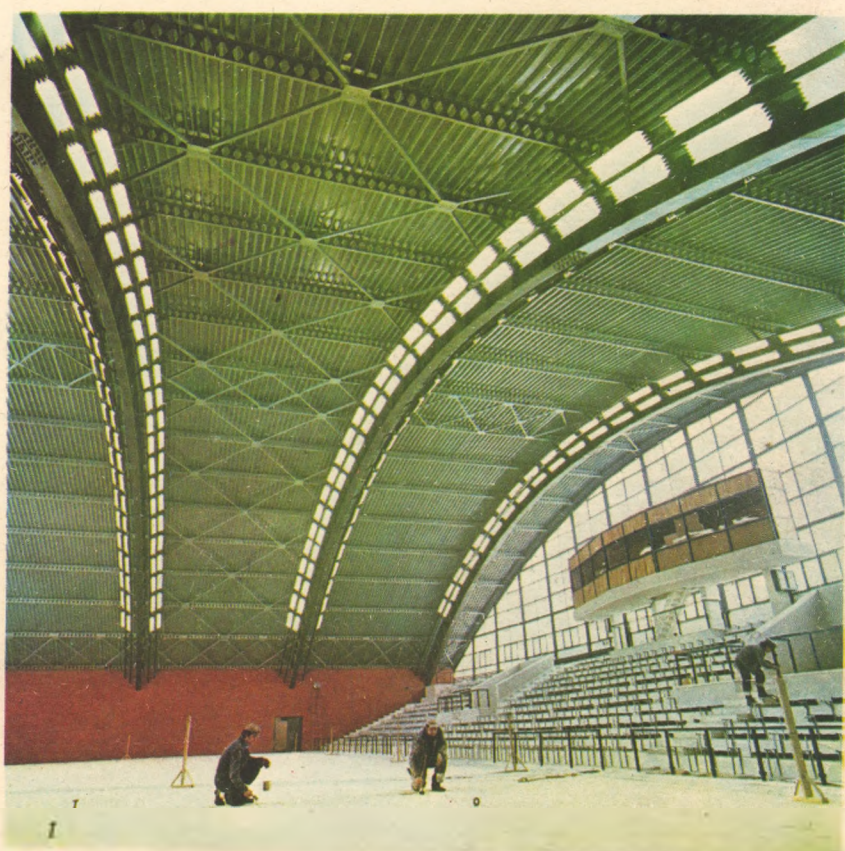
1—2. Sala de sport polivalentă cu 1 000 locuri din incinta L a Institutului Agronomic.

3. Sediul producției I.S.P.I.F., șos Olteniței nr. 37

sunt executate de șantierul București din cadrul trustului nostru.

1

2